

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204310

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T82/13579 Accession No. T4618

Author W. S. S. S. S.

Title S. S. S. S.

This book should be returned on or before the date last marked below.

ప్రథమాంకం

ప్రథమరంగం : 1 వ. దృశ్యము

[స్థలం:- రాజారాం ఇల్లు ఒక డ్రాయిరు, దానిపైన గామభోను, కొన్ని రికార్డులు, ఒక సోఫా. మూడు కుర్చీలు. గోడలకు కొన్ని అందమైన ఫోటోలు. ఒక పూలస్తాండు.]

సమయం:- సాయంసమయం, సరళ పూలతో ప్రవేశం.

పాట

సరళ :- ఓహో, ఓహోహో

ఓహో ప్రేమసుమమా !

ఓహోహో ప్రేమసుమమా !

ఆనందము. సీజీవితము

ఆనందము - నాజీవితము

సమతుల్యము - ప్రేమజగతిలో

కమనీయము - జీవితమూ

ఓహో!

ప్రణయవీచకల - నూగెదమూ !

ప్రేమామృతమును - గ్రోలెదమూ?

అన్యజగతిలో - అవుసరమేమి

ధన్యజీవితము - గడపెదమూ !

ఓహో!

(రాజారాం ప్రవేశము)

రాజా:- అమ్మా ! సరళా !

సరళ:- (చివాల్ను తిరిగిచూచి) ఏమిటి తాతయ్యా !

రాజా:- అబ్బే ! ఏంలేదమ్మా! కానీ!

సరళ:- [సవ్వుచు] కానీలుమాత్రం గంతులేస్తున్నై ! అంతేనా తాతయ్యా !

రాజా:- జీవితం మధురమని తెలుస్తూనేవుందీ! ఏం కాదూ !
ఒక గొప్ప వసంతం. అగాధప్రేమ, వీటిముందు నాజీవితం.
ఎలా తెలా బోతున్నట్లుంది. కాదమ్మా!

సరళ:- అదెలా !

రాజా:- ఎల్లాగంటే. దారిలో ఒక మరిగుజ్జ వెళ్తున్నా
'డనుకో. మామూలుగా జనసంచారం జరుగుతూ వుండ
నుకో.

సరళ:- [సవ్వుచు] అనుకోటంగాదిది తాతయ్యా ! వినుకోటం
ననూ.

రాజా:- మరి, జనులంతా వాడినిచూచి మరి గుజ్జని శేల్గిగా
అనేస్తారా తేదా !

సరళ:- ఎవరు చెప్పారు మీకు !

రాజా:- నువ్వేగా !

సరళ:- నేనా.....ఎప్పుడు చెప్పానూ!

రాజా:- అఁ ! కొందరూ, కళ్ళబోకూడా మాట్లాడుతారే !
అలాగే ప్రవృత్తునూ. సరేపోనై ! యితహా మాచీరు
చరిత్ర వింటానంటావా!.....నా వ్యవస్థా విషయం
వనుకుంటా !

సరళ:- ఊహూ! తాతగారి ప్రేమపురాణం తప్పకుండావినా
ల్పించే! వింటాను! ఏదేనీ! విప్పించండి! విఫలంగా!

రాజారాం:- ఆ అయితేవిను, యిదుగో, దాంతో నీకథను
కూడా జోడించుకోవాలి సుమా! ..ఊ ఇకవిను మొదట్లో
ఒక యిసుక రాతిమీద పుచ్చపువ్వుల్లాటి, వెన్నెట్లా కూర్చు
నేవాళ్ళం

సరళ:- ఎవరెవరూ!

రాజారాం:- ఆ ఇంకెవరూ! నేనూ, మీ అమ్మమ్మా!

సరళ:- ఓహూ! సరే, తరువాత!...

రాజారాం:- తర్వాత నేను, ఆ మొమ్మలవైపొకసారి, చం
ద్రుని వైపొకసారి చూచేవాడిని, ఎందుకో తెలుసా?
-మ్మా!

సరళ:- ఊహూ!

రాజారాం:- ఎవరెక్కువ అందమైనవాళ్ళోననీ! కానీ, యిది
మిథ్యంఅని భాయపర్చుకోలేక పోయానంటే నమ్మ

సరళ:- మరి ఆవిడ చూచేదికాదా! తాతయ్యా!

రాజారాం:- ఎవరూ?

సరళ:- ఆ! ఆవిడే మా అమ్మమ్మ!

రాజారాం:- అమ్మా! యితరుల ముఖాలు చూట్టానికనలు వీధి
ముఖంచూస్తేగా!...కానీ, ఏ చూస్తూవుండేదో తెలుసా?
ఎప్పుడూ, నాకండ్ల తేజస్సు, నాముక్కునిడివి, నాబవితి

గడ్డం, మాస్తూవుండేది, నేను ఆదరించి లాలిస్తే మళ్ళీ మన
స్పృహలో కొచ్చేది. లేకపోతే. అల్లాగే, మాస్తూండేది.
ఆ సమయంలో, మమ్మల్ని చూడ్డానికెవ్వరూ చుట్టుప్రక్క-
లెక్కడా వుండేవారేకారు. మాజంట బహు అన్యోన్యంగా
వుండేవాళ్ళుంటే అమ్మా!...

సరళ:- నేనంతా మాస్తూనే వుండేవాణ్ణి లే...

రాజా:- (అందరపడి అపయంగా) ఎల్లాంటివాళ్ళు చెప్పు
సరళ:- చాలామంచివాళ్ళు చుట్టే దాంపత్యం, చిలకాగోరిం
కల్లా. చిలిపితాత, కూలమొమ్మలూ వుండేవాళ్ళు, కాదు
తాతయ్యా!

రాజా:- అయితేనీకు మామీద, తప్పక ప్రేమ వున్నదన్న
మాట...

సరళ:- అర్థేగానీ తాతయ్యా మీరెల్లా మాట్లాడుకునే వాళ్ళు
చెప్పవ్

రాజా:- మేమా మరే...అ...అర్థాత చెప్పా...యికనే
వెళ్ళాను...అతనొచ్చే ప్లేండుకుండు.

సరళ:- ఎవరూ?

రాజా:- ఆ ఇంకెవరూ నీ ప్రాప్త్యేయకు

సరళ:- అయినాస్తే మీరు వెళ్ళుండేనికే!

రాజా:- అబ్బ! అల్లాకాదులే అమ్మా! వెళ్ళకపోతే ఎవరూ ..

సరళ:- ఘరవాలేదులే; కూర్చో తాతయ్యా! చెప్పింకా రెండు
పిట్టకథలూ!

రాజా:- [జెల్లబోయి] "వుకే ఎంమీ నేచెప్పినవన్నీ పట్ట కదలే.

సరళ:- [నవ్వుచు] కాదుకాదు ఘట్టికథలేలే తాతయ్యా!
(కమల్ కి మార్ ప్రవేశం)

కమత్:- (ప్రవేశించుచూ) మొదలైదు; కథల్లో కడిదికాలం

రాజా:- రా! నాయనా! కమల్! ఊ! సరళ! ఓహోహో!
ఎంత వధుర నామం! సరే వెళ్తోస్తా (తటఃటాయించి)
ఆ! సరళ! మరీ.....

సరళ:- (నవ్వుచు) ఏమిటి తాతయ్యా! వెళ్ళుతానని వెళ్ళకుండా
ఏమిటి యీ తెలా, తోక, లేనిమాటలు.

రాజా:- యివి తెలా తోక లేని మాటలా! ఏం నాయనాకమల్!

కమల్:- బేబీ! కాదండీ! ఎవరంటారు.

రాజా:- సరే వెళ్తా! (సరళ తలను మిరి కొంతదూరంపోయి
తిరిగిచూచి) సరే వెళ్తున్నా లే! (స్వప్నమించును.)

కమల్:- యీ ముసలాయ్న చచ్చినా, దయ్యమై ఎట్టేలాగు
న్నాడే నిన్ను...

సరళ - చాలే వూరుకోండి! ఎవరన్నావంటే నవ్విపోతారు!
ఆయన నన్నెంతగానో ప్రేమిస్తున్నాడు.

కమల్:- ఇది తమరాయన్ని ప్రేమించటంతే...

సరళ ఆయననా! (ఆలోచించి) యీలోకంలో నేనేవ్వర్నీ
అంత ప్రేమించటంలేదు, ఆయనకొరకునా పొగిమిస్తాను.

కమల్:- [వికటనవ్వు నభినయిస్తూ] ఆసంగతి నాకెప్పుడో తెల్సే. నాకేమిటీ! లోకమంతటాకీ! తెల్సు ఆడది తన ప్రేమకు తన కామోదే! కానికీ, తన పాగిమకాదు కట్టుకున్న మగనిని కన్నబిడ్డనే సంకోషంగా బలిచ్చేస్తుంది. అది ఆడదాని మోజులోని రివాజూ!

సరళ:- చాలాదూరం వెళ్ళారే యివాళ్ళా (భయచూపులు)
కమల్:- నిజమే గుట్టులోని యవార్థం బైటపెట్టడం దూరం వెళ్ళటమా! యింకానయం నేరంచేశారంటూ ఘోరంగా శిక్షించాలనలా!

సరళ:- ఏమిటామాటలూ... ఎందుకాకోపం.....

కమల్:- గొప్పవారింటల్లుడైన తగ్వాత కోపాలుంటేమాత్రం చలామణీ కానద్దూ?

సరళ:- [దీక్షంగా] యెందుకొచ్చిందీచిరాకసలు... ఏమండీ?

కమల్:- బహుపరాకు చేతకాక [ఆలోచించును.]

సరళ:- [చెయివట్టకొని] ఏమిటాసందేహం

కమల్:- [చెయివిదుల్చుకొని] వెళ్ళు వెళ్ళు నానందేహలకో నీకేనష్టం పాగిలార్పించ దలచుకున్నవారి పాపుండగా

సరళ:- ఎవరున్నారూ మనసారాప్రేమించి కొల్చుకునే భర్త కంటే, మరొకరు ఎక్కడెలా అవుతారనీ మీరలానటం?

తాతను ప్రేమిస్తున్నానంటే అది అలౌకికం

కమల్:- అలౌకికమో, పారలౌకికమో అదే అధికంలే

సరళ:- అదీనిజమే ఆయనలో మీలో చాలాతేడావుంది..

కమల్:- అసంగతి నేనేచెప్పా ఎంతకముందే అయినా ఏమిటా జేడా

సరళ:- నేను చచ్చిపోతే, తాతయ్య, ఏదేచ్చి గృడ్డివాడైపోతాడు. అసలు క్షణం నేనుకనపడకపోతే పాణింటిసుకుంటాడు. మీరైతేనా. నేచచ్చిన మర్నాడే హెచ్చుకట్నాలతో కొత్తభార్యాను తెచ్చుకుంటారు. క్షణం కనపడకపోవుడు, సాసింటికి...

కమల్:- నోర్క్యూమ్ ఏం శృతిమించిందా

సరళ:- సరే చూద్దాంగా

కమల్:- ఏమిటా చూచేదీ

సరళ:- ఒకసారిచచ్చిమగవారి, నిజాయితీ ఎంతనరకోచూడాలి.

కమల్:- తాత ప్రేమలో తన్మయమై తలతిరుగుతున్నదేమో ఎల్లా చూద్దాం అడీ

సరళ:- మీ పురుషజాతిప్రేమ సముద్రపు అలవంటిది?

కమల్:- నావిషయంలో మాట్లాడు యిక్కడున్నది నేనొక్కడనే వెల్పిందా నీలా, నాహృదయమంత తేలికైందికాదు, కాబోదుకూడా

సరళ:- (హేళనగా) పాపం ఎంతిబరువుగా ప్రేమిస్తున్నారో

కమల్:- (విసుగ్గా) నీతలకాయంత

సరళ:- (కోపంతో అలక నభినయిస్తూవెళ్లి సోఫాలో కూర్చుంటును. కమల్ సరళను మాట్లాడించడానికి ఎంతప్రయత్నించినా మాట్లాడడు.)

కమల్:- (అలోచనతో పిలుపు) అరేయ్ రంగా

(రంగన్న ప్రవేశం)

రంగన్న- (ప్రవేశం) అయ్యో అయ్యో

కమల్:- రాజా గాంగారున్నారా

రంగ:- ఆ అలోచన వుండారు బాబూ

కమల్:- ఓసారిలా రమ్మని చెప్పి వెళ్ళి.

రంగ:- సిత్రం అట్టాగే (సమీపించును)

(కమల్ సరళను కీ) గంట చూస్తూవుంటాడు, సరళకూడా అట్లాగే చూచిచూచి నట్లు నటిస్తుంది రాజారాం ప్రవేశం)

రాజారాం:- (ప్రవేశించి) ఏనాడైనా పిల్చానట

కమల్:- (అలోచనగా సరళనైపు చూచును)

సరళ:- (పెడముఖమున యుండును)

రాజా:- ఎందుకు పిల్చానట బాబూ

కమల్:- ఆ మీకీప్పు డెన్ని సంవత్సరాలుంటాయండీ షుమారు

రాజా:- డబ్బె వళ్ళుండవచ్చు ఏం ఎందుకు నాయనా

కమల్:- అబ్బే ఏమీలేదు... మీ సరళ అందికదా

రాజా:- మా సరళ.

కమల్:- అవును, మీ సరళే,

రాజా:- ఏమందేమందీ...

కమల్:- అయ్యో! మరేంలేదు. డబ్బెవళ్ళు వచ్చినా మా తాతయ్య యింకా.....

రాజా - ఆ! యింకా చచ్చిపోలేదేం అన్నాదా!

కమల్ - ఊ! అంతే.

రాజా - (తెల్లబోయి చూచుచుండును.)

సరళ;- (పులికిపడి) అమ్మో! అమ్మో! నేనన్నావా (కమల్‌శ
వైపు చూచుచూ విచారాశ్చర్యాలతో నుండును.)

కమల్ - యేయ్ నానో మాట్లాడకు తెలుసా! అంతే.....
అసలు అన్నదిలేండి.

రాజా - అన్నావా అమ్మా!

సరళ - అబ్బే లేదు తాతయ్యా! నేనేమీ అనలేదు.

రాజారాం - పోనీ యేమన్నావ్.

సరళ - అనలేమీ లేదంటే ఈయనే, లేనిపోని తగాదా ఒకటి
పెట్టుకొని (కమల్ వైపు తిరిగి) మాట్లాడిలేదని (చాటుగా
గిల్లును.

కమల్ - (నవ్వును)

రాజారాం (గ్రహించి నవ్వి) ఓహో! అదా! నెరక యిల్లాగే
నేనూ మీ అమ్మమ్మా (కూర్చుండబోవును)

సరళ - (హెళనగా) మళ్ళీ యిప్పుడాగొడవంతా ఎందుకులే
తాతయ్యా!

రాజారాం - ఆ! (తెల్లబోయి) సరేలే! నేవెళతాలే (నిష్క్రమించును)

రంగన్న - (బయటనుండి ప్రవేశించి) కమల బాబయ్యా తమ
రికి ఉత్తరం వచ్చిందండీ.....

కమల్ - (తీసుకొని కొంత చదివి కూర్చుండును)

సరళ - (కమల్ దగ్గరగా క్రిందకూర్చోని కమల్ కూర్చున్న సోఫాపై చేయిపెట్టి) ఎక్కడనుంచండి !

కమల్ - (ఆలోచనగా మాటాడకూరకుండును,)

సరళ - (సోఫామీదవుంచినచేయి కమల్ కాలుపైవేసి) చెప్పరా! మాట్లాడరా! ఎక్కడనుంచి.

కమల్ - యింకెక్కడనుండి! అమ్మగారి వద్దనుండి.

సరళ - అమ్మగారివద్దనుండా ఏమనినా? శారు.

కమల్ - ఏం గాస్తుంది. రండి రండి. అని వాస్తుంది. యివాళ్ళ కొత్తేమిటి ?

సరళ - మరి యెప్పుడు వెళతాదూ!

కమల్ - ఏం ! నేనిక్కడుండటం నీకిష్టంలేదు గాబోలు ! రా నాయనా! రానాయనా! అని ఆవిడవ్రాయటం యెప్పుడు వెళ్తారూ! యెప్పుడు వెళ్తారూ! అని మీరు పోరటం. ఇష్టం లేదని చెప్పి యిప్పుడే వెళ్ళిపోతాను. (చివాలునలేచును)

సరళ - (చెయ్యిపట్టుకొని) నే నీ విషయంలో మాత్రం ఎప్పుడూ వెళ్ళమనే చెప్తాను. తల్లికన్న ఎవరెక్కువ ? కని, పెంచి, పెద్దనుచేసి చదువులు చెప్పించి చివరికో యింటివార్ని కూడా చేస్తే ఆఖరి కామెవద్దనుండి వచ్చే జాబులకు విలువలేకుండా పోతోంది. పాపమా మాతృహృదయం మీకొర కెంతగా పరితపిస్తోందో అల్లాంటి దేవతను చూట్టానికి నాహృదయం కొట్టకుంటోంది. పదండి! పోదాం ! నేనూ వస్తాను.

కమల్ - ఆ! క్షణం నువ్వు కనపడకపోతే ప్రాణాలు విడిచే తాతగారి సంగతి మర్చిపోయి మూట్లాడటం లేదుగదా కొంపదీసి.....

సరళ - అవీరిజమే ! కాని ఆమెనుచూచి చాలాకాలమైంది. వెళ్ళిరావడమే మంచిది.

కమల్ - సరే యింకేం, వెళ్తేనువ్వెళ్ళు నాకు వెళ్ళాలని లేదు. వెళ్ళేదీలేదూ !

సరళ - అలాఅసకండి! మీరు మీతల్లిని గుర్తించలేపోతున్నారు ఆమె పుత్రప్రేమను ఆమె అనంతరమైనా గుర్తించ గలుగుతారు.

కమల్ - ఊ! హూ! తమరు గుర్తించారుగా

సరళ - ప్రయోజనమేముంది మాతృసేవాభాగ్య ప్రాప్తిని నా జీవితంలో మరుగు పర్చాడేనాడో భగవంతుడు. తల్లి దండ్రు లిద్దర్నీ పొట్టనుపెట్టుకున్నాను పాపిష్టిదైవం మీ తల్లి మీరాక కెమరు చూస్తూ పుత్రవ్యామోహంతో గుమ్మంలో కూర్చుంటే మీ రిక్కడ భార్య వ్యామోహంలో పడియున్నారు.

కమల్ - అసలు, యింతకీ నీకిష్టంలేదని ఏడవరాదూ! నే నిక్కడుండటం! ఆడజాతికి హద్దులేకుండా పోయినై శర్త వాకిలి దాటితే పండగ భార్యలకు. నవయుగ నారీనటనా విశేషం యిదేగా !

సరళ - (దిగాల్పడి కన్నీరుకాడ్చుచు) నన్నమాత్రం అలా అనకండి! నా హృదయంచీల్చి చూడండి నా మానసికానంద స్వర్గసామ్రాజ్యంలోని శేజోమయమైన అరుణకాంతులలోని స్వర్ణాక్షరాలేమిటో నాకమల్... అందలి దివ్యజ్యోతి నాకమల్ ప్రేమాకృతి మీరిక్కడవుండటమే నాసంతోషం కాని మాతృదేవతను పూర్తిగా మరచికాదు ప్రేమకొరకు ఆత్మ బలిదాన మవసరమన్న విషయం మీకు తెలియందా!

కమల్ - నీపాటినితే నాకు తెలియక పోలేదు, నీకర్తవ్యం ఎంతవరకో ఆలోచించు ఆలింగచుంబనాదులతో నన్నానందింప చేయుటవరకే! యితర విషయాలలో నీకెట్టి సంబంధమూలేదు. వుండదు.

సరళ - (కన్నీరుతో కొంచెం తీవ్రంగా) నేను మీకు శరీరాన్ని అమ్ముకున్న ఉంపుడు కత్తెనుకాను. మీ కష్టసుఖాలలో సగపాలు భరించే అర్థాంగిని, యీరోజు మీమాటలు చూస్తే నాగుండెలు బద్దలైపోతున్నై! ఏమిటో భయంగా కూడా వుంది.

కమల్ - ఏం! ఎందుకూ!

సరళ - ఎందుకా! మీకై ఎదురుతెన్నులు చూస్తూన్న మాతృ ప్రేమను త్రుణీకరించి విచారమనేదిలేకుండా యీవిధంగా వున్నందుకు. ఆమె యిందుకేమనుకుంటుందో ఆలోచించారా!

కమల్ - ఊ! హూ! !

సరళ - దాసిలా అంతవాడినింతగా కళ్ళు పట్టుకొని నాకితే ఎన్ని జాబులు వ్రాసినా చూసేనా పోలేకపోయాడు. పెళ్ళా బెల్లం తల్లిదయ్యం అనటాన్ని రుజువేశాడని అనుకోదూ! మీరు వెళ్ళకపోతే నేవెళతాను. చెప్పండి! చిన్నప్పుడే తల్లిలేని పిల్లనయ్యాను, తల్లిఅయినా! తండ్రియైనా ఆవిడే నాకు యింతవరకూ ఆమె సేవచేసే అవకాశం దొరకలేదు. కన్నతల్లి లేకపోయినా! ఆమెనైనా అమ్మా! అని నోరాగా పిల్చుకుంటాను. ఆమె పాదాలదగ్గరేవుండి పోతాను ఇదిగో యిప్పుడే వెళుతున్నా చిరబుర్రు తగ్గి సంతోషంగా వుండురుగానిక.....(వెళ్ళబోవును)

కమల్ - (పెద్దగానవ్వి సరళను పట్టుకొని) చాలిక శాంతించండి ఆడవారిలోవుండే లక్షణాలకాదర్ప సందేశాన్ని అందించావ్ యిందుకే. స్త్రీబుద్ధికి ప్రళయాంతకం అన్నారు పూర్వులు. ఆడదాని హృదయతత్వానికేది అధికమైనా, అవకతవకేలోకం.

సరళ - నిజమే, పాపం! మగవారేమీ తెలియని వట్టిఅమాయకులు. అందుకేగా తాళిగట్టినమిషతో, తప్పులేకపోయినా, దండించటం. చెప్పుకింద తెల్లలే అణచిపెట్టటం. కారణంలేని కన్ను బుస్సులతో భోరున ఏడ్పించటమూనూ!

కమల్ - నానరాపిడిలేక వచ్చానికి కాంతెలావస్తుంది. సరళా! మనస్సు తెలుసుకోటానికన్న గమ్మత్తుమాటలకే యింత గందరగోళమా! మనోనిబ్బరంలేని మగువల మనఃప్రవృత్తి

యిలాగేవుంటుందిగానీ న కమాత్రం తల్లిఅంటే భక్తిప్రేమలు లేవనుకున్నావా!

సరళ - (సంకోషముతో) నిజంగానేనా!

కమల్ - (చెక్కిళ్ళుకొక్కి) పిచ్చిదానవుగాకపోతే, అన్యోన్యమురాగ దాంపత్య సంసారిలో, అబద్ధానికి తానెక్కడుంటుంది సరళా! (కూర్చుండును.)

సరళ - అవునొను యింతప్రేముడబట్టే, శూలాలతోపొడిచి నట్లు సూటీపోటీలనటం...

కమల్ - నిజమంతే, సరళహృదయాలలోని సత్సూతలెన్నో తొన్ని తొన్ని చక్కటి సాధనమే అదీ!

సరళ - నిజంగా ప్రేమున్నవారికి, నిష్కారణ కోపాలెలావయ్యో! కాకపోయినా, మగవారిమనస్సు మహాకఠినంలెండి బాబూ!

కమల్ - కొబ్బరి యీరోజే ప్రయాణం! తాతగారితో చెప్పి తక్షణం తయారవాలి...తిమరు కూడానా!

సరళ - అదుగో మళ్ళీ ప్రారంభించారు...అయితే శేవంశి త్వరగా భోజనానికి.

కమల్ - ఏంలేవటమో, డబ్బెత్తు సత్తువలేకుండా పోయిందేమిటి (కర్పికి జారిగలగడును)

సరళ - అంతుపొంతులేని కష్టాలతో ఆలసిపోయారు. పాపం లేవదీయాలేమో కూడా!

కమల్ - ఆ రంగడినన్నా పిలు.

సరళ - ఎందుకూ ! తాళిగట్టినదానీ తయారుగానే వుందిగా !
 (చిరునవ్వుతో) మురలివారైపోయారు పాపం (చేతులు
 పట్టుకొని) ఊ! లేవండి, మహారాజులంగారు !
 కమల్ - (లేస్తూ లోనికిచూచి) ఒదిలెయ్! ఒదిలెయ్! ఎవడో
 వస్తున్నాడు.

(చిట్టి మిలిటరీ వేషంలో ప్రవేశం)

సరళ - (చిట్టినిచూచి తెల్లబోయి) అమ్మో అన్నయ్య,
 అన్నయ్యా! మిలటరీలో చేరావటగా! నీకేంతకువయిం
 దని వెళ్ళావురా !

చిట్టి - పిచ్చిబేబీ! పిచ్చిబేబీ! దేశం బాగుచేయడంలోసంవెల్లెం!
 పెద్ద పెద్ద పడవలు ఎక్కాం సిన్నీ సిన్నీ వాడలుకూడా
 ఎక్కాం దేశాన్నిగెలిశాం (కమల్ను చూచి) ఓ ! యీ
 పెద్దమడిషి ఎవరుబేబీ.....

సరళ - మీ బావగారు.....

చిట్టి - హో! బావగారూ! (మిలటరీసాల్యూట్చేసి) బావగారు
 సంతోసము సంతోసము ఏమండీ! బేబీ! మీపెళ్ళికి రావా
 లని చానావయత్నంసేశాం కాని రాలేకపోయాం చమిం
 చండి. చమించండి (తలవంచుతాడు)

సరళ - (లోనికిచూచి) తాతయ్యా ! తాతయ్యా!

చిట్టి - ఓతాతగారూ! యింకా బతికేవున్నారా! సంతోసమూ
 విచారమూ!

కమల్ - (నవ్వి) అసలీంతకూ యెవరీ అవతార వురుషుడు !

సరళ - ఆ ఔతార వురుషుడా' మా పెద్దమ్మ కొడుకు ఎక్కువగా మాయొట్లనే వుండేవాడు.

కమల్ - మరి ఆ మిలటరీలోకి ఎందుకు పోయాడు.

సరళ - (అనుమానిస్తూ) ఎందుకా!

చిట్టి - (తొందరపడి) బావగారు! బావగారు, మాతమాత రండి ఆ మీరెప్పుడైనా మిలటరీబొమ్మలు చూసారా.

కమల్ - లే దే.

చిట్టి - (కొన్ని బొమ్మలు చూపుతూ) యిదిగో యిది చూశారా యిది మనం యుద్ధం చేసిన కొండ. మరి మనం విమానములు పడకొట్టిన తుపాకి యీలాంటా మనవల్ల శచ్చి పోయినవారే (ఒకొక్కక్క బొమ్మను చూపి) ఆ బావగారు ఇది చూసారా యిది యింగ్లీషు కుక్క, ఇంగ్లీషుకుక్క సానా విశ్వాసంగల జంతువు దానికి రెండు కొమ్ములుండును. ఒక శోక వుండును అది మనకు పాలుయిచ్చునూ

కమల్ - ఏదీ ఇంగ్లీషు కుక్కా.

చిట్టి - ఆవును బావగారూ. యిది చూసారా. యిది మన, విమానం.....ఆ బావగారూ! మీరెప్పుడైనా విమానం చూశారా.

కమల్ - లేదుగాని, రండి ! నిలవబడేవున్నారే! అలా కూర్చోండి

చిట్టి - మంచిది మంచిది కూర్చోబేటి కూర్చో,

కమల్ - ఆ! బావగారూ ! మీరు, ఎక్కడెక్కడకు వెళ్లారు. ఎవరెవరితో యుద్ధం చేసారూ ! ఎంతకాలం చేశారూ,

చిట్టి - ముందే చెప్పామే ! నల్లవాళ్ళకు. మాకు ఘోరమైన యుద్ధంవచ్చింది. దాంబో పెద్ద పెద్ద బాంబులు వేశాం యింలా సావకసోతే సిన్న సిన్న తుపాకీలకూడా కాల్చాం అంతటిగో నల్లవాళ్ళంతా చచ్చిపోయింది.

కమల్ - (ఘోరతో) ఏమోయ్ ! చిన్నవా ! మీఅన్నగార్ని అంటే యీ సీమదొరగారిని కేవలం నల్లవాళ్ళమీదకే యుద్ధానికి తీసుకువెళ్ళారు గాబోలు ఆ తెల్లదొరలు. ఏమండీ ! బావగారూ అంతేనా.

చిట్టి - (తీవ్రంగా) అంతే ! అంతే !

కమల్ - ఏమంతే నీమొగమంతే ! అంతే అంటే అంతే ! గోతులుతీశావా ! పీనుగుల్ని లాగావా ! (కోపంగా లేస్తాడు)

సశ - (తెల్లబోయి చూస్తుంది)

చిట్టి - ఛప్పు...ఛప్పు దొరలగో పరేషం పడికిరాదు.

కమల్ - ఛీ ! నోస్యూయ్. దొర ! దొరక్కసోతే యిరుక్కోటమే !

చిట్టి - (రెండడుగులు వెన్నవేసి) ఎంఛమాట ఎంఛమాట దొరల్ని తిట్టడమా ! హా ! ఆశ్చర్యము, అద్భుతము ఏదీ మాతృపాకీ ! (భుజమున వున్న కర్రతుపాకీ తీసి గురి పడతాడు)

సశ - (భయంతో కమల్ కడ్డునిల్చి) అమ్మా అన్నయ్యా ! అన్నయ్యా ! ఊర్కోరా !

చిట్టి - సుప్రస చప్పుకోజేబీ !

కమల్ - (చిరునవ్వుతో) తప్పకో సరళా! తప్పకో, కాల్పు
నోయ్ (చిట్టితో) ఏదీ కాల్పు

చిట్టి - బతికి పొయ్యావులే! హా! హా! తాలన్నీ. యద్ద
భూమిలో మరిసిపోయాం! యిప్పటికి, చమించాం, హా.

కమల్ - ఏడవలే! పోయావు! కాంగోరా మృగంలా, కర్ర
తుపాకి నీవూనూ! ఎక్కడెత్తుకొచ్చావ్ దీంతోనేనా,
దేశాన్ని గెలిచినచ్చింది తమరూ.

చిట్టి - ఎంచుమాట, ఎంచుమాట! కావాలంటే మా చిట్టి
పిక్కెట్టు చూసుకోండి.

కమల్ - యీ ముఖానికి నోడవికూడానా!

చిట్టి - ఓ సిన్న శీన్నే వున్నే పెద్దపెద్దవున్నే!

కమల్ - అవును. రకరకాలవుంటేనే గానీ, కాబందులా ప్రజల్ని
పీక్కుతింటానికి ఏలుండదు! ఏవి, చూపు.

చిట్టి - ఓ (మూటతీయుచుండును)

కమల్ - మూదా మూటకట్ట బాబు తల పగుల్తోందావాసన

చిట్టి - (వాసన పీల్చి మంచివాసన, మంచివాసన. మిలటర్
వాసన. (కాగితాలు కమల్ కుయిచ్చును)

కమల్ - (చూచి నవ్వి) అసలీమూట నీదేనా! దానిలో
ఎవరిదైనా దాటించుకొచ్చానా!

సరళ - మీరు, మరిను. ఎత్తుకొస్తారేమిటి, యద్ధంలో కెళ్ళిన
వాళ్ళకివ్వరా!

కమల్ - చున్నటుండవోయ్ ! యుద్ధంలో కేళ్ళొచ్చిన ముఖ
మేనా యిదీ !

సరళ - చాల్లే పూసుకుంటున్నా !

కమల్ - అవున్నే, అన్న కాదా ! చెల్లెలుకాదా ! నీవెందుకు
మాటపడనిస్తావు ఈ గవాలై చెప్పతీసుకొని కొద్దావ్.

చిట్టి - చూడు బేబి చూడు. (కమల్ గో) ఛప్పు. ఛప్పు. నీవు
పనిపాడవు నాయనా ! నీకేమీ తెలియదు.

సరళ - అసలు నువ్వునుకోరా గొడవ, కవ్విచ్చి ఎక్కిరించటం
ఆయన కలవాటేలే ! ఆయన గారిముందీ మిలటరీ గొడవ
లెత్తబోకి

చిట్టి - ఎందుకని బేబి ! ఎందుకని ? మీ మిలటరీలో కేళ్ళిన
దొరలము కామా !

కమల్ - అహఃహః ! ఎందుకు కామా ! దోపిడి దొరలు

సరళ - అదిగో చూశావా ! ఇక పూసుకోరాబాబూ !

చిట్టి - ఎందుకని బేబి ఎందుకని...

సరళ - ఛా పూర్కో !

చిట్టి - హా ! మా బేబీయే మా కెదురాయెనే ! ఎవరికీ మాకు
దిక్కు ! ఎక్కడ మా తెల్లదొరలు ! వరీ కమపించరే. వది
దారి ఈ పడినోవురు. (వడినోవును బల్లపై)

సరళ - అన్నయ్యా ! అన్నయ్యా ! (విసరబోవురు)

కమల్ - ఏయ్ ! ఏకేమైనా మతిపోయిందా ! రా చెప్తా !

(సరళ చెవిలో ఏదో చెప్పినట్లు నటించి నిష్క్రమించును)

చిట్టి - లేచి కూర్చోని అటుఁటు చూచి రాజారాంను చూచి
తలవంచును.

రాజారాం - (స)వేళించి) ఏరా చిట్టి!.. ఊఁ కులాసా...

చిట్టి - కులాష్ ... కులాష్.

రాజారాం - (తెల్లబోయి) ఆ! ఏరా! నిన్న మిలటరీలో
కళ్ళమన్న దెవరూ! ఎందుకెళ్లావ్! నీకేం తెల్పించుప్
వెళ్ళావురా!

చిట్టి - ఏం! కుయ్, కుయ్ మంతావ్. మాకు తెల్లు తెల్లును
పో, ఎల్లిపో, సచ్చిపో, ఏనాత్తాచూస్తావ్ ముష్టి, ముష్టి
(వెగుటుగా) మిష్టికంపు (నెత్తిమీది బొచ్చులేదు వొంటి
మీద కండలేదు. మాడు మాకండలు ఎందుకా బతికావు
దేశంకేంటి వుపయోగం! పో ఎల్లిపో సచ్చిపో, ఇప్పుడే
సచ్చిపో,

రాజారాం - అఁ ఓరిగాడిదా! ముసిలా! ముసిలికంపా!
నీకేమో తెలుగురాదా! పైగా; నేను చచ్చిపోవాలా!

చిట్టి - అవును ఇప్పుడే చచ్చిపో!

రాజారాం - (కర్రతో కొట్టుచు) ఏమిటా ఏమిటి. మళ్ళీ
కుయ్యూకూత

చిట్టి - ఆహ్లా తాతయ్యా! (ఏడ్చును)

రాజారాం - నోరుముయ్, దగ్గిదుడా! తెలుగురాదూ!
కూకు దొరికితే కలం మర్చిట్ట నీలాంటి తొత్తువెధవ!
ఊ నాలుగు మాసాలకే నాలుక తిరగమారిందీ.

చిట్టి - మర్చిపోయాం ఏమంటావు.

రాజారాం - ఏమిటి మర్చిపోయావా! (తిరిగి కొట్టును)

చిట్టి - ఆమ్మా! బాబో, తాతయ్యా!...

రాజారాం - గుర్తు కొచ్చేట్టుందా! గురులేమించాలా!
(కొట్టు)

చిట్టి - ఎస్తా, ఎస్తా వుందిలేవే!

రాజారాం - ఎస్తా, ఎస్తా, వుందా! పక్షి పెథవా! యింకా
మాన్లే ఆ తిక్కివాగుడు (కొట్టబోవ)

చిట్టి - (ఎగిరిపడి) ఆఁ వచ్చేసిందిలే

రాజారాం - వచ్చిందికదా! జాగ్రత్త! పిచ్చి, పిచ్చి, వేమాలు
వేశావంటే, మక్కెలు విరుగుతై... అరేయ్, ఇటుచావు.

చిట్టి - (లోనికి వెళ్ళిపోవును)

రాజారాం - అటు చస్తావేరా! యిటుచావు. ఏరా, అదేదో
ఇంగ్లీషు కుక్కన్నావట. దానికేమో రెండు కొమ్ము
లుంటై అన్నావట. పైగా అది మనకు పాలుయిచ్చునన్నా
వట, ఈ కుక్క పాలెక్కడైనా తాగుతారా. కుక్కకు
కొమ్ములుంటయ్యా.

చిట్టి - ఇంగ్లీషుకుక్క కుంటయ్యేమో అనుకున్నా.

రాజారాం - చచ్చావుగానీ! యిప్పటికైనా వచ్చిందా తెలుగు

చిట్టి - ఇందాకే, వచ్చిందన్నాగా.

రాజారాం - వచ్చిందికదా, జాగ్రత్త పిచ్చి పిచ్చి వేమాలు
వేశావంటే మక్కెలు విరుగుతై.

కమల్ - (సరళతో ప్రవేశించి) పూర్వోక్తి పాపం. దొరల పాత్రలో మరిచే వుంటామని మనవానికి నామామూలే కదూ.

సరళ - ఊహించునూ, విూహించునీ... ఏమీ ఎరగనట్టే...

రాజారాం - ఏమిటమ్మా ఊహించేదీ! (కమల్ తో) నాయనా యీ వెధవ మా పెద్దమ్మా బుగ్గొడుకు, తల్లికి తెలియకుండా మూడువందల రూపాయలు ఎత్తుకపోయి, కోడిపందాల్లో తగులబెట్టి ఏవారినిల్లాగే మిలటరీలోకి పోయామనబోయి. ఆ పోవడం యిదుగో యిల్లా తయారయ్యాడు. తెలుగు రాదట, ముసలివాసన వేస్తున్నదట, పైగా నేను చచ్చిపో వాలట. (చిట్టివైపునూచి) ఏం ఎచ్చినట్లేగా తెలుగు...

చిట్టి - (ఏడుస్తూ) యిందాకే వచ్చిందనలేదేంటి (రొండ్లోవైపుకు వెళ్తాడు)

రంగన్న - (ప్రవేశించి) వేణుబాబుగా రొస్తున్నారండి...

రాజారాం - (ఆప్యాయంగా) ఆ ఏడీ

వేణు - (ప్రవేశించి) సరళా

సరళ - వేణూ

రాజారాం - పట్నంనుండేనా నాయనా వేణూ

వేణు - అవును తాతయ్యా

రాజారాం - యితను మన వేణునాయనా చాలామోగ్యుకు మన సరళంటే పంచప్రాణాలు, అదే ఆయిల్లేసిరిది. యితను తండ్రికూడా ఎంకోమర్యాదస్తుకు కానీ; ఆయన...

కమల్ - ఓహో వీరివ్వు డెక్కడుంటున్నారు!

రాజారాం - మద్రాసులో చదువుపూర్తిచేసి వచ్చాడువేణు
చూస్తావే మన కమల్ కుమార్

వేణు - వెరిగ్లాడ్ విప్టర్ కమల్ కంగ్రాట్సులేషన్స్
(పేక్ హ్యాన్ డు)

రాజారాం - (సరళతో ఏదో చెప్పబోతున్నట్లుండును)

వేణు - (చిట్టిదగ్గరకువెళ్ళి) ఏరా చిట్టి కులాసా

చిట్టి - (అటుటుచూచి) కులాష్ కులాష్

రాజారాం - ఆ ఏమిటా? అన్నావు

చిట్టి - ఆ ఏమన్నా నేమిటీ కులాసాఅన్నాడు కలాసేనన్నాను.
ఏం వేణుగోనాళం అంతేగా ఊ అంతే

వేణు - (చిరునవ్వుతో) అంతేలెండి తాతయ్యా

చిట్టి - ఊ కాదట ఏమిటో మాట్లాడితే నామీదకొస్తారు
అంతా

రాజారాం - ఏడ్చావులే బండవెధవా

వేణు - సరళా నీకని ఒక చిన్నబహుమతీ తెచ్చాను. మద్రాస్
నుంచి యిదిగో యీ ఫుంగరం శీసుకో

రాజారాం - వు గరమా ఎందుకు నాయినా ఉంగరాలెం
లక్కువైనాయా

వేణు - ఆదికాదు తాతయ్యా పరీక్షలలోజాలు కావటంచేత
పెండ్లికి రాలేకపోయాను, అందుకని, సరళకొరకు ప్రత్యే

కంగా, పేరుకూడా చెక్కించే పట్టుగొచ్చారు. ఇదిరోసరలా
(ఇచ్చును)

కమల్ - ఆ తాతగారూ, యివ్వాలి కూడా జాబువచ్చింది
మా అమ్మగారి వద్దనుండి నిన్న మీతో చెప్పారుగా,
యీరోజు ప్రయాణం తప్పదనీ.

రాజారాం - (అలోచనగా) వెళ్తావా, సరే వెళ్లిరా నాయనా
తొందరగా వస్తావుకదూ.

కమల్ - సరళనుకూడా,

రాజారాం - ఏ, అమ్మాయిని కూడా తీసుకు వెళ్తావా.

కమల్ - అవును ప్రతిజాబులోను కోడల్ని తీసుకు రుని మరీ
మరీ రాస్తుంది అమ్మ.

సరళ - అవును తాతయ్యా, నాకు చూడాలనివూడి. నేను
కూడా వెళ్లివస్తాను.

రాజారాం - (తెల్లబోయి) ఊ

వేణు - నువ్వు వెళ్తావా, సరళా (కమల్ వైపు తిరిగి) మిష్టర్
కమల్, నాలుగురోజులాగి వెళ్ళకూడదూ మీరుంటారుని
ఎంతో ఆశతో వచ్చాను.

కమల్ - కాదు బ్రదర్. మా అమ్మగారు మా కొరకల్లాడి
పోతుండక్కడ యీ రోజే వెళ్లాలి తప్పదు.

సరళ - అవును వేణు, తిరిగి తొందరలోనే వస్తారే నువ్వు
మళ్ళీ మెడ్రాన్ వెళ్లే అవుసరంలేదుగా.

రాజారాం - పోనీ రేపు వెళ్లకూడదా నాయనా.

కమల్ - లేదు తాతయ్యా మీరల్లా అడ్డు పెట్టకండి యీ
పుత్తరం చూస్తే మీకే తెలుస్తుంది.

రాజారాం - (చదివి) ఊహ సరే.

చిట్టి - బుల్లోయ్, నువ్వు బావయ్యంటల్లావా, తాతయ్యా
నేనుకూడా ఎల్లొద్దూ

రాజారాం - నువ్వెక్కడోయి. పెళ్లికిపోతూ పిల్లిని చంక
పెట్టుకు వెళ్ళినట్లే.

చిట్టి - ఊహ ఎల్లా, (గ రాం గా) బావయ్యా నేకూడా రావద్దూ

కమల్ - (చిరునవ్వున తలవూపుచు) దొరలు బయలుచేరితే
బొట్లర్ కావాలిగా బాడిగార్డు.

చిట్టి - (పొంగిపోయి) అదిగో బావయ్యా రమ్మంటున్నాడులే
(వెళ్ళబోకు)

రాజారాం - ఛా గాడిదా, నీ అవుతారం నువ్వు. నిప్పడ్డటే
వున్నావు. బీట్టోదయ్యంటా (కరచూపుచు) గడ్డలెట్టి
కొడ్డారా పూళ్ళోపిల్లలు.

కమల్ - తుపాకీ బారేచీసి టపాకాయ కాలుస్తానులెండి
అంతపనే వస్తే.

రాజారాం - అన్నీ ఏమస్తాడు అక్కపక్షి సెధవ

(తె ర జా రు ను)

ద్వితీయ రంగం

2 వ దృశ్యం. స్థలం కమల్ కుమార్ ఇల్లు

(ఇంట్లో ఒకసోఫా ఒకడ్రాయరు రెండు ఛర్మీలు ఒక స్టూలు ఒకమూల పెయింటింగ్ స్టాండు దానిపై సగమ (వాసినబొమ్మ)

సరళ - (ఇంట్లో సామానులు సర్దుచూ పాడుకొనుచుండును)

నాకము కాతె నాధునిగృహము

ప్రియుహృదయంబున ప్రేమరసంబు

ప్రీతిని నింపెడు ప్రియతమురాలికి

||నాక||

భవనమందునా అంధకారమును

పారగద్రోతెడు పరమజ్యోతియై

ధవుని జీవితము ధన్యముజేసె

దాంపత్యముతో దనిపెడు సతికి

||నాక||

కమల్ - (రెండవ నైపునుండి ప్రవేశించుచు) ఎక్కడికా ఉరు

కులు సరళా,

సరళ - (నాలిక కరుచుకొనుచు వెనుతిర్లి చూచి తలవొంచు కొనుచు)

కమల్ - ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి ఆహ్వానమిచ్చే పనేలేదా,

సరళ- (నవ్వుచూ) అయితే మెడలో రెండుగంటలైనా కట్టుకో
పోయారు

కమల్ - ఎందుకూ.

సరళ - ఎందుకేమిటీ, మీరొస్తున్నారని తెలియటానికి.

కమల్ - అదీ నిజమే మీతాతయ్య అయినా కొనిచ్చేడు
కాదు

సరళ - సరే అయితే చెప్తాలండి, వారికైవారే కారొకటి
కొనిస్తానన్నారగా ! దానికి బదులీ రెండుగంటలూ
కొనివ్వచుని.

కమల్ - (చిరునవ్వున) ఊఁ కట్టేదెవరూ ! తమరేనా,

సరళ - నాకేం, అవుసరమనుకున్నవారే అలంకరించుకుంటారు.

కమల్ - వినవలసిన అవుసరం నీకేగా !

సరళ - విఃపించినందువల్ల ఫలితాన్ని పొందగలుగుతాం అను
కున్నవారికది అత్యావసరం నిత్యావసరం కూడా !

కమల్ - అసలు మూలాన్ని ఆలోచించు ! ఎవరు ఎవరికి అవు
రం. ముందా విషయనిర్ణయం జరిగితే, తర్వాత సంగతి
దానికదే తేల్తుంది.

సరళ- ఊఁ హూఁ, యిందుకున్నారు పాపం, కాస్త వీలుదొరి
కితే మాటల సరదా మహాయెక్కువ హూఁ,

కమల్ - ఆడవారికి పాటలసరదా ఆపైన ఆటల సరదా (చివా
టన లేచి సరళ చేయిపట్టుకొని) కాదూ (నవ్వుచు)

సరళ - (చేయిలాగుకొనుచు) అబ్బు వుండండి. ఏమిటి ఎప్పుడూనూ చిన్నపిలాడిలా చిలిపివారౌతున్నారు. ఉన్నకొద్దీ వేళా పాళా లేదేమిటి (గారంగా) ఉండవలండి...అబ్బు,

కమల్ - పవిత్ర) ప్రేమజీవుల ప్రణయకలాపాని కోవేళలే సరళా వదీ, ఒక్కటి ఉండ, (దగ్గరకు తీసుకొనుచు-డ)

సరళ - (లాగుకొనుచు) ఉండ లేదు. ఆ, లేదు. వుండండి. (లోనికిచూచుచు) అమ్మో అత్తయ్య, (చివాలున చేయి లాక్కొని పారిపోబోవ)

కమల్ - (సరళను పట్టుకొన ప్రయత్నించి పట్టుకొనును)
పాట - శీవితమే హయీ! శీవితమేహయీ! |జీ||

కమల్ - మధుభరితంబౌ మానసములతో
సరళ - సదమలమగుచూ - సాగిపోయెడి |జీవి|

మాటలలోనే మమతను గొలిపి

కమల్ - పాటలలోనే - తేటలుతేల్చి

సరళ - ఆటలలోనే - బాటలు చూపి

ఇద్దరు - ఆరని తమితో - ఆనందించే |జీవి|

సరళ - సరేకాని, మీ జడకుచ్చేడివాళ్ళు. వెంటుంటే ఈ ఆటలు సాగవని ఒంటరిగా దయచేశారు కాబోలు.

కమల్ - ఎవరూ, మోహనా, వాడింకా ఆటలోనే ఉన్నాడు.

సరళ - ఆ అబ్బాయి పెండ్లి చేసుకోడేమిటిక.

కమల్ - అదే వాళ్ళమ్మకీ వాడికిదెబ్బలాటే రోజు. ఆవిడేమో డాక్టరుగా రమ్మాయిని చేసుకోమంటుంది. అది ఛీటారా నాకొద్దంటాడు వాడు.

సరళ - (నవ్వి) ఏమిటీ ఛీటా, కోటిపిల్లాడు అన్నీ కోతిమాటలే పేరులు పెట్టడంకో ఆయన తర్వాతనే. అంత అందగాడే మిటియనా.

కమల్ - అందా! కేమిటిగానీ సరళా! గుణమాత్రం మహా గొప్పది నేనన్నా అమ్మన్నా ప్రాణమొదుల్తాడు.

సరళ - అమ్మగారి సంగతే చెప్పండి, నవ్వుతూ కూడా మాటన నీయదాతెన్ని... ఆయన్ను చూస్తేనే నవ్విస్తుంది. నాకు. కాని పెడతూనే కవ్వించి కయ్యానికి తయారౌతాడుకదా ఖర్చం

కమల్ - యింకాయేం, అందులో అగ్రతాంబూలం మనదేగా మాటకు మాటనటంలో మనకంటే పై చెయ్యక్కడిది. కాకపోతే వాడు సెకండ్ లిప్టులో కొస్తాడూలే.

సరళ - తను చేతికిందేసుకోండిపోనీ తయారౌతాడాకాస్త తరు గూనూ, తానీ తందానా. సరిపోతుంది చక్కగా

కమల్ - ఉన్నవారిని తయారుకా

సరళ - ఉన్నవారెవరిప్పుడూ,

కమల్ - అన్నవారే.

సరళ - ఉండాలా, సర్లేండి మాటలు. యింతమొండివాడానికి మొందుంటామయినానూ, అక్కడ మామొంటికొచ్చినా,

యిల్లాగే, మాతాతయ్యతో తర్కం పెట్టకూర్చునే
వాడు. అలావున్న మాతాతయ్యకు మోహనంలే మహా
మచ్చలు.

కమల్ - అది సరేగానీ, అప్పుడప్పుడు, అమ్మా వాడు,
వంటిట్లా ఆలోచనలేస్తుంటారు కనపెట్టావుమరి.

సరళ - అన్నట్లదేకాబోలు, నిన్న పౌర్యదగ్గరి కూర్చొని
అమ్మగారు వంట చేసుకుంటుంటే ఎక్కువగా కూర్చుని ఉల్లి
గడ్డలు తరిగిస్తూ చెప్పున్నాడు యీ పెండ్లిసంగతేకాబోలు

కమల్ - ఏమి.

సరళ - మా అమ్మవచ్చి నీతో చెప్పందేమో నువ్వుమాత్రం
వప్పుకోవద్దని.

కమల్ - యింకే, అసలుమెయినే కట్టేశాడన్నమాట, అయితే
వాడినూలే నెగించుకుంటాడు మాట. ఫోనీలో మర
చాను రేపు నేను మెడ్రాన్ వెళ్తున్నా సరళా,

సరళ - (ఉలికిపడి) రేపే, అయితే నేనూవస్తాను.

కమల్ - యిప్పుడెందుకులే నువ్వు మరొకప్పుడు ప్రత్యేకంగా
వెళ్ళాం.

సరళ - (అలకగా) ఆమాటంటారని నాకు ముందే తెల్సి.
నేనుంటే మీసరదాలకాటంకం కాదూ,

కమల్ - ఆడవారిలో ఉండే చెడ్డ దుర్గుణమే అదీ మగవా
డంటే గాలికెగిరే గడ్డిపోచుకుంటారుగానీ, తమకు కాలాని
కెదురీదే తాచుకొనుట మనుకోరు, రోజుల మహత్తు.

సరళ - అందుకేగా కూస ప్రమండాకంలా కంపటూదుకుంటు
కూర్చోమనటం.

కమల్ - అంతేమాత్రం ఏం, కొంపలు కాల్చుకుని కంపను
బడ్డ కాకల్లా, నీమల కెక్కి చిందులు త్రొక్కటంటే...
ఎంతమందిని చూస్తున్నాం

సరళ - వో న్నెడిబాబూ, కదిలిస్తే రేగుపాద, యితకూ మీరు
వెళ్ళేది ఎగ్జిబిషన్ కేగా.

కమల్ - అవును, ఉన్నదంటే ఉండకొనటారిదే,

సరళ - అయితే, ఏబొమ్మను తీసుకు వెల్తున్నారా.

కమల్ - అదీ నువ్వే చెప్పా.

సరళ - ఎందుకూ, అడ్డంకిగితే ఆ అక్షింతలూ నానెత్తిన
పోసేదుకా,

కమల్ - మనస్సులో నిజముంటే మాటలో మహత్తైదుకుం
డదూ! పెరిదావా! చెప్పాలి త్వరగా...ఇం.

సరళ - అదీ (ఆలోచనగా) చెప్పా, నిర్మలమైన ప్రేమదంప
తులను వ్రాసారా, అబ్.

కమల్ - తనువులు వేరైనా, మనసాకటే అనటానికిదే తార్కా
ణం నేననుకున్నదికూడా అదే.

సరళ - నిజంగా నేనా !

కమల్ - ఊం.

సరళ - అంతే దానికి ఫస్టుప్రైజ్ తప్పదు. అప్పుడు నా కాగా
చీరె, ఆర్గండినాయిల్ జాకెటు హైజెముస్ నేకోలేన్ తేవాలి.

కమల్ - (పెద్దగానవిచ్చి) ఆడవారికోర్కె కంటకున్నదన్నట్లు ఈ రకాలన్నీ ఎక్కడ కాఫీకొట్టావ్ సరళా!

సరళ - కమల్ దొరగారి కళాసృష్టిలో పొడిబాబూ, ఏంమాట్లాడినా హేళనకు సిద్ధం. (అలోచించి) అరెరెరె

కమల్ - ఏంగుర్తుకొచ్చింది మళ్ళీ. ఇంగ్లీషు రిబ్బన్ కాదుకందా యాంగిత్ షూసా,

సరళ - అబ్బ ఊర్కోండిబాబూ! దణ్ణంపెడతాను.

కమల్ - దంణ్ణంపెడితే గండం తప్పతుందా. యింకే చెప్పే యిండా దిగులేమిటో.

సరళ - ఆ చిత్రాన్ని మాతాతయ్యకు చూపాలనుకున్నాను.

కమల్ - ఓళ్ళిదేనా! చూపరాదూ! దీనికో పెద్దదిగులా!

సరళ - ఎలా రేపు మీరు తీసుకు వెళ్తుగా!

కమల్ - యీలోపల కాకుండా వుంటారా!

సరళ - ఓ! హా, వచ్చినాల్తున్నారు. మీయింటిమీదపాపం హూ! మండుకుపోతుందొళ్ళు మీమాటలుచూస్తే.

రాజారాం - (లోపలనుండియే) అమ్మా!

కమల్ - (నవ్వుచు) ఒళ్ళేదుకుమండస్తావుగాని అరుగో తల్లుకుంటే తాతయ్యగారు తలకిందే వుంటాడు.

రాజారాం - (ప్రవేశించి) అమ్మా సరళా! (పొట్లం చేతికిస్తూ) జీడిపప్పుపాకం అమ్మా!

కమల్ - నమస్కారం తాతయ్యా!

రాజారాం - కలాసా నాయనా ! అమ్మగారేది,

సరళ - సీతమ్మత్తగారింటికి వెళ్ళాను, మరే ! తాతయ్య
యిప్పుడే మీమాటనుకుంటున్నాం. మీరు పిల్లారు
యి తే యెడ.

కమల్ - తాతగారికి నూరేళ్ళాయుర్థాయం తప్పదు.

రాజారాం - ఏముద్ధించను నాయనా ! మర్చాను మోహన్
పూళ్ళోలేడా బాబూ !

కమల్ - పూళ్ళోనే వున్నాడండి.

సరళ - కాళ్ళు కడుక్కోండి తాతయ్యా

రాజారాం - (సరళనాపుచు) యిప్పుడెందుకులే మమ్మా కూర్చో
(మోహన్ ప్రవేశం)

మోహన్ - (ప్రవేశించి) వరేయ్ కమల్ యివాళ్ళ లాష్ట్రగేం
కూడా మనదేగెలుపు

కమల్ - దట్సుగుడ్.

మోహన్ - (తాతగారికి చూచి) హల్లో గుడివినింగ్ తాత
గారూ తమరెప్పుడు దయచేశారూ !

రాజారాం - ఊ మొదలు పెట్టావా ! అల్లరి ! యిప్పుడేవచ్చా !

మోహన్ - చిత్తం. మీసరళ యిక్కడ వున్నాడిగాబట్టి మా
పూరు చూడాలని బుద్ధి వుట్టించిన మాట.

రాజారాం - అవును నాయనా ! సరళను చూడాలని ఎన్నా
ళ్ళనుంచో ప్రయత్నం చేస్తుంటే నీటికి తెమిలింది

మోహన్ - అదేమిటండీ! వాళ్ళివ్వారొచ్చి సరిగ్గా నోరొచ్చి
తైలం కాలేదు ఎన్నాళ్ళనుంచో అంటారేమిటి

రాజారాం - నాకెన్నో సంవత్సరాలు గడిచినట్లుంది నాయనా!

మోహన్ - (సరళతో) తాతయ్య నీకేం తెచ్చాడు పదనా!

కమల్ - జీడిపప్పు పాకంరా!

మోహన్ - ఆ మరి మాకేదాపాకం.

సరళ - (నవ్వుచూ పొట్లం మోహన్ కిస్తుంది)

మోహన్ - (పొట్లం పై తీలూ) ఓహోహో, ఏమిపాకం,
ఏంపాకం, పాకమీలోకంలో బాగా నేవుంది కానీ శాంతి
అనుమానంగా వుందిరా!

కమల్ - ఏమిటా అనుమానం!

మోహన్ - అబ్బే! ఏమీలేదు, జీడిపప్పుని వేరుశనగపప్పు
పాకం తెచ్చారా తాతగారూ

కమల్ - అంశేకదా! హడావుడిలో అటుదిటు మారిందేమోలే
అందుకోపెద్ద ఆద్యమెంటా!

రాజారాం - ఆ! వేరుశనగపప్పు! నేను చూడనేలేదు. మా
చిట్టిబడితే తెప్పించాను. అమ్మాయికి ఇవ్వమని.

మోహన్ - పోనైనానీండి! అసలేదో అసహనంపనియ్యాదే
పచ్చారినకుంటాను. మీరొచ్చిన పనేమిటో మూత్రో
చెప్పకూడందా!

రాజారాం - చెప్పకూడందేముంటుంది నాయనా! యిండాకనే
చెప్పానుగా!

మోహన్ - అంజే...! ఆయన మీరొచ్చినట్లు అయిపోయిందిగా గురి పోయారు...

కమల్ - (మోహన్ ను ఆపి) ఎప్పుడు వెళ్తాని అడుగు తున్నావేరా!

సరళ - మాతాశయ్య కనీసం వారంగోజులైనా వుండకుండా వెళ్ళు. వెళ్ళనా అగ్గాయ్.

మోహన్ - నో.. నో. ఆయన వెళ్ళకపోతే ఎన్నో పనులక్కడ ఎగిరి చక్కపోత్రే! నీకేం తెలుసు. ఆయన రేపీపాటికి వెళ్ళిపోతాడు.

రాజారాం - లేకురామనా! పనులన్నీ పూర్తి చేసుకునే సచ్చానం వారంగోజులపాటు దామనే.

మోహన్ - మాఅంతు కనుక్కుందామో సరేలే... తాత గారికి శాకపాకాలేం చేస్తున్నారు వదిరా! అమ్మేదీ (లోకి చూస్తూ) అమ్మా

సరళ - యింట్లోలేదులే మీయింటికే వెళ్లింది! నీ వెళ్ళి డాక్టర్ గారమ్మాయిలో ఖాయపర్చడానికి.

మోహన్ - (కమల్ నో) ఏమోయ్ అప్పుడే పూజేశావ్.

రాజారాం - ఏ! డాక్టర్ గారమ్మాయమ్మా!

మోహన్ - వుందిలెండో ఛీటా

సరళ - (చవ్వుతుంది)

మోహన్ - శాంతిగారికి చెప్పావా, నీ మెడ్రాన్ ప్రయోగం

కమల్ - లేదురా.

రాజారాం - ఏం ప్రయాణం నాయనా !

మోహన్ - ఎగ్జిబిషన్ కళ్ళున్నాడు లెండి కనీసం పది . ఏ హేను
రోజులైనా వుంటాడక్కడ.

రాజారాం - (తలవంచి ఆలోచించుచుండును)

మోహన్ - ఏమిటండోయ్ తాతగారూ దీర్ఘాలోచనలో
పడ్డారు.

రాజారాం - అబ్బే ఏంలేదు. (కమల్ బో) నాయనా కనల్
అయితే అమ్మాయిని తీసుకొని వెళ్తాను. నీవుతిరిగి వచ్చే
టప్పుడు అక్కడేదిగు.

కమల్ - అల్లాగేలేండి.

మోహన్ - (లోనికిచూచి) అదిగో అమ్మొచ్చింది. అమ్మా.
తాతగారొచ్చారు రండి తాతగారు లోపలికి.

నిష్క్రమిస్తారు.

తెరజారును.

— —

తృతీయ రంగం.

శివ. దృశ్యం. స్థలం రాజారాం ఇల్లు

(చిట్టి గాంధీను పెట్టి తీవిగా కులాసా అనుభవిస్తూ వుంటాడు
వేణు ప్రవేశించి ఘోషం ఆపుతాడు. చిట్టి ముఖం చిట్టించుకుం
టాడు)

వేణు - అరే! చిట్టి, సరళా, రాజారాం గార్లు ఎప్పుడు వస్తారు.

చిట్టి - ఏమో ఎవడికి తెలుసు, అయినా! యిప్పుడేం తొందర.

వేణు - చిట్టి! నీవు కొద్దిగా నైనా చదువుకోవోతే ఎల్లాగురా!
రాజా గాంగారా వృద్ధులైపోతున్నారు! సరళా! ఆంటే అత్త
వారింటికి వెళ్ళిపోయింది యింత పెద్ద ఆస్తి ఇకమీద ఇక్కడ
నుంచి చెడ్డా చూడవలసినవాడవు నీవేగా ఇంకా నీ విల్లా
అల్లరిరకంగా తిరిగితే నీ భవిష్యత్ ఎల్లా చెప్పు...

చిట్టి - అన్నీ ఎడ్సార్ లేవోయ్! యీ చదివినోళ్ళూతా నాకంటే
ఏం మించినోళ్ళు కాదులే! ఎవరోస గ తొడుకు నీసంగతి
చెప్పు బోలిడంత తగ లేసి చదివావ్ వాచ్చి ఇంట్లో కూర్చు
న్నావ్ మా తాతయ్య యీ ఇంగ్లీషు చదువుల చదివే
సంపాదించాడా ఇంత ఆస్తి కలిసిరావాలిగాని, ఏ జింకినే
పందెమో కొట్టారా కట్టానే మేక, మీ చదువులెందుకుపని
కొస్తయ్యో మా బావయ్య చదివాడంటే ఎంతోమంది
నొకర్లు యిస్తామన్నా వొద్దన్నాడట; నేను చదివినా ఆ
ముక్కే అనాలొచ్చిందిగా అందుకే చదవాలా

వేణు - సరేలే నీవు చదివితే నాకేం చదవకపోతే నాకేం గాని
ఆ పరశైప్పువోస్తుంది.

చిట్టి - (ఆలోచించి వేణునివతలకు పిలచి) మాట్లాడితే, మా
అమ్మాయి అద నీకేంమకోయి, ఇదిగో అబ్బాయి చెబుతు
న్నానువిను. ఇదివరకంటే, ఏదో వస్తా పోతావున్నావ్ బా
గానేవుంది, కాని యికమీద రావటం నుంచిదికాదు నేనెం
దుకు చెబుతున్నానో బాగా ఆలోచించుకో!

వేణు - (నవ్వి) ఓరి! బూటా! అందుకే కాస్తలు నా చదువు కోరా అన్నా. చదువురానిమొద్దు కదలేని ఎద్దు ఓరి నన్నా.

చిట్టి - ఏంటేటి, ఏమన్నా ఏమన్నా నేను కదలేని ఎద్దునా నేను... నేను లాగిస్తా మఱాళో ఏ ఎద్దు లాగితోదో కనుక్కో కదలేని ఎద్దు కదలేని ఎద్దు (కోపంగా వెళ్ళి కీర్తి లో కూర్చుంటాడు)

రంగన్న ప్రవేశం

రంగన్న - (చిట్టిముందుగా వేణువద్దరిక వెళ్ళి) దాండ్రి వేణు బాబూ

వేణు - ఏం రంగన్నా

చిట్టి - (రంగన్నతో) ఏరా నేనేం అగపడటంలా

రంగన్న - ఎందుకు కనపడరు మాడలేరు బాబూ

వేణు - ఏం రంగడూ అంతాకులాసా

రంగన్న - ఆ అంతా బాగానే వున్నాం బాబూ

చిట్టి - ఇంతకీ నాకు దణ్ణం పెట్టవన్నమాట

వేణు - (రంగన్నతో) ముందా గొడవేమిటో మాడు

రంగన్న - దణ్ణం ఇండి తముకు కంటేనే!

చిట్టి - (తల వూపును)

వేణు - ఆ రంగ అన్నట్లు మరచాను మీ పెద్దమ్మాయి మీ డిచేశావా

రంగడు - లేదుబాబూ తిప్పకడా యాంబశ్శరిం చేయ
 నున్నాను పెద్దబాబుగా కూడా అదేశలవిచ్చారు దొ
 రలసాయమంటే అదెంతపనిబాబూ ఎప్పటికైనా భుజాల
 మీద బరువేగా

చిట్టి - ఆరేయి రంగడూ మాట పెద్దపిల్లా.. చిన్నపిల్లా

రంగడు - పెద్దపిల్లే బాబు.

చిట్టి - ఎరుపా నలుపా

రంగడు - ఎరుపే బాబూ

చిట్టి - అయితే నీపెల్లాం ఎరుపన్ను మాట నేనెప్పుడూ చూడ
 లేదురా వూళ్ళోనేవుందా

రంగడు - ఆ వూళ్ళోనే వున్నదిబాబూ

చిట్టి - నాకెప్పుడూ కనపడలేదే

వేణు - అయితే ఇప్పుడు వాడిని, తీసుకొచ్చి నీకు చూపించ
 మంటావా యిడియట్

చిట్టి - ఇదుగో యేనుగోపాళం ఇదిమర్యాదకాదు ఏరా రంగా
 ఆమాట నేనన్నానా మనలోమనకు తెగాదాట పెట్టాలని
 గాని (విసుగ్గావుంటాడు)

వేణు - సరేరంగన్నా నాకు తొందరపనివున్నది నీను వెళ్ళి
 వస్తాను రేపొకసారి కనుపించు (వెళ్ళిపోవును)

నీతి ప్రవేశం

నీతి - (గభరాగా) అయ్యో అయ్యో

రంగన్న - ఎందుకమ్మా యిట్టావచ్చావు

చిట్టి - (శీతవంక కోసమాపు మాస్తావుంటాడు)

సీత - బాబుగారిదొడ్లో ఆంబోతువసింది వామంతా పాడు చేస్తాంది.

రంగన్న - ఆ ఆర్ దీనితప్పలబందూ (వెళ్ళబోవును)

చిట్టి - ఒరేయి ఆగరా! ఎల్లావుగాని ఆంబోతుతింటు ఏం పొద్దరా! ఆంబోతు ఎంతెంతో అంత కలిసొత్తం ఏప్పుడన్నా ఏనున్నా అనేవు అనున నేనాంబోతు భక్తుణ్ణి తెలుసా.

రంగన్న - నిజమేబాబు! ఆంబోతుని బసవదేముడని కొల్పోవారెనకమావుల్లో యిప్పుడయన్నీ అడుగున పడిపోయినై!

చిట్టి - నామట్టుకు కాదులే (జేబులోనుండి యిరిగిపోయినబీడి తీసి) ఎదవబీడిలు యియ్యే బీడిలురా! (సీతవంకమాస్తా) ఒరేయ్ రంగా ఒక సిగరెట్టుపెట్టి పట్టుకురారా!

రంగన్న - అదెంతపవిత్ర బూ చిలుకునతేనూ సీతయ్యగారి కొల్లొనుండి

చిట్టి - సీమొఖం. ఆడిగొట్లో ఏందొరుకుతియ్యిరా! ఆంబోరు బీడిలు దక్కను సిగరెట్లుతప్ప, మాబావయ్య కాలుత్రాడే అయ్యికావాలి.

రంగన్న - అయ్యాడక్కడ దొరుకుతై. వూరుచివరకుపోవాలి.

చిట్టి - ఓరి ఒల్లుబద్దకమేసి కొట్టుకుంటున్నావేరా! నాలుగడుగులు ఎల్లరాలేవా!

రంగన్న - అట్టాగే ఎల్లాస్తావీ అటిపేరేంటిబాబూ,

చిట్టి - అయ్యో నాహా ! పెట్టిమీద పుల్లిపరకాగితం. పెట్టిలో
మెరుక్కాగితం. నవరసబిళ్ళలు పుంటయ్యే అయ్యి,

రంగన్న - ఏమో కాస్త కాగితంమీద రాసియ్యండిబాబూ!

చిట్టి - ఓరి మొద్దెవగందరా, మొద్దెవనా, కూతుతపేరే తెలు
వదా తే కాగితకం వుండా !

రంగన్న - [కాగితం కలం యిస్తాడు]

చిట్టి - (తెల్లబోయి కాగితంమీద చున్నాడు చుడతాడు)

రంగన్న - (చూస్తూ ఎగతాళిగా) చదువుకున్నానా, చచ్చానా,
మొద్దుముండానాడుకుని, బల్లోకి ఎల్లరా అంటే చెరువుక
ట్టిన కూకునేనాడిని

చిట్టి - ఒరే, యిప్పుడేడిస్తే ఏమొస్తుందిరా, ఆ ఏడుపేదో
చిన్నప్పుడే వుండాలి సరేయింద (కాగితంయిస్తాడు)

రంగన్న - (చూచి) ఇదేంటిబాబూ ఓట్టి సున్నాచుట్టారు.

చిట్టి - అబ్బ నీతోవాగలేక తలకాయ పగిలిపోతుంది. ఒరేయ్
దానిపేరు రాయాలంటే ఇంగ్లీషులో రాయాలి. ఇంగ్లీషులో
రాత్రే ఆ బడ్డీనాటాడికిమాత్రం ఏ తెలుస్తుందిరా. అందుకని
బొమ్మేగించా. అసలు ఇయ్యన్నీ నీకెందుకూ, మా
బావయ్య కాల్చేయి యియ్యమను ఆడే యిస్తాడు.

(జేబులోనుండి బేడ తీసి యిచ్చును)

రంగన్న - ఇదేంటి, అద్దపావలా యిచ్చారు, ఆ పెట్టయితే
అద్దగూపాయో పదణాలో వుంటది

చిట్టి - (చిరకుగా) ఏకాపుగాని, దానికెన్నోస్తే అన్నేపట్టుకురా!

రంగన్న - అట్టేలే! అమ్మా కూకుంటావా ఎల్లిపోతావా!

చిట్టి - కూకుంటుందిలేరా నువ్వు తొందరగా రా నీకేం సాలూ
పాలూ తెలవటం లేదనుకుంటానే అడకూతున్ని ఒంటరిగా
పంపుతావంటా? పిచ్చెదవా పిచ్చెదవాఅని

రంగన్న - అవును యిక్కడే వుండమ్మా! యిప్పుడే లగెత్తు
కొస్తా!

సీత - యేమో నేనుండనుబాబూ నేనింటికిపోతా!

రంగన్న - యిక్కడేంధయమే పిచ్చిదానా! పెద్దోరిమాట
పెడసెవిని పెట్టకూడదు.

సీత - అట్టయితే తొందరగారా! నువ్వొచ్చిందాకా బయట
వరండాలో కూకుంటాను. (ఇద్దరూ లోపలికి వెళతారు.)

చిట్టి - (బీడికాల్ని ఖంగారుగాను, కుటుకుకుంటాను యిటు
అటు తిరిగి ఎవరో చూస్తున్నట్లు నటించి) అరేయ్! ఎవళ్ళు
రామీరు ఏం అట్టాచూస్తారు అడదానిమొఖం ఎరగరా!
పొండి, పొండి. ఒరోయ్ పొట్టోడా ఎందుకురా కాపొండు
గోడెక్కుతావు నీముప్పావులా కళ్ళజోడు పీకేస్తారోయి,
ఒసేయి నువ్వు లోపలకవచ్చి కూర్చో అరలు. పుటక
పుట్టగానేరరా జల్లుఎత్తగానే సరా మీకేం అప్పసెల్లిళ్ళు
లేరు పెల్లం బిడ్డలులేరా ఎంబికనపడితేసరి ఎన్నిసన్నలైనా
మానుకొని ఎగాదిగా ఒకటేచూట్టం రావే నువ్వు లోప
లకురా (సీత వస్తుంది) నువ్వొకదానివి తెయ్యమంటావెళి
బయట కూకున్నావ్ కూకో ఆకరిచీరో కూకో (సీత క్రిం

కూర్చుంటుంది) ఇదేంటే అక్కడకూర్చోమంటే యిక్కడ కూకున్నావు.

సీత - నేనిక్కడే కూకుంటానులేబాబూ

చిట్టి - నీకేంభయమే పిచ్చిదానా మీబాబుచూడు సొంతిల్లలే ఎట్టాతిగుతాడో ఫరవాలేదులేకూర్చో కూర్చో (వట్టుకు వర్చిలో కూర్చోపెట్టిన) నీపేరేంటీ అసలు.

సీత - సీతబాబూ

చిట్టి - నీతేంటీ, సీతారత్తమా, కమళాంబో పెట్టుకోక

సీత - మాకెట్టుంటేలేబాబూ!

చిట్టి - అట్టవబాక రోజుల్నిబట్టి పేరుబుకూడా మార్చుకోవాలి సీతారత్తమా నీవు వున్నాగావ్ ఎప్పుడన్నా విన్నావా అసలుమీకుందా!

సీత - లేదుబాబూ! సరళమ్మ అప్పుడప్పుడు యినిపిస్తావుండేది.

చిట్టి - నువ్వెప్పుడో సంగతి చెబుతావ్ యిప్పుడు కొత్త రికాక్రడులు తెచ్చాలే!

సీత - ఏం రికాక్రడులుబాబూ!

చిట్టి - నేనిపిస్తాగా (ఒక అరవ రికార్డు పెడతాడు)

సీత - (ఊతవిని చెవులుమూసుకొని) యిదేంబాసబాబు లబలబమవి.

చిట్టి - ఏం నీకేం బాగాలేదా! నీకుతెలివదులే డీంట్లోసారం. పోనీ నీకేమైనా పాటలొచ్చా!

సీత - రావుబాబూ!

చిట్టి - (గారంగా) వస్తయ్లే! యేది, ఇటుచూడు ఆ! ఆ! ఆ!
అదిగో వచ్చులే వచ్చు పాడు.

సీత - పాట:- సందమామాలోనే - సక్కనీ నీ, నీడ

నూచుకోరా! రాజా! నూసుకోరా, ||సం||

సల్లానీ ఎన్నెల్లో - సరిపొద్దు ఏలకాడ

బాటపక్కతోటలోకి! నారాజా!

సాటుగా ఎట్టామా - నారాజా ||సం||

చిట్టి - అమ్మో! రాదన్నావే యికనువ్వు రికాడ్రు యివ్వొచ్చు
కమళాంబో.

సీత - అసలు యీపాట యిందులోకి ఎట్టావస్తాదిబాబూ!

చిట్టి - (తెల్లబోయి తటపటాయించి) ఎట్టావస్తానా! వస్తందిలే
వస్తది మరేం అన్ని బాసలు వచ్చినోడ్ని ఒకడ్ని చంపి యిం
డలో కూర్చోబెడతారు. మరతిప్పగానే యిక వాడెట్టా
వాగమంటే అట్టావాగుతాడు

సీత - అమ్మో చచ్చినోడెట్టా మాట్లాడుతాడు బాబూ.

చిట్టి - అట్టాఅడుగు బిడియపడితే ఎట్టా! రా! యిట్టారా!

సీత - (దగ్గరకు వస్తుంది)

చిట్టి - చూడు (కీరాడ్డుచూపి) యిదేంటో తెలుసా యిదే
కీరాడ్డుంటే యిది తిప్పగానే ఆడు ..ఎవడూ! యీ పెట్లా
వాడు పూసిరోసుకొని కంఠం విప్పుతాడు. (రికార్డుచూపి)
యిక యిదేంటో తెలుసా! యిదే! రికార్డుంటే దీనికి

కిందపైనా ఆచ్చరాలుంటేలే అయ్యి ఏబాసలో వుంటే
ఆ బాసలో పాడతాడు

నీత - కనపడవేం బాబూ!

చిట్టి - అయ్యి మనకగపడవులే ఆడికే ఆగపడతై సరేవిను
(సాండుబాక్సు చూపి) ఇదేంటో తెలుసా యిదే గోండు
బాక్సుంటే దీంగో ఒకచూడుంటది అనూకెట్టి ఆడి
పాడవాలి.

నీత - పాడవటం ఎందుకు బాబూ!

చిట్టి - ఆడు లేవటానికిలే ఆ దెబ్బ ఆడులేచి కంఠంయిప్పి
ఒక పాడటం పాడతాడు కమలాంబా అపిగా ఆగడనుకో
(చేతులు నీత బుజములమీద వేస్తాడు)

నీత - (చేతులు తీసివేసి బిడియంతో వక ప్రక్కకు పోవును)

చిట్టి - పిచ్చిపిల్లా! పిచ్చిపిల్లా! నీకేం తెలివదనుకుంటానే అసలే
గొడవా తెలివదా? (చేయివల్ల వేస్తాడు)

నీత - చాల్లే ఇక కట్టిపెట్టు దూరంగావుండి మాట్లాడు పెండ్లి
కావలసిన పిల్లను.

చిట్టి - ఇదిగో, ఇదిగో, ఏమన్నా ఏమన్నా ! పెల్లికాదని
భయమా! అయినా వక ఎథవ చేసుకనేడేంటి అంతవరకూ
వస్తే ఆకొమ్ము నేనేకాస్త (తలవంచుతాడు)

నీత - (రెండోవైపుకు వెళ్తుంది)

చిట్టి - సీతారత్తమా! సీతారత్తమా! మాటంటే తప్పేటన్నీ
కాదు అన్నా నేంటోఅన్నా ! పమాణపూర్తిగా నిన్నే చేసు

కుంటా యీభూకోశం సాచ్చిగా నిన్నే చేస్తుంటా (మోకరిల్లును)

సీత - ఛీ, పశువా! (గట్టిగా చెంపమీదకొట్టి, నీకంటే నొడ్డువయం నీ ముఖం చూచినా పాపం.

చిట్టి - (దవడ ఒక చేతితో సవరించుకొంటూ) ఏంటంటి యీ మోటసరసం ఇంతగట్టిగా కొట్టుకుంటా రేంటెక్కడన్నా.

సీత - మనిషివా! నీకు నావంటి అప్పచెల్లెల్లులేరు.

చిట్టి - (కోరచూపు మాస్తాడు)

సీత - ఏమిటా) - ట్టామాస్తావ్ నిన్నే గా! (బుగ్గమీదపొడుచు)

చిట్టి - ఇదిగో మాటలు మిగులుతున్నావు ఒరే గిరే అంటే బాగుండదు, ఏమనుకున్నావో.

సీత - మరేమనాలిరా నిన్ను.

చిట్టి - అదిగో, అదిగో, అదేవొడ్లన్నా! నువ్వు చేసుకోవోతే చేసుకోవోయావుగాని ఒరే, గిరే, అంటావేంటి

సీత - ఏమిటా) నిన్ను చేసుకొనేది.

చిట్టి - అయినా దాందేమున్నదిలే! కమలాంబా! నువ్వనా వొచ్చు, నేండానచ్చు, సంసారమయ్యే ఇవ్వాళేదో మన విషయం తేలిపోవాలి (కెంబడిస్తాడు)

సీత - (అటూ ఓటూ తప్పించుకొంటూ దిండ్లువగైగాలు విసురుతూ వుంటుంది)

రంగన్న - (లోనుండి) బాబూ! బాబూ!

చిట్టి - ఎవ్వడొకాడు ఈ పుష్పమును ఇచ్చాడని నానాసాక్షులచేతను.

రంగన్న - నేనుబాబూ! రంగన్న తిలుపుతియ్యండి

చిట్టి - (ఉలికిపడి) ఒకేయి రంగన్నా నువ్వు చిగిరెట్లు
తెచ్చావా ఉడు వస్తున్నా.

సీత - అయ్యా అయ్యా (వచ్చును)

చిట్టి - పుండ్రో అసలు నేనేమన్నా అనాన్నా! పూడికే ఏడుస్తా
వెందుకే పిచ్చియిండా (బ్రతిమలాడును)

సీత - (విగ్ధంగా) అయ్యా అయ్యా!

రంగన్న - (తలుపు గట్టిగా కొట్టుచు) చిట్టిబాబూ చిట్టిబాబూ
తిలుపుతియ్యండి!

చిట్టి - ఆ తలుపు తీస్తున్నా ఒకే రంగన్నా తొందరపడతా
వేమో ఆలోచించి తొందరపడు అసలేమీలేదు

రంగన్న - (లోనుండే) వేణుబాబూ వేణుబాబూ

వేణు - (లోనుండే దూరంగా) ఏం రంగన్నా ఏమిటి వస్తున్నా

రంగన్న - (లోనుండే) ఒకసారి తొందరగా రండిబాబూ

వేణు - (లోనుండే) ఏమిటి రంగన్నా యీగందరగోళం చిట్టి
తిలుపుతియ్యి

చిట్టి - ఎవరూ ఏమిగోపాళం నువ్వు నువ్వు వచ్చావా సరే
తీస్తున్నా గోపాళమాయ్ నీవుకూడాతొందరపడతావేమో
ఏమీలేదు అసలు నువ్వు ముందుండి ఆడిని ఎనకాలకెట్లు
ఇదుగో తీస్తున్నా (తలుపు తీయగా ఇద్దరూ లోపలకు వ
స్తారు) రా వేణుగోపాళం ఏం మళ్ళీవచ్చావు రా కూర్చో

సీత - అయ్యా (ఏడుస్తూ తండ్రి) కగ్గరకు వెళుతుంది)

వేణు - అరే ఎందుకూ ఏడుస్తుంది

చిట్టి - సాపం, పుణ్ణం, భగవంతుడికి తెలవాలి చాక్కో నా.
ప్పంట, ఒరే రంగడూ నువ్విట్టా ఎల్లావో లేదో సారపడే
మందిసిచ్చుకోరా) పిచ్చెదవా

వేణు - అసలేమిటి రంగా

చిట్టి - ఏం లేదులే

వేణు - చా వూరుకో ఏం రంగా

రంగన్న - ఏముందిబాబూ సిగరెట్లువల్లుకుమ్మరి చన్ను బజారు
పంపించాడు తిరిగి వచ్చేటప్పటికల్లా తెలుపులు వేసున్నై
ఎంతసేపుకొట్టినా తీయడు ఇ తలా మిమ్మల్ని పిల్చా

వేణు - (చిట్టివంక కోపంగా చూస్తాడు)

చిట్టి - ఏంటి వేణుగోపాళం అట్లా చూస్తావు అసలేమిటిదంటు

వేణు - ఏం సీతా, యే జరిగింది.

సీత - (ఏడుస్తూ) చూ అయ్య బజారుయెల్లాడు. నేను వరరి
డాలో కూర్చున్నాను. ఎవరో చూస్తున్నారు. లోపలకు
రమ్మన్నాడు ఎంతో పెద్దమనిషిలాగా.

చిట్టి - ఇందులో తప్పేమన్నా వున్నదా?

వేణు - నువ్వురుకోవోయ్..... అసలేమిటిదన్నా చూచారా
సీతా,

సీత - అబ్బే. ఎవరూ లేదే అక్కడ

చిట్టి - వంటి, ఎవరూలేరు. అమ్మా అమ్మా ఆ పొట్టోడు
ఎంతమాసాడు నన్ను ముప్పాచలా కళ్ళజోడు పెట్టుకొని,
ఎందుకూ అబద్ధమాడతావు అట్టా.

వేణు - (చిట్టివంక చూస్తూ...తరువాత సీతతో) ఆ, తరు
వాత ఏంజరిగింది సీతా,

సీత - లోపలకొచ్చితరువాత చేయిపట్టుకొని ఏమిటో నిన్నే
పెళ్ళి చేసుకుంటా; ఆకాశం నాక్షిగా, భూదేవి నాచ్చిగా
అంటున్నాడు.

చిట్టి - (నాలుక కరచుకుంటాడు)

రంగన్న - (కోపంగా) పిలచు యింట్లోపెట్టి వెళితే! యింతపని
చేస్తావా! ఇన్నే శ్మశుండి యీ యింట్లో పనిచేస్తున్నాంగాని
యిట్టా ఎప్పుడూ జరగలా! అయినా బాబుసాలు ఎక్క
డికిపోతది ఏళ్ళురాగానే సరా! కుక్కకూ వచ్చినై నీకూ
వచ్చినై.

చిట్టి - (తెల్ల మొఖం వేస్తాడు)

వేణు - తొందరపడకు రంగా! నేను ముగిసినాను. అమ్మా
యిది తీసుకుని ఇంటికివెళ్ళు యీ సంగతి ఎవ్వరితో చెప్పకు.
అఖిరకు రాజారాంగారితో కూడా అనొద్దు!

రంగన్న - అట్టాగే బాబూ! రా! అమ్మా (వెళ్ళిపోతారు.)

వేణు - ఎందుకురా! నీ బ్రతుకుమండా! నిష్కలంకమైన వంశ
ములో, శకునిపక్షిలాగా చేరావు.

చిట్టి - (కోరచూపు చూస్తాడు)

వేణు - అలా చూస్తూవేరా! రాస్కెల్, చావరాదూ ఏ
గోతులోనైనా పడి. (వెళ్ళగోమూ తిరిగి చూడగా చిట్టి
తీవ్రంగా చూస్తూవుంటాడు.) ఏం జిట్లా చూస్తావు

చిట్టి - ఇసారపడతన్నా లే! (తల చేతితో పట్టుకంటాడు)

వేణు - ఏడుపుకూర్చుని. (వెళ్ళిపోతాడు.)

చిట్టి - (తలఎత్తి రెండడుగులువేసి) ఒరేయ్! వేణుగా! యిన్ని
తిట్టావురా సరే కామకో పంతిట్టావురా! పంతిట్టావురా!
అడదానమాటలు నమ్మి నువ్వుండికూడా, ఆ రంగడి గాడి
తో నామీద వూయిస్తావా, నన్ను శిట్టిస్తావా, ఒరేయ్!
నాకు తెలుసురా! నీకడుపుమంట మాట మాటకే గూయిం
టికిరావటం మంచిది కాదురా అబ్బాయన్నాననేగా అస
లునువ్వెవడవెహ మాయింటికిరావటానికి చూకలపోడువా
గోత్రపోడువా!...ఒరేయ్ నీవాలకమంతా నేనొక కంట
కనపెడతున్నా లేరా!...నువ్వు మాట్లాడితే మాయింటికి
రావటమేమిటో! మాఅమ్మాయి సం తి అడగటందేనికో
నీ యవ్వారను తా, రేపు మాబావయ్య దగ్గరకెళ్ళి తేలుస్తా
అరలు కేపీపాటికి నువ్వు గయామారేకో (చేతులు పైకెగ
తీసి) ఒరేయ్ అసలుమిరిప్పుడు రండిరా! యిప్పుడేతేల్చేస్తా
(చేతులు కిందకులాగి) అయినా నేతొందరపడటమెందుకులే
మాబావయ్య దగ్గరకెళ్ళి...ఆయనకో... ఊ! ... అని
పిచుకొని, వచ్చి మిగుంగతి కనుక్కుంటా (ఇసుగుగా
వెళ్ళిపోవును)

(తె ర జా రు ను)

చతుర్థ రంగం

4 వ దృశ్యం. స్థలం : మద్రాస్ లో కమల్ గూమ్.

(2 కర్చీలు. 1 వడక కర్చీ. 1 డ్రాయరు. గోడలకు అదమైన పటములు చేతితో వ్రాసినవి)

కమల్ - (కూర్చొని తెటస్సు వ్రాసుకుంటూ వుంటాడు)
(చిట్టి ప్రవేశించును)

చిట్టి - (ప్రవేశించి కమల్ కుమారుడు చూచి తిరిగి తెరలోకి చూచి) యిక నువ్వెళ్ళుక్కో! వున్నాడులే... యిప్పటికీ దొరికావు బాబూ!

కమల్ - (తలెత్తి చిట్టికి చూచి) అరి పిడుగా!

చిట్టి - పిడుగో, పడుగో తిరిగి తిరిగి కాళ్ళుకుదుములైపోయినై ఎంతమంది నడిగినా, నీ అంతూ పొంతూ చెప్పరయ్యే! ఏదిరా, గతీ, అంటూ యీధీధీతిగుతుంటే, ఆయనెవరో కనపడి వుణ్యం కట్టుకున్నాడిప్పటికి.

కమల్ - అసలేంపనిమీద వచ్చావు, ఏమిటి కథ.

చిట్టి - పనిమీదే వచ్చా (తలవూపుచు) తొండరపడ్డావే! చెప్తాగా వుండు.

కమల్ - స్లో! మా అమ్మగారి సంగతెలావుందో, మీకే మన్నా తెలిసిందా!

చిట్టి - ఏమో! నాకేం తెలుస్తుందాగొడవ! ఏమిటసలావిడ గాడికి.

కమల్ - నీమొఖంలే ! జ్వరం వస్తోందని తెలుగువాసాడు.
మా మోహన్.

చిట్టి - ఆరి దేవుడా ! తెటరంటే గుర్తొచ్చింది. యిదిగో నీ
తెటరు. మాబుల్లి నీకు రాసి వాస్తూ వేరుమంది (చేతి
కిచ్చుచు)

కమల్ - యింకేం, అది చేస్తోపట్టుకొని యిక్కడ వాలావన్న
మాట.

చిట్టి - లేకపోతే ఎప్పుడొచ్చి నీదగ్గరపడ్డామా అని, కొట్టు
కుంటూ యడ్రాన్ చెప్పమంటే సెప్పారనుకున్నా !

కమల్ - (తెటర్ చదువుతూ వుంటాడు)

చిట్టి - ఏం రాసిందేమిటి

కమల్ - వెళ్లిన పనిలో విషయం పొందేవరకు- తిరిగిరావద్దనీ

చిట్టి - (తలవూపుచూ) రావద్దనే, రాయించాడూ !

కమల్ - (ఆలోచనగా) అమ్మ విషయం వ్రాయలేదే !

చిట్టి - ఏంటాలోచిస్తన్నావు బావయ్యా !

కమల్ - అబ్బే ఏం లేదోయ్ ! మా అమ్మగారికి ఉపచారం
చేయడానికి, మీ అమ్మాయిని వెళ్ళమని జాబురాద్దామా
అనీ.

చిట్టి - నువ్వురాస్తే మాత్రం, ఎల్లనీయొద్దూ !

కమల్ - అదీ నిజమే ! ముగలాయ్నా దాన్నివదిలి వుండలేరు
వాసం.

చిట్టి - ఆ! ముసలాయనో, ముసలాయనో అంటావురావు.
ముసలాయనో నొదిలినా, పడుచాయనో నొదిలాడు...

కమల్ - (ఆశ్చర్యపడి) పడుచాయనో నెవరోయ్!...

చిట్టి - ఎవరా! ఎంగవేటి! తాడూ బొంగరింటేసి పెధవొక
డున్నాడులే. పొద్దుతమానం ఆడిటోనో మంటోనో
దద్దరిల్లిపోవాల్సిందనుకో.

కమల్ - (తీవ్రంగా) ఎవరోయ్!

చిట్టి - యింకెవరూ! ఆడే! ఏమిరోపాశంగాడు!

కమల్ - ఓహో! అతనా, వేణు! బాల్యమిత్రుడు కాదటోయ్
అందుకని

చిట్టి - అదిగో అనే తెచ్చింది కతక్కాళ్ళూ ముంతకు చెవు
లూనూ... శీటికిమాటి కింటికోచ్చి శిండుల్తో యిందులు
మెక్కడ నికీడెనడంట. కులపోడా గోత్రపోడా! ఆపని
తగదల్చాయన్నానని నానాకూతలుకూసి యీపు చిట్టకొట్టి
రంగడి సీత మొఖాన్న పుమ్మేయిస్తాడూ! నన్నే యింత
చేసినాడు నిన్నెంతచేస్తాడో. నీవే తెచ్చుకోవాలిక. అసలు
మాబుల్లికి ఎద్దుంటే యీగొడవెందుకొస్తుందట యిదిగో
బావయ్యా! చూస్తావూర్కంటే మేస్తాపోతుందిక, ఆయ
న్నీ నీకెందుకూ. నువ్వు ఊ! అను ఆడెంత నేతేలుస్తా ..
ఆడితన్నదియ్యా ఏగుసగుసా! ఏకిసకిసా! నూరిపోతు
న్నాడు... అసలీడెనడంట మినింటికి రావటాక్క

కమల్ - (చిట్టిని చూచి నవ్వుచూ) ఖచ్చితమైన పిచ్చినాడ
వోయి చిట్టి!

చిట్టి - నేనా ! నువ్వా ! ఆ గ్రుడ్డినమ్మకమంతా వుండబట్టే బొమ్మలాడిత్తున్నాడందర్నీ, పాడుమాటలు నెప్పగూడదు గాని. ఎదురొచ్చికోడల్లా నన్ను ఆసటా, ఏరా ! చిట్టి మీ బావయ్య యీడా, ఆడా. అని అడగటం తలకొట్టేసిన ట్టుంటోదనుకో, యిన్నెందుకూ. యీనమ్మకంతో ఇంకా నాలుగురోజు లిట్టాగే నాగితే పూ... పుడకతో పిట్టలు రెండూ బ్రలు నెగిరి చక్కపోతే—

కమల్ - (బిగ్గరగా వెరికేకలా) చిట్టి ! (చేతిలోవున్న పుస్తకముతో చిట్టిని కొద్దాడు) . . . బైటచూడు సుడిగాలి పిడుగుల్లా జడివాన నాగినట్లుందీ ?

చిట్టి - (తెరలోకి చూచి) గాబీలేదూ వానాలేదు.

(తెలిగొం బోయ్ ప్రవేశం)

తె. బో - తెలిగొం సార్,

కమల్ - (సంతక చేసి తెలిగొం తీసుకొని చదివి విచారంతో తలవంచుచు)

తె. బో - (వెళ్ళిపోవుచు)

చిట్టి - (మెల్లన పక్కకువచ్చి) ఏంటది బావయ్యా,

కమల్ - (క్రమీమాపులతో చిట్టివైపుచూచి తలవాల్చి) చీకటి.

చిట్టి - కంగారుపడక ! ఆసలేంటదీ, నెప్పవు.

కమల్ - పద వెళ్ళిపోదాం. మా అమ్మకు చాలాప్రమాదంగా వుందనీ మోహన్ తెలిగ్రాంయిచ్చాడు.

చిట్టి - మరి మావూళ్ళో దిగవేంటి,

కమల్ - (చిట్టిచూక నిలుపు చూపులతో) అవును అల్లానే
దేదాం, మోహన్ కు లెటర్ కూడా వ్రాస్తాను.

(తెరజారును)

పంచమరంగం

నవదృశ్యము. స్థలం రాజనీధి

(ఒకనైపునుంచి పెట్టె బెడ్డింగు ఎత్తుకొని చిట్టి వెనక
కమల్, మరొకనైపునుండి రాజారాం సవేశింతురు)

చిట్టి - (నానికి చూస్తూ) బావయ్యాయ్ అడుగో తాతయ్యో
స్తున్నాడు (కమల్ వెనుకకు పోతాడు)

కమల్ - నమస్కారం తాతయ్యా,

రాజా - పట్నంనుంచేనా బాబూ, ఉత్తరం వ్రాస్తే స్టేషనుకు
బండే పంపేవాడినే, (చిట్టిని చూచి) నువ్వెక్కడకు పోయా
వుగా. చిట్టి, చెప్పకుండా.

కమల్ - పట్నం వచ్చాడు లెండి,

రాజా - ఊరి, సరే, యింటికి పదండి నాయనా, నేవెళ్లి
అమ్మాయిని తీసుకువస్తాను వేణుకుజ్వరం వస్తోంది పాపం.

కమల్ - ఊహూ! అల్లాగా, ఎర్రోజల్లుండీ.

రాజా - ఓ. వారం రోజుల్నుంచీ

చిట్టి - అందుకని బుల్లి మాట్లానికెళ్ళిందా, తాతయ్యా.

రాజా - ఊరి యింటికి పదండిబాబూ, నేరొయిస్తా.

చిట్టి - (కమల్ తో నెమ్మదిగా) నేచెప్పలా.

కమల్ - (అలోచనగా) నేనెళ్ళి వస్తాలెండి అతన్ని మాచి
నట్లుకూడా వుంటుంది.

రాజా - నిజమే, వెళ్ళి వాచానా, మవ్వంటికి పదరా చిట్టి.

(సమ్మతిమిస్తారు)

6 వ. దృశ్యం. తెల ఎత్తగా స్థలం : వేణు యిల్లు.

వేణు పుస్తకంచదువుచుండగా సరళ విచారంగా ప్రక్కన
కూర్చుని యుండును. బల్లపై బత్తాయిలు చాకు మందునీసా.
గ్లాసులు వుండును.

సరళ : అదుగో నద్దన్న పని చేస్తుంటావ్.

వేణు - ఏమిటి సరళా . .

సరళ - చదవొద్దు బాబూ అంటే మానవేం ?

వేణు - పరవాలేదులే సరళా ! కొంచంతగ్గిందివాళ జ్వరం,
చూడూ ఆ ముసలితండ్రికి ఎంతప్రీతితో డోర్ ను చేసుకో
బిడ్డా. నాజీవితం చరమసంధ్యలలో మరుగుపడకముందే
మీ దాంప్యత్యానురాగఫలాన్ని, మణుమణ్ణెత్తుకముద్దాడి
ఆనందిస్తూ ఆ తర్వాతనే, గుండెలపై చెయ్యివేసుకొని
శాశ్వత విశ్రాంతి తీసుకుంటా అవి ఎంత బ్రతిమాలు
కున్నా విలియం వింటున్నాడేమో చూచావూ, కాని,
నిజంగా తెన్నినన్,

సరళ - ఏమిటా పురాణంవేణా, యీ జ్వ. మేమిటీ యీ
నెర్రదొరణేమిటి ! యిలాగైతే నే వెళ్ళిపోతానబ్బయ్ !
చెవుతున్నాను -

వేణు - (చిరునవ్వుతో) కాదుసరళా ! కూర్చోచెబుతా !
మీడితెలుపడిన ముసలివాళ్ళ హృదయములో మృదుమధుర
ప్రేమ. మూలగుతూలబుంది కాబోలు.

సరళ - ఆ పుస్తకమలా పారవేసి, యీమందు త్రాగుబాబూ!
లేకపోతే వెళ్ళిపోతాను. (లేచును)

వేణు - వెళ్ళిపోతావా ! సరళా ! అవునైతే వెళ్ళకేం చేస్తావ్.
అడుగునడవసేక అల్లగుముద్దుగా అయ్యా. సరళా! అంటూ
ప్రేమించి పెంచుకుని, అరిసిమిషనుకూడా విన్నవిడిచి వ్రాడ
లేని, నిష్కంకి, నిరాడంబర హృదయమూర్తి నీ తాత
కారకంతు నే నిధిగుడసని ఉంటవా నాదగ్గర.

సరళ - (బుజ్జగింపున) ఊర్కో-వేణా, ఉపన్యాసాలి కిదేగా
సనుయం. జ్వరం తగ్గిన తర్వాత మాల్టాడుకోకూడదు.
పిచ్చివాడవునీ, నీకుమాత్రం ప్రేమించే వాళ్ళు లేక
పోవడమే

వేణు - ఎవగున్నాను సరళా యీవిధంగా పళ్ళంతా కళ్ళుచేసు
కుని కంటికి రెప్పలా, కాపాడుతున్న తల్లితప్ప...వసితనం
లోనే తండ్రి పరలోకంచేరాడుకదా ! కష్ట బాగుల కడగం
దైవము భరిస్తాను సరళా !

సరళ - ఎవరూ భరించనక్కర్లేదు. దైవమే భరిస్తాడు.

వేణు - అబ్బబ్బ దైవమెలా భరిస్తాడు. సరళా! కష్టసుఖాదుల
 దుఃఖోపశమనానికై పంచుకోవటానికి ఒక జీవితసాక్షాత్తు.
 గుండెను చీల్చియుచ్చే ఒక సున్నేహా అవునంటేదూ!
 సర్వం ప్రేమమయమై పుడు. ప్రేమచేతనే ప్రపంచం
 సృష్టించబడినప్పుడు మానవ హృదయాలు మాత్రం
 ప్రేమను పంచుకోవటానికి కాదు, తేనె పెద్దడులానుండి
 మధువు స్రవింపు. తేనె తేనెటిగలా చ్చాచును పట్టింది.
 అల్లాగే ఒక ఆశ ప్రేమిచే ఒకవ్యక్తి ప్రతిమాః పునఃసూ
 వుంటేనే కాని జీవితాశ, జీవిత మార్గమూ, జీవితజ్యోతి
 హృదయంలో ఒకతెంకాదు. అలాంటి ఆశ వాళ్ళేమైనా
 వుందా సరళా!

సరళ - అబ్బ! వేణూ నీ హృదయంమెంత అగాధం.

కమల్ - (ప)వేసించి చూచి ఆనందాడు)

సరళ - ప్రేమమయమైన నీహృదయాన్ని నేను ప్రేమిస్తున్నాను.
 నన్ను నా హృదయసాక్షాత్తులో ఒక పవిత్రప్రేమ
 జ్యోతిగా భావించుకొంటున్నాను. నీవు నాకాత్మీయుడవు.
 నిన్ను నేను ప్రేమిస్తున్నాను వేణూ!

వేణు - నిజం!.. నీజగతే నీవు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావా
 సరళా!

సరళ - అది నాకర్తవ్యం! ముమ్మాటికి ప్రేమిస్తాను యిక
 నైవా మందుత్రోగివూ! దైవరూపమైన, ప్రేమతత్వా
 ర్థాన్ని తమ తమ హృదయాను కూలంగా తుచ్చమైన
 కామన్నే ప్రేమంటూ మోసగించే కుచ్చితులను ప్రేమించ

టంకంటే నీలాంటి సవిత్ర! హృదయులను ప్రేమించటమే
భావి భాగ్యోదయూకి పండువెన్నెల వేఱా! ... మందు
త్రాగవూ!

వేణు - తప్పకు డా, సరళా! త్రాగుతానేదీ (పుస్తకం ఎలా
పారవేసి చేయచాస్తాడు)

సరళ - యిదుగోవేఱా! యిదేనీః మృతౌషధి. ఈడోసుగో
నీకు పూర్తి. తగ్గిపోతుంది. తన చేతితోనే మందు త్రా
గించును.)

కెనల్ - (చూచి గ్రుడ్డరి) చేతి ముఖం చిట్లంపున వెనక్క-తిరిగి)
అడవి (పోవును)

సరళ - బాగా కలలానా చిక్కేటంతవర్కు ఏం చదవకూడదు.
తిగా మాట్లాడకూడదు. యిది ప్రేమశాసనం వేఱా!
వెళ్ళినట్లు ఏ.

వేణు - మళ్ళీ యెన్నడు రావటం సరళా!

సరళ - నువ్వేనానా నూయింటికి పూర్తి విశ్రాంతి తీసు
కుంటే రాగలగుతావు, వెళ్తానువేఱా! (తొగి నూర్చూ
ఃమ్మ)మించును.)

(తె ర జా రు ను)

7 వ దృశ్యం స్థలం రాజవీధి

(ఒక వైపునుండి మతివిధ్రాంతో చీకటి గోడపూతగా
కెనల్. మరొక వైపునుండి పిచ్చివాడు పాటతో (ప్రవేశం.)

పిచ్చివాడు - పాట:- నమ్మకురా - నమ్మకురా

నితాడనముచు - నమ్మకురా!

|| నమ్మ ||

మాయమాటలను - మమతనుగొలిపి

మరుగుచేపలను - సాగించెదరూ || సమ్మతి ||

కామినితో - సంసారంసాగరమూ

గడుచుకలేవూ - ముగిసొయెదవు

నావికజే నిను - మోసగించురా || సమ్మతి ||

(కమలేశుమూర్త దగ్గరకు వచ్చి చూచి వెకిలి, వ్వు నవ్వును)

కమలే - (వెరిగిచూస్తూ నిస్పృహగా నిశ్చింతను)

పిచ్చివాడు - (కమలేముఖ లో ముఖపెట్టి వెకిలినవ్వుతో)

యితడొక నేర్పివాడు! (తిరిగిచూచి) యితడూ నామాదిరి

గానే ఆడదాని గారడీలో, మోజుదానిమోసంలో, తిక్కె

క్కెన పిచ్చోడు (చూచి) అవును అంతే...

కమలే - (వెరిచూపున దిగాల్పడి చూచుచుండును.)

పిచ్చివాడు - ఇకముందు మాత్రం ఎప్పుడూ నమ్మకాడదాన్ని

నవయుగనారీ పిశాచాలు, యిలాగే శవాన్ని చేసి నవాలు

కొడతయ్! తెలుసుకున్నావా! నమ్మక. ఆడదాన్ని మాత్రం

నమ్మక, సాగతిచూడు (వచ్చును) ఎంతో ప్రేమించాను.

ఏడు సంవత్సరాలిడూజోడుగా, సంసారం గడిపాను. చేసు

కున్న భార్య ముత్యాలవంటి మాగ్గుకు పిల్లలు మక్కపచ్చ

లారని పసిపాపలు. పండంటికాపురం! ఏదైతేదానికే!

కామోద్రేకంతో కళ్ళుపొగలేసి పోయినై అప్పుడప్పుడూ

బస్తీలకెక్కి గస్తీలు తిరుగొచ్చేది. సాతంత్రమంటూ,

పాపిష్టిది, చివరికి కన్నబిడ్డల్ని కూడా వదిలివేసి, పరాయి

మగాడిగో సరాళైపోయింది నీచురాల...ఆపిల్లలు...

అమ్మా ..అమ్మా అంటూ (వచ్చిన)

కమల్ - (నెర్రెనూపున కండ్లనీరు కార్చును)

పిచ్చివాడు - (పుహలోకి వచ్చి) ఓ అమాయక పురుషు
ల్లారా! అడదాన్ని నమ్మకండి! నమ్మకండిబాబూ! అది
చీడపురుగు మగవాడిజీవితాన్ని నాకెస్తుంది. అది మహా
మృత్యు మగవాడిపంటి రక్తాన్ని పీల్చిపిప్పిని చేసేస్తుంది.
అది మహాశక్తి అది ఎప్పుటికైనా! మగవాడిసమాంతంగా
మీకేస్తుంది...అది సక్కిగో బల్లెం, కిక్కిరుమనకుండా
డొక్కగోపోతున్నది. నమ్మకండి బాబూ నమ్మకండి.

పాట:- నమ్మకురా - నమ్మకురా, వనితాజనమును

నమ్మకురా "నమ్మ" (పాడతూ వెళ్ళిపోవును)

కమల్ - (పిచ్చివాడు పోయినవై పేమాస్థా మతివిభ్రాంతిమున)
హృదయసామ్రాజ్యం, ప్రేమసీమ. ప్రణయరాణి, ప్రతి
ధ్వనిస్తోంది, ప్రణయబిక్ష చిచ్చురగిల్చింది. అనురాగా
మృశస్వాదనకుమారు హాళాహలాస్వాదన, ముఖపియ
ముసకుమారు, మాంసమంత్రం ప్రేమమూర్తికిమారు
భీకరమూర్తీ సందర్శనం. అగధం, అజ్ఞాతం, అయోమ
యాంధకారా బంధురం. భయంకరం స్త్రీహృదయం, కాల
నీలిమబ్బుగో విలయాకాశము, భీగోల్కాపాతముకూడ
విజృంభించుచు కాబోలు. యిదికాళరాత్రి కాదు. భయద
రాత్రి మాతృసందర్శనమునకు మారు. మహంకాళి మాతృ
సందర్శనము తెల్లియడల అపచారము. మృత్యుశయ్యపై

తల్లి మూల్గుతుంది బిడ్డా, బిడ్డా అని అలలుటించిపోతాది.
అబ్బి భయోద్రేకం! వజ్రభూతం. మాత్రాజ్ఞానోస్మృ
తాపచార నహ్నిజ్వాల, మోక్షం దోహం... మహా
పాపం! అమ్మా! అమ్మా! (నిష్క్రమించును)

పప్తమ రంగము

8 వ దృశ్యము. స్థలం : రాజారాం ఇల్లు.

(డ్రాయికుపై కమల్ కమార్ ఫోటో దాని ఎదురుగా
కుర్చీలో కూర్చోని సరళ విచారంతో)

(ఒకవైపు నుండి చిట్టిమరోవైపునుండి రాజారాం విచారంతో
ప్రవేశించి సరళ కిక్కుల కూర్చోంటాడు)

రాజారాం - సరీగ్గా ఇన్సాల్మకు మూడుగూసాలు. ఎక్కడికి
కెళ్లాడో ఏంచెస్తున్నాడో, అసలెందుకు వెళ్లాడో కూడా
తెలియకుండా వుంది...

చిట్టి - వాళ్ళమ్మ సచ్చిపోయిందని మతి చెడిపోయిందేమో,

రాజా - (ఆలోచనగా) అయితే అది నిజమేకావచ్చు. అయినా
పట్నంనుంచి, ఎకాఎకిని మనవూరే వచ్చినవాడు, మనకు
తెలియకుండానే వెళ్ళిపోవటమేమిటంటే.

చిట్టి - తల్లిప్రేమ నీకు తెలియలేతాయ్యా,

సరళ - వేణు ఇంటికివస్తే నాకు కనపడకుండా ఎందుకు వెళ్ళాడు
తాతయ్యా...

చిట్టి - అసలూళ్ళోకొచ్చిం తర్వాత నీ కనిపడకుండా, ఎందు
కెళ్ళాడు.

మోహన్ - (ప్రవేశించి)

సరళ - (వివాహం తీసుకుంటూ వెళ్ళి) ఏ అన్నయ్యా, అంతే
మైనా వెళ్ళిందా.

మోహన్ - లేదయ్యా. చివరకే బంధువుల కాని స్నేహితులు కాని
వాడిని చూచినట్లు కనపించదు.

సరళ - (కంటనీరు కట్టుచు తాతగారి దిగ్గరకి వెళ్ళుచు) అయ్య...

రాజా - కూర్చో రామునా, మోహన్, ఏ కారణం చేత
వెళ్ళిపోవో.

మోహన్ - నాకూ అదే అయోమయం కావుంది తాతయ్యా,
వాడు ఇంటికి వచ్చేటప్పటికే, అమ్మ చనిపోయింది. ఆల
స్యంగా వచ్చాడన్న విచారో (దేహంలో కొంచెం తీవ్రపడ్డాను
దానిమీద ఏమిటో అర్థం కనీ ఆవేశంతో) (విచారంగా
తల్లి శవాన్ని కూడా వదిలి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ తరువాత
మీరు వచ్చారు ఏదైనా వెరిఅనుమానంతో వెళ్ళిపోయా
డేమోనని నా అభిప్రాయం.

(రంగన్న ప్రవేశించి ఒక సెక్కగా నిలవబడతాడు)

సరళ - (ఆప్యాయ విచారాలతో) అనుమానమా, దేనికను
మానం ఎవరిమీదన్నయ్యా,

చిట్టి - అనుమానం కలిగితే కలగొచ్చులే. ఎవరిమీదైనా
అనుమానపడే వుండొచ్చు. అంతేలే (సరళతో) ఏమో,
నీమీదేనేమో,

రాజారాం - నోర్చుయ్యరా, ఎధన, పిచ్చిపిచ్చిగా వాక్క. పో
అవతలికి

మోహన్ - అవును, మిత్ర గౌడవలేనైనా, యీవిధంగా జరిగే అనుభవం కలుగదు. అందుకే ఏమైవుంటుందా?)

సరళ - (ఏడ్చుచు) అయితే గాఢాదనీ, అనుమానం... ఎదుకూ, నేనేంచేశాననీ

మోహన్ - వెలితల్లి, విచారపడక, నేచెప్పున్నానుగా, ఆలోచన లేని అనుమానం... వెళ్ళివుంటాడని, దానికోసం నవ్వాలా గుండె పగులగొట్టుకుంటే ఎలాఅమ్మా నీబుద్ధి మాకు తెలియందా, ..

సరళ - అయినా అంతి తేలిగ్గా అనుమానించడే మనశిగారు... ఏదో, పెద్ద కారణమేవుండాలి. అంత పెద్ద కారణం నాలో ఏముందో నాబ్రతుకే అందుకు అధారమేమో,

చిట్టి - ఏమో ఎవరన్నా, ఏమన్నా, చెప్పారేమో, ఏ పుట్టలో ఏరాముందో ఎలా తెలుస్తుంది.

రాజా - ఎవరేం చెబుతారా, అయినా, మనలో మనకీ పొరువులు పెట్టాలన్న అగత్యం ఎవరకీ... మనమెవరికేం కీడు చేసేమనీ

చిట్టి - నీకు తెలవదు తాతయ్యా ఇంటి దొంగనీశ్వరుడైనా పట్టలేడు (రంగడివంక చూచి పళ్ళు కొర్కురు)

రాజారాం - వాడివంక చూస్తూ వేమిట్రా! వాడేమన్నా చెప్పాడేమోననా ఓరివాజమ్మా, మిన్ను విరిగి మీదపడినా ఒకరి విషయం ఒరిగి చెప్పడు. వాళ్ల తాతలకి నువ్వీ, మనింట నా రీ చేస్తున్నాడు. అసలు నవ్వేయన్నా వాగేడ్చావేమో చెప్పు.

చిట్టి - అవున్నే ఎర్రోడి వెళ్ళాం వాడకల్లా చదివంట అట్లా గుంది. యితకూ, మీయిట్ల వుండననేగా నాకరోడి దగ్గర్నుంచి సులూకనయ్యాను. పోతానంటే పోనీరు. పోతేనే హించిది ఎందుకొచ్చిందీ కభసాతా (లేచి) పోతాగానీ అసలు గుట్టాయ్యలోనే వుంటే, ఆడుశెప్పాడీడుచెప్పాడ నాడిపోసుకోటం కూడా తప్పే.

మోహన్ - (అప్యాయంగా) ఏమిటా ఆరలుగుట్టు చిట్టి

చిట్టి - నాకెందుకొచ్చిన గొడవలేబాబూ. మీతిప్పలు మీరు పడండి. నేనేదన్నా! కుతికట్టుకుంటారు.

రాజా - తెల్పిందేనో చెప్పేయ్య నాకెందుకంటే ఎట్లా ప్రాణాలుపోతుంటే.

చిట్టి - నువ్వడగావురాచిట్టి సెపున్నా, బావయ్య బలే రెద్ద మనిసనుకున్నా, కొత్తలో... పట్టంఎల్లె బట్టబయలైందా గుట్టుకాస్తా.

రాజా - త్వరగా చెప్పిచావరా! అదేమిటో...

చిట్టి - శెప్పట లేదేంటీ, మొన్ననేను పట్టంఎల్లెలే అప్పుడేకాఫీ కోసం బజారు వంపాడనన్ను... దారిలో పోలీస్‌ాళ్ళుకు మనకి చాలాదరిగింది అదికూడా శెప్పమన్నారా!

మోహన్ - అదంతా దేనికిలే, ఆరలుసంగ తేమిటో చెప్పు.

చిట్టి - పోనీ, అక్కడక్కడా శెప్పరా!

రాజా - పళ్ళుడిగొట్టు ముందు గాడ్డెను.

చిట్టి - సరేలే ఎల్లి తిరిగాచ్చేసరికి, కళ్ళు జిగేల్ మన్నె వొళ్లు
జల్లుమంది. బుర్ర తిరిగిపోయింది. మోహన్ తీరా చూద్దు
నుగందా పకపకలాడ్తూ బావయ్యముఖమీదికి బాణం
లాగావంగి బాసాడోంది. బంగారు బొమ్మనుకో

సరళ - (ఊసీట వచ్చుచు) నిజంగానా చిట్టి మీబావయ్యేనా!

చిట్టి - యింకా సెప్టా విను.

రాజా - చెప్పక్కలేదులే యిక, నోర్సుమ్, (మోహన్ తో)
ఆర్తమైందా మోహన్. అంతు తేలిస్తేనా! యిల్లా తియా
రయ్యాడన్నమాట కమల్ కమాల్! రైలు దిగొచ్చానాడెను
రై నప్పుడే వాలకాన్నబట్టి ఏదో అనుమానించాను. కాని
యిల్లాంటిదనకోలేదు. వెంటున్న యీ వెధవ చెప్పలేద
ప్పుడు.

చిట్టి - నిక్కచ్చియవ్వారమును కున్నా నేటి, ఆకూసేపేకా
మోసనుకన్నా నాకేం తెలు...

మోహన్ - యిదిమాత్రం నేను నమ్మలేను తాతయ్యా!
ఒకవేళ అల్లాంటి అభిప్రాయంవుంటే యిక్కడకువచ్చి వెళ్ళి
పోవటం చేసికి.

రాజా - యింత అమాయకంగా మాట్లాడతావే మోహన్.
యీ వెధవ లేడయ్యా తైనా వెళ్లే వెనక, ఏడిపి వదిలించుకోవ
డానికి ఇక్కడ కొచ్చుటాడు.

చిట్టి - ఆ! అంతే, మీరునమ్మండి, నమ్మకపొండి. ఏమన్నా
అనుకోండి, ధగధగా మెరిసిపోయిందనికోసమే చాడేసి

కెల్లాడు, బావయ్యా యిందులో ఏంకోర్కా లేదు. దా నెంటు పడేసాటి కేమీ దోజండా పికేసుంటాడు

సరళ - తెలిసి నేనేపాపం చేయలేదు. మరి యిది ఏ పాపం యొక్క ఫలితమో తెలియదు. (ఫోటోతో) నాలో ఏం లోటును గుర్తించి నన్నిలా వడ్డించటం కమల్...

రాజా - ఏది, ఎట్లాగైనా ముందు తను ఎక్కడున్నాడో తెలుసు కొనటమే మనవకశ్యం. కమల్ ఇంత దోహితా. సంచరిస్తాడని కలలో కూడా అనుకొలేదు నేను...

సరళ - పోస్ట్లెండి తాళియ్యా నాకమల్ ని దూషించకండి.

రాజా - అవున్నేటిమ్మా ఎదుట లేకవ్వక్తిని, ఏమీ అనుకూడదు నాకు తెలుసుకొని వుండేయ్యను. నీకనీ, టిపాంగుకు నా కడుపు తరుక్కుపోతుంటే నాయనా! మోహన్ ఏచేద్దామంటావు

మోహన్ - ఎట్లాగైనా కానీండి కమల్ యీ ప్రాంతాలలో లేనట్టే అందుచేత మనం దూరప్రాంతాలలో విచారించడం మంచిదేమోనని.

రాజా - వేణు ముడ్రాన్ నుంచి యీ బండికి వస్తాననే జాబు వాగిశాడు. రావచ్చు బహుశా

చిట్టి - రానచ్చేంటి. రానేవత్తే (కోపంతో వెనుదిరుగుతాడు)

సరళ - (లేచి) ఏం వేణూ కనుమిచారా.

వేణు - లేదు సరళా, పట్టుక యూనైటెడ్ గాలించాను కమల్ నెరుగున్న ప్రతివ్యక్తి ఆశ్చర్యపడి కన్నీడు కార్చనివారులేరు వాళ్ళునగూ ఏంకో ఆప్యాయంగా కమల్ జాడతీయడానికి

పట్నంలోనే గాకుండా, చుట్టప్రక్కలకూడా, స్వయంగా
హాయి తెచ్చుకువచ్చి, చాలా చిత్తిచారు కనుల్ అతే
వాళ్ళందరికీ, ఎంతగౌరవం, ఎంతప్రేమ, కాకేంకో ఆశ్చర్యం
కలిగింది...

రాజా - అయితే కానచ్చుకానీ, కమల్ మాత్రం మనవంశా
నికి తీరినిశితం కా'న్న తీర్చిదిద్దిన, శేషపూసిం కత్తని తేలి
హాయింది దేంకోనో కలిసి లేచిపోయాట్ట

వేణు - ఎవరా అన్నది మనిషా, పశువా

మోహన్ - మనచిట్టి చెప్పాడు. ఎవరా ఒకస్టా'తో సరసా
లాడుంగా. మొన్న ఇతను వెళ్ళినప్పుడు చూచాడట. దాని
శారకే తిరిగి వెళ్ళాడని తాతగారి అభిప్రాయం. నాకా
విషయంలో ఎంతమాత్రం సమ్మతం కలిగటంలేదు.

వేణు - నాస్సెన్స్. వీడేదో పౌర పాటు పడివుంటాడు. కాక
పోయినా కమల్ కు అక్కడున్న గౌరవప్రేమలను బట్టి ఒక
వేళ ఎవరైనా ఫ్రండ్స్, రాకూడదా. అంతమాత్రంకో,
అజ్ఞానుడెవడో అన్న బాటలనుసమి్చి చెడుగా వ్రాపించడం
వెరితినమంటాను. కమల్ నడతను శంకించటం గ్రుడ్డితన
మంటాను. విద్యావిజ్ఞాన సంపన్నుడైన, కమల్ ను, విలాస
భోగిగా వ్రాపించటం హృదయసూన్యతంటాను. ఎదుట
వాస వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించలేని వ్యక్తి. మూలవత్సవంలేని
మహిషమటాను. గౌరవకటింబీకుడైన, కమల్, కామో
ద్రేక ప్రవాహంలో కళ్యుమూసుకుని, గంతులేసేంతటి అవి
వేకికాదంటాను ఘట్టి : ...బ్రదర్ మోహన్ లోకులు

కామలమ్మ నామె!ను, సృష్టిలోనుంచుకొని, కమల్
కమార్ అన్వేషణ విషయంలో, మా -ందరికం లేకూడా,
యిప్పటికంటే వేయిరెట్లు బాధ్యత వహించాలనీ యీ
సంఘటనలోని సత్యాన్ని సోదరిగా కాని కాదగ్యసీతిగా
అందించటాని కాత్మబలికై నా కనుతీయక పాటుపడాలనీ
మిమ్మల్ని ప్రార్థిస్తున్నాను. (ఆలోచనగా చిట్టినంకచూచి)
అక్కడేవిషయం ఒక్కరినోటకూ వినలేదు నేను....

చిట్టి - ఊ! ఇక వేణుగోపాళం గారి తీర్పు అయిపో...ఇందాడీ.

మోహన్ - (వేణుగో) మీరింతగా చెప్పాలానాకు. ఒక్కతల్లి
కడవున పుట్టకపోయినా, యిరుగు పొరుగుల బిడ్డలమైనా
నిజానికిద్దరం మిత్రులమేయైనా బాల్యంనుంచీ యీనాటి
వరకు యికముందుగూడా ప్రకృతిసృష్టిలో మేముశయులం
ఏదోదర సోదరులుగా హత్తుకుపోయాం. సస్కయిత్రి లక్ష
ణాన్ని చాటి, విశ్వసోదరప్రేమ బీజాలను వెదజల్లటమే,
నా ప్రధమలక్ష్యం. ప్రధానాశయం. వాల్లశిద్దికై నా జీవి
తాన్నింకితం చేస్తాను.

వేణు - (ధాంక్య వెరీసుచు) యికముందు మనం దూరప్రదే
శాలకు వెళ్ళి విచారించడమవసరం మీరు బోంబేసైదు
వెళ్ళండి, రేపు నేను కలకటావెళ్తాను అక్కడ నాకు తెల్పిన
వారుకూడా వున్నారు

చిట్టి - మోహనోయ్, నేనుకూడా ఎటన్నా ఎల్లెరనా!

రాజా - వెళ్లు కాట్టాకి వెధవవాగుడూ నువ్వునూ!

మోహన్ - బెంగుళూరు సైజ్ కూడా వెళ్ళటం మంచిదనుకుంటాను. వెళ్ళి వాడొకేచోట పుంటాడనెలా! మనం తిరగటంలో తారుమారు కానప్పుడు అందుచేత, సాధ్యమైనంత వరకూ నా బంగునైపులా ఒకేవారి వెనకటం అవసరం.

సరళ - నేనూ బయల్లేతా నన్నయ్యా సుడిగాలి వడికారిన నా ప్రేమకీర్తనల స్వయంగా వెలిగించుకుంటాను. పిడుగులరాపిడికి బంగులొన్న. కడుపునుండల కార్చిచ్చును నాకై నేనే చల్లార్చుకుంటాను. కానీ, నాడికాలసాగరింగుని కాలకూట విమాగ్నిజ్వాలల కాహుతైపోతాను. (కీర్తిరు)

మోహన్ - ఏడవకొదిలా, నీ మానసికోత్సాహమే మా కార్యసాధనకు ప్రోత్సాహం, నీవు బయల్లేటం మంచిని కాదమ్మా, ... ఏం బ్రీడ్ ఏమంటావు, అభిప్రాయం.

వేణు - నిజమే. నీవివ్వడొద్దులే సరళా!.. యాస్థితలో తాతగారూ శ్రమపడలేరు. అంచేత, చిట్టిని. బెంగుళూరు సైదు పంపటం మంచిది. ఏ రాచిట్టి వెళ్తావా రేపు బెంగుళూర్..

చిట్టి - బెంగుళూరు గంగులూరు నాకు తెలవదు. నేనెల్లే కనుకస్తే ఎల్లా!

వేణు - కనుకటా, వెళతావా?

చిట్టి - యెల్లావాంటే... మీ రెల్లగిరిగినోభు నేనెల్లలేనోణ్ణీనా! బుల్లి రాసిచ్చిన వుత్తరంనో, అమాంతంగా ఎల్లి శ్మశానములో కూకున్నానే శ్మశానమునెల్లినోణ్ణి కలకస్తా ఎల్లలేను మావుంటే ఆపైన నాలుగడుగులుంటుంది... అయినా నేనెల్లే దేంటంట మీచ్చిన వుత్తరం పుచ్చుకొని

రైల్వో కూర్చుంటే అమ్మశిల్లవే అదే ఏసుకుపోయే. ఇంత
పిచ్చు జం ఎంటంట...

హాహా - సరే! వేవా కలకత్తాలో నీ ఫ్రండ్సు, అడ్రీన్
వ్రాసియివ్వు వాగ్గోలెటర్ కూడా వ్రాసియివ్వు వారి
సహాయంతో మనవాడు ప్రియస్నెస్టాగు. ఆమాత్రం వెళ్ళు
లేడూ! పెళ్లాం సరే ఏం! చిట్టి వెళ్ళలేవూ

చిట్టి - శకునాలు, ఎలకటమేగాని, శలవిచ్చి పంటం వుంటేగా
మనసంగతైల్లేందుకూ...

వేణు - సరే అల్లాగేచేద్దాం... సరళా యికనీవువిచారం మానే
య్యాలి లేకపోతే మాప్రియత్నం విషయానికి వెన్నెలుం
లుండదు. కలకత్తావారి; అడ్రీన్ నీకు యిస్తాను అవుసర
మైతే లెటరువ్రాసి విషయాలు తెల్పుకోవచ్చు.

రాజా - నాయనా! వేవా! కలకత్తా నేను వెళ్ళోస్తాను. చిట్టి
గాడింటిదగ్గరే వుంటాడు. అమ్మాయికి శోడుగా వాడు
అక్కు-పక్షి పెధవ నేనే వెళ్ళాళిబాబూ!

హాహాన్ - మీరెందుకు తాతయ్యా! పెద్దవారు. దానికిశోడీ
మనోవ్యధవకటి. మీరు శ్రమపడలేదు యింటిదగ్గరుండి
విశ్రాంతి తీసుకోండి

వేణు - నిజమేతాతయ్యా విచారోద్రేకంతో గుండెలు పగుల
గొట్టుకుంటున్న సరళ. మీరు దగ్గరుంటే కొంతవరకైనా
స్థిమితంలో వుంటుంది...

రాజా - కాదులేబాబూ నేనే వెళ్ళివస్తాను. కలకత్తాజాబు వారి
అడ్రీన్ వ్రాసి యివ్వు యింకో మాటబాబూ పతనం

కానున్న నా వంశశారనోద్ధారకుడా కమల్ కుమార్ తల్లి
తేచి ఆడ పిల్లనీ అల్లారుముద్దుగా. కళ్ళలో పెట్టుకొని గంపెడా
శోకో పేమించి పెంచి పెద్దచేసి కాపాడుకుంటుంటే భర్త
వియోగ విచారంకో, ప్రాణాశ్విప్తం పడివున్న నాచిట్టితల్లి
ప్రాణధాత ఆ కమల్ కుమార్ ఆ కమల్ కుమార్ నా,
తీసుకువచ్చి ఆ రె టిట శ్రతిష్టించాల్సిన బాధ్యతా ప్రము
ఖులు మీరేనాబూ! ఎంతజ్వేలైనా సరే వెనకాడొద్దునాబూ
కానల్సింది కమల్ కుమార్ మాత్రమే యిక లేచండినాబూ
భోజనాలు చేయండి.

వేణు - మేము కోరేదికూడా అదేగా తాతయ్యా

మోహన్ - కాచి మారు శనిపడటం, మా కెంతమాళిం...

రాజా - ఫర్వాలేదులే నాయనా ఒకేయ్ చిట్టి యింటిదగ్గ
కుండి అమ్మాయిని జాగ్రత్తగా చూస్తుండు సరేనా!

చిట్టి - ఊ! సరే ఎల్లండెల్లండి...

(తెరజాగను)

స ప్త మ ర ం గ ము

9 వ దృశ్యం - స్థలం: కలకత్తాలో రేణుకాదేవిఇల్లు

పెయింటింగ్ ప్లాంట్ కెమరుగా నిలబడి కమల్ బొమ్మ
ప్రాస్తూవుంటాడు. బొమ్మ (బిడ్డిపై వెళుతున్న రైలు' (బిడ్డి
ఇరిగి సగంబండి నడిగో పడుతుంది)

కమల్ పాట:- ఆశా...నిరాశ.

కలదా...చీకటిలో...ఆశాజ్యోతి

||ఆశా||

తారకమేదీ జీవితయాత్రలో

కోరికలెన్నో - వీరనివారూ

ఆరగింపు - అందనివారికి

తారల మేదీ... జీవితయాత్రలో

ఊహలతోనే... సాగదరెటకో

ఊహల మృతితో - సమసిగోవుతున్నా

స్థితి ముగిసిపోయింది - ఆయనలేనా

|| తార ||

రేణు - (ప్రవేశిస్తూ) వెధవలొకం నెధవప్రజలు నీవీ నియమాలుంటేగా వేతిలోబాగ్ బలైకి విసిరి ఒకక్షర్చిలో కూర్చుంటుంది.)

కమల్ - (బొమ్మవ్యాస్తూనే) ఏమిటాక్కదేకంలొకంమీదనే కత్తిని కడతన్నావు ! ఎవరేమన్నారేమిటి !

రేణు - అయ్యో, యెవరేమనుకుంటుమాత్ర నాకేం ..

కమల్ - (చివరివ్యూహం) అయితే! ఆయారం చాలాగొప్పది

రేణు - చిత్ర భాగోవిదులు యాగోజెందునట్లనో. చాలాకలా సాగివున్నట్లు కనబడుతున్నారు

కమల్ - (సరిధ్యాసతో) ఎవరికొకటా యాకలా సంపద, యాకలా పుణ్యత! యెంతో ఆశతో, ఎన్నో కోర్కెలతో నేనెంతో కావాలని ఎన్నోకలల కన్నను. నాయీ అపురూప సౌందర్యలలితకళతో ఆమె సభిషేకింపవలచాను. కానీ, కాలం న కెదురు తిగింది లొకం ఏకమై నాయీద కత్తిని కట్టింది. నాఆశలు : రాశిలుచేసి నాకళా దేవతను, చివరికి నన్నుగూడా ఇహనీకే పరానికే, కాకుండాచేసి తన

కసిత్తుకుంది. (శౌంచమూగి) ఆ! అన్నట్లు ముచ్చాను.
ఎంతసేపైందని వచ్చి.

రేణు - వచ్చినందుకు శాలంపుధాపోలేదులే, అయితే మీరేదో
పరధ్యాసాతో వున్నట్లుగావుంది,

కల్ - అబ్బే! అదేమీలేదు, కళాసేవకనితో పాటు కవిని
కూడా కావాలి, ఈరోజే ప్రథమంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. ఎలావుంది నాకవిత్వాప్రవాహం.

రేణు - అది కవితాప్రవాహం కాదు, హృదయాంతరాల్లోనుండి
వుప్పొంగే ప్రళయాలజ్వాల, నిరాశాజీవి విషాద, దుర్భరా
వస్థ, ఎట్లానమ్మను అది కవి కావాలి చేసే ప్రయత్నమని
ఇది తప్పక ప్రణయజ్వాలే

కమల్ - ప్రణయజ్వాల .. ప్రణయజ్వాల (నువ్వోప్రక్కకు
పోవును)

రేణు - (పరధ్యాసాలో వున్న కమల్ను చూసి తిరిగి బొమ్మ
వంక చూసి) అరే, మీయాక్సిడెంటు జరిగి పుటినుండి
నాకిల్లాంటి దృశ్యాలు చూస్తేనే చాలా భయమేస్తుంది.
నిజంగా భగవంతుడారోజున మీయందు దయచూపాడు
పూర్తిగా!...ఆ! మిప్పటికైనా మీరెవరో చెప్పరుగా.

కమల్ - నామూలకేమిని, రేణు నాయాక్సిడెంటు దృశ్య
ముందలనే వున్నదాయింది. ఆ! రేణు, నేనెల్లా డిపోయానా
రోజు మీకొకరికింద!...

రేణు - మానాన్నగారూ, నేనూ. కార్లో వస్తున్నాం నేను
కారు నడుపుతున్నాను మీరు రాంగ్ సైడ వడుస్తున్నారు.
నేను హాన్సోడ్లో వస్తున్నాను. మిగతావారు కూడా
రనే అభిప్రాయం, యింతలో వెనక సీటులోవున్న మా
నాన్నగారు హాన్సోడ్ అన్నారు మిస్సుల్ని గూచేగాజోలో
నేకేమిటో అనుకుంటే వెనకటికి చూశాను. యిలోపల
కారు మీమీద నడిచింది. ఆ వెంటనే స్పృహతప్పియున్న
మిమ్ము మా కారులోనే హాస్పిటలుకు తీసుకుపో వెళ్ళా
మీ విషయమై వివాదం వచ్చిరూగారు ఫలానా, అని
చెప్పినవారేలే. కానీ మీముఖంపై కలచుబట్టి మీరూ
ఆ ధ్రువనే అభిప్రాయమునీ తలచిన తలంపుగా మీకీ
ఆపద అంగులూ మాకారున్న జరుగుట చేతనూ మీ
తండ్రిగారెంత డబ్బెచ్చగా వెనడిచుకుండా ఖర్చుపెట్టారు.
మీరంటే ఎంతో అభిమానము ప్రేమకలిగిందాయనకు.

కమల్ - (ట్టూర్పు విడచుచు)

రేణు - ఆ తర్వాత హాస్పిటల్లో పడి పేనారోజులంచి మా
యింటికి తీసుకువచ్చారు. మీకు వూర్తి ఆరోగ్యం లభించే
వరకూ యింటినుండి బయటకు వెళ్ళనీ యెద్దన్న
రాయన.

కమల్ - మరి మీతండ్రిగారేరీ !

రేణు - మా స్వగ్రామం వెళ్ళారు నమ్మారు.

కమల్ - యీ చూక్కిడెంటు జరిగి ఎన్నిరోజులైందీ—

రేణు - మూడుమాసాలాతుంది. యిప్పుడైనా మీరెవరో ఏమిటో, చెప్పాలి. మొదటియంచీ మిమ్మల్ని నేను గను నిస్తూనే వున్నాను. నేను నా అనుభవంలో మావవ ప్రపంచాన్ని చాగా వర్కు ఎరుగుదును. ఎన్నో సవలలు, కథా పుస్తకాలు, దరివాసు కాని మీలాంటి మనవిచ్చిస్తేగల మనిషిని చూడలేదు కనీసం కథల్లోగూడా. మీలాంటి సత్ర సృష్టింపబడలేదు. మిమ్మల్ని చూస్తున్నకొద్దీ మీ గురించి తెలుసుకోవాలనే కతూహలాన్ని హృదయం ఉంకిస్తోంది.

కమల్ - అదేం, వెట్టివేలాలి నేనే, పురాణ పురుషుడనా! వీరాధి విరుడనా! లేక, దేశశేవా దురంధరుడనా! సామ్రాజ్యధికార సట్టాభి పిక్తుడనా! ఏం! లేదే కళాసేవయందున్న అభిరుచికొద్దీ నేనెవరో గొప్పవాడిని కావాలనే కోరికే సన్నత కంతకు ముచ్చి బొమ్మలా పిచ్చివాణ్ణి వేస్తోంది

రేణు - మీ అప్రయమ అమూల్య చిత్రికళా విశిష్టతకు నిజంగా మీపేరు అందరికీ, స్మరణీయంగా, పరిపాటి గాఢమిందే! కానీ, యీ జీవితం యీ వికృతి, స్వాద్వోద్యేష పూరితంలో లీనమై పోయినై. లోకానికి, సత్యాన్ని గుర్తించే శక్తులేవు కానీస భావాలు. కానీసపోకడల్లో అడుగులకు మడుగులోత్తేరారికే, భాగ్యభోగ్యాన, పేరు ప్రతిష్టలూ, నిరంకుశాధికార స్వతంత్ర విహారాలు, సత్యజీవిత వైభోగాలు, కన్నులెప్పిచ్చా వాయువును పీచుడం ఏళ్ళకు చేత కాదు...అది మన దురస్మృతం...

కమల్ - నిజమంతే. ఎవరి అదృష్టాన్ని నేననుకోగలను...
 ఆత్మాభిమానాన్ని కనునబెట్టి, విప్రకర్మంధ కారంలో
 నాకు తలవలసినట్లుంటే, ఆభిమానక్షణకు ఆత్మసమర్పణ
 చేయటమే కళారాధన గమరాయి.

రేణు - అవును, అందుకే, నీ కళాదేవతకు, యాస్థిలోకికీడ్చు
 కోట్లాచీ! ఆనీ కేవలం మీ స్వయం కృతాపరాధమే.
 అయితే ఆనీ మణియున్న గొట్టాని కళాభిరుచి,
 అభ్యుదయ మీకు అనుకోకుండా లభ్యమైవచ్చును, తీర్చి
 దిద్దుకునే అవకాశం అమిడిది. అనుగ్రహించాలి మీకు.
 ఆ తరువాత యీ కలకత్తానుంచి వెళ్ళటానికి వీల్లేదు.

కమల్ - తప్పకుండా, అంతకుంటే కావాల్సిందేమిందీ! కాల
 మూగడమింది, నీకు వేర్చినవాడనొకాను. కానీ, ఆతి
 ర్యాతనైనా, నేనెళ్ళటానికి అడ్డు చెప్పకూడదు.

రేణు - అలాగే ముందు, కళాద్బావనియమైన హంపీక్షేత్రం
 లో, చిరస్మరణీయమై, శిథిలావస్థలో, జీర్ణమగుచున్న
 వాటి గురించి, చెప్పండి.

కమల్ - (ఆలోచనగా) ఎండిన చెట్లు, శిథిలమై...నిర్ణీమైన
 విగ్రహాలు, బక్కచిక్కిన నిగవేర ఆశాశౌధాలను, అంతగా
 స్తులగా పేర్చుకొని, ఒక్కసారిగా కూల్చుకుని కుములు
 తున్న నిర్భాగ్యుడు... తివినయ... కాసంతకుంకుమగో
 లోకలృప్తియందు మహా పతివ్రతయై, చేసుకున్న భర్తను
 మోసగించే రంగీశా జవానీని, వీట్లమీదకు మాత్రం నా
 మనస్సు పోదు.

రేణు - మాయన మన్నదే : గానలో ఆనె, చీకట్లో వెల్లుగు.
 బక్కచిక్కిన నిగుడలో దేశదౌర్భాగ్యం, శిధిలమై నిర్జీవ
 మైన ప్రతిమలలో, ప్రాచీన పరిపూర్ణ కళా విశిష్టత,
 కానంతకుండా, లజ్జా వినయాలలో వుత్తమ యిల్లాళికి
 సహజంగాకాదు విట్టిన మానవనిత్య జీవితంలో మనం
 ప్రతిక్షణం చూస్తుంటాం.

కమల్ - కానచ్చు. కానీ అనన్నీ...నాకూ...నా కళాదేవ
 తను తీరనిద్రోహం చేశాయి నా కళలోకంమీదనే నమ్మకం
 పోయింది.

రేణు - వివాదం చూచే మీరు భయపడు తొన్నట్లున్నారు.
 మానవజీవితానికి మన్నన నమ్మక అశ్వపుసరం! మానవు
 లను మానవులే నమ్మకండా చేస్తుంటే. మనకూడా ఆ
 బాటనే అనుసరించటం మనలో విశ్వా విజ్ఞానాన్ని విచ
 క్షణా పరిజ్ఞానాన్ని. మనకు మనమే, మాధ్వేసుకుంటున్నా
 మన్నమాట. తనతనను తానే దిద్దుకోలే! దైవజీవికి దారి
 తెలియటం ఎలా!

కమల్ - (పుధ్యాసాలోచనలతో) అయితే యిప్పుడు నేను
 చేయాలిందేమిటి...

రేణు - ప్రపంచంలో అన్నిటిని ప్రేమించండి! జీవితంమీద
 ఎప్పుడూ విరక్తి చెదరకండి చెదరని మనస్సు బక్కనారిగా
 కుదుట పడటం చాలా కష్టం! వెంటిభ్రమలో పిచ్చిఅభిప్రాయాల్లో
 ఎడి విచారం మానవజీవితాన్ని ఎడారి చేసుకో

కండి! శక్తిగోదీ మిఠాకాలాన్ని తరులకు, సక్రమగూపంలో
సహాయం చేయడానికి వినియోగించండి! వాస్తవంగా,
మిరేదో అంతర్భూతమైన వ్యధతో బాధపడుతున్నట్లు
ఘట్టిగా వెలుస్తోంది. నివిధాల ప్రయత్నించినా ఆ రహ-
స్యం మాత్రం మీను డి టెన్షన్ కోలేకపోతున్నాను

కమల్ - అంతర్భూతమైన వ్యధ... అంతర్భూతమైన వ్యధ...
(మనోసంకటం పోవును)

రేణు - పాట. నిరాశ చెందకురా - నిరాశ చెందకురా

నిరాశ చెందకురా నిరాశ

తరమా తెలియన్ - తరుణీహృదయము

ఉన్నతమూర్తి - హిమగిరికంటె

గంభీరమూర్తి - సాంద్రీముకంటె ||నిరా||

గర్విమతివై - కనుగొనలేక

సర్విజ్ఞతతో - సంచరించెదవు

స్వయమిమించిన - బలహీనుడవై

నిర్విశేషతను - క్రూరినయెదవు ||నిరా||

(పాడుతూనే లోనికిపోతుంది. ఆవైపే చూస్తూ కమల్

స్త్రీస్త్రీలై నిలబడివుంటాడు, రెండోవైపున తెరలో పిచ్చివాడిపాట
వినిపిస్తుంది.

పిచ్చి - పాట. సమృద్ధిరా సమృద్ధిరా

వసంతాజనమును - సమృద్ధిరా ||సమృ||

మాయమాటలను - మమతను గొలిపి

మరుగుచేట్టలను - సాగించెదరా ||సమృ||

రేణు (తెరగొ పాట) - సో చూ వెలియన్ తెగుణీ గ్రామమునా

ఉన్న తిమకారా హామిగిరికంటె

గంభీరమునా వానరమునింటె ||విరా||

కమల్ - (ఇరుసక్కలా పాటలు వింటూ ముఖలేనా నానలె

కుర్చీలో కూర్చుని ప్రాయశఃపై తలవూలుస్తాడు)

(రాజారాం వస్తాడు)

రాజా - (మెల్లన ప్రవేశించి అరుగులు చూచుచు, కమల్ దగ్గరకుచ్చి) రఘునాథరావుగారున్నారా బాబూ!

కమల్ - (చలించకట్లే నిలుచును)

రాజా - ఏం బాబూ! రఘునాథరావుగారు లేరూ!

కమల్ - (నెమ్మదిగా తలఎత్తుతూ రాజారాంని చూస్తాడు)

రాజా - (ఆశ్చర్యంగా) ఆ! కమల్

కమల్ - (వికృతంగా) కమల్...ఏంపనిమీద వచ్చారు!

రాజా - (అలోచనగా) నా! క...ను...ల్

కమల్ - ఆ! ఆ! కమల్ నే, కల్పితుడననో, తమకత్తి కెనుగ్లే దని చేసే కసాయిచర్యల కావరం కండ్లకూపుక తరాయం కలిగించిందనుకుంటూ, సర్కిగా చూడండి

రాజా - నీవేగా కమల్ చూట్లాడేది!..

కమల్ - నేనే! మహాశయీ, నీతి, జాతి, నిజమూ, నిష్ఠ బెట్టి శిగ్గుపిగ్గుచు, బుగ్గిచేసుకుని, నీచవర్తకానుకూల నిర్వహణోన్మిత్రతతో పలమీ గుర్తుకు గాలేనా

రాజా - తప్పు తెలియక మాట్లాడటం తగనిపని కమల్...

కమల్ - ఎటువంటిది తగనిపని, ఏడు తగనిపని, ఎవరిదా తగనిపని ఆలోచించండి యోచించండి. స్వాస్థ్యోద్యోగ పరాయణులై సిరింజుశాధికార దౌర్జన్య ప్రతాపసయంతలై కపట నాటక నటనా దురుంధురులై శేనెపూసిని కత్తిలా తిన్నంటికి చిచ్చు పెట్టి కన్నకడుపుకు మసిపూసి గద్దెలెక్కి గర్జించటం తగనిపని తెల్సందాయిన్నజైనా!

రాజా - కమల్ ఏమిటా అర్థంలేని మాటలు. ఏమిటా బళ్ళు తెలియని శిశుం ఏమిటా నోటివంకర కూతలు! కామోద్యోగా కి కట్టుండి దుర్వ్యసనాన కత్తెకు లోబడి కట్టుకున్నదాని బ్రతుకు గంగలోకిల్పి కన్నతల్లి మఱాన్నికూడా లెక్క చేయక...

రేణు - (కాఫీ తెచ్చి నిర్ఘాంతపడి నిలబడుతుంది)

రాజా - (రేణు: చూచి తిరిగి కమల్ నో) భోగస్త్రిలోలతను పొందుచుండి పోటుమాటలతో పెద్దలను నొప్పించటమేనా నీవంశ సాంప్రదాయకపువాసి దోస్తీ చేసినతప్పుకు సిగ్గు పడక...

రేణు - (చేతులోకప్పు జారుతుంది)

కమల్ - ఎవరు దోహదులు దోహమెలాంటిది అసలుదోహ శబ్ధార్థం తెలుసానీకు దేశగౌరవాన్ని, జాతిగౌరవాన్ని వంశ గౌరవాన్ని, కుటుంబగౌరవాన్ని ఆత్మగౌరవాన్ని తమ తమ ఆక్రమాడంబర అవసరాలకు అహుతిచేయటం దోహం

కళ్యాణమైన కన్నకూతు బిడ్డలను కట్టుకున్న వానికండ్లకు మసి
బూసి కలవారిగట్టు గడపదాట దవటానికి నిరూపణగా
పరపుకుమనితో కలికి చటం దోహమా...మగవం
చించి మార్గంతో మరిగి సుఖంచే మానవతినొల్లక మా
నాభిమానాలకు మృగ్గుమా అజ్ఞాతవాసంతో కృశించటం
దోహమా? నేను దోహమా శిగ్గుడాలానేను ఎందుకూ
వేశ్యవంశ సాంప్రదాయకులని గుర్తించక వియ్యమంది
నందుకా?

రేణు - (జ్ఞాయకునానుభావ విషయ శైలియక కమల్ నీ బుజ్జ
నిస్తున్న కమల్ పేపున చేతనుంచుతుంది)

రాజా - ఆ! వేశ్యవంశ సాంప్రదాయకులెవరు కమల్...

కమల్ - తమరు.

రాజా - నేనా మాట్లాడేది నువ్వేనా కమల్.

కమల్ - ఆవును నేనే యిది మూడవసారి మీతో మాట్లా
డేదికమలకుమారే.

రాజా - (రేణునిచూపుతూ) వేశ్యాగోలుడవై ఏదే లోకమని
విగ్ర వీగుతూయున్న నీకు కండ్లుపొరలుగ్గిమ్మ లోకమంతా
వేశ్యామయంగా కనిపిస్తోందా!

రేణు - మూర్ఖుడా! ముదు బైటికి కదులు నువ్వు వేశ్యవంశ
సాంప్రదాయకుడవిగాక గౌరవకులుంట సాంప్రదాయకు
డవా! అయితే నీచసంభాషణకు మనసొప్పిందా. హృదయ

నూచ్యుడవైన నీవు మనిషి వేనా! యిదిగారివనీయుల యిల్లు
మరొకసారలా మాట్లాడితేనీ...

రాజా - నీవిద్యావిజ్ఞాన పరిమళాలులా పరిణమించిందా! కమల్
నాది వేశ్యావశ సాంప్రదాయకమంటానా! .. అనిపిస్తావా.

కమల్ - జీవులంటాను గట్టిగా మరోసారి

రాజా - ఆ, ఎవరూ వేశ్యలు నావంశంగా

కమల్ - ప్రేమతో ముద్దుగా పెంచుకున్న తమ మనుమరాలు

రాజా - ఆ, ఎవరూ!

కమల్ - సరిగ్గా దేవిగారు

రాజా - ఎన్నడూ!

కమల్ - మనయుగంలో, మనతరంలోనే

రాజా - ఆ, ఎక్కడ!

కమల్ - వేణుగారి విలాసమందిరంలో

రాజా - పొరపాటు, పొరపాటు పడున్నావు కమల్

రేణు - (ఆశ్చర్యమున) ఎవరా వేణు కమల్

కమల్ - (విచించుకోకనే) తామానాడు, ముందుంపి ఆ
వెనక తిరిగింటికి తీసుకు వచ్చుటకే వెల్తున్నానని నాకెదురై
చెప్పినదికూడా, పొరపాటేనా!

రాజా - కాదు యదార్థమే...

కమల్ - అయినప్పుడు ఆమె అత' నద్ద ఉన్నట్లు వర్ణకుంటారా

రాజా - అంతమాత్రంతో నాచిట్టితల్లిని శంకించటమా

కమల్ - అసలామె అక్కడున్నట్లొప్పుకుంటారాలేదా ?

రాజా - అవును అక్కడేవుంది.

కమల్ - కారణం అతనికి పచారం చేయటానికి అంతేనా!...

రాజా - అవును.

కమల్ - సచయవ్వనవత్తైం ఒక ఆడ, నవయువకుడైం పరాయి మగవాని యింటికి అతనికి పచారం చేయటానికి వళ్ళటం లోని రహస్యం.

రాజా - బాల్యస్నేహితుని జ్వరబాధా పీడుతుడైం వ్రాణ మిత్రుని పరామర్శ.

కమల్ - సరససల్లాప సంభాషణలోని మర్మం.

రాజా - మీవుభయపీయింట యిలావుండటంలోని గుట్టు

రేప - హృదయ ముందమకోటానికి నిదర్శనం అదే

కమల్ - యదార్థాన్ని గుర్తించగల్గటం మానవత్వానికి క్షణం

రాజా - నిజాన్ని తెలుసుకునే నీవిప్పుడు మాట్లాడిందంతా!

కమల్ - అవును.

రాజా - ఎవరా చెప్పింది నీకు!

కమల్ - పక్కొక్కమైన నా హృదయం.

రాజా - విన్నమాటకంటే చెప్పడమాటలు చేటనటం తెలియదా కమల్. చదువుకున్నవాడవు దున్న యీనిందంటే దూడను కట్టెయ్యమనటమేనా!

కమల్ - తమరన్నమాటలు తమరు చెప్పిన సామెతలు తమకే చెల్లుబడి నావిషయంలోమాత్రం కాదు.

రాజా - కాకున్న నీవన్నదాన్ని నిరూపించగలవా?

కమల్ - ఇంకమాట్లాడక శిగ్గులడి వచ్చినదారిని యింటికి దయచేయండి వాడింట్లో వాడిద్దరి చిద్విలాసాన్ని ప్రత్యక్షం చేసుకున్నది నాకండ్లే వారుభయుల సరిహక్కులను విన్నది నాచెవులే కలష ప్రవర్తనాకథను కన్నదీ యీ కమల కుమారే ఆనాటి సంఘటనచూచిన వాడెప్పుడైనా తమకు తెలియకుండానే అంతటి మహాత్కార్యం జరుగుచున్నదన గలడా ఆనాటి అమ్మాయిగారి అమృతవాక్కు... నీవు నాహృదయ ప్రేమజ్యోతిని చాలా నిరూపణకి నిదర్శనం ఛీ! ఛీ! వెళ్ళిక్కడనుంచి.

రాజా - (కన్నీరుగార్చుచు మెల్లనపోసాగి కమల్ వైపు చూచి) కమల

కమల్ - కళంకనంశీయుల కన్నెత్తిచూడటం కూడ మహానరక ప్రాప్తికి మార్గమే...దైచేయండి త్వరగా

రాజా - (విచారంతోపోసాగి) కళంకవంశమా...బాబూ!... నాది (పోవుచు)

రేణు - ఎవరాయ్న!

కమల్ - మానసికాంతస్థుల ప్రణయజ్వాలతో ఉడికిపోతున్న గర్భకుమారాన్ని పిడుగులవర్షంతో పెటేల్ మనుషించటానికి దయచేసిన తార్పుడు చక్కవర్తి

రేణు - యిప్పుడైనా చెప్పవుగాదూ యదార్థపరిస్థితి...

కమల్ - చెప్పటానికేముంది దౌర్భాగ్యవామోగుడు పిత్తిలో
యదార్థమనేదీ

రేణు - మీరు చెప్పకపోయినా కొంతవర్కు తెలుసుకో గలి
గాను మీ సంభాషణలోని విషయం...

కమల్ - ఏమిటదీ?...

రేణు - ఏమిటా ఒకయువతి మరొక యువకునికి వెళ్లి ఉప
చరించటం తప్పా

కమల్ - లేదు. కానీ ఎటువంటి ఎరిస్థితిలో తప్పులేదన్నదేనీవా
లోచించాల్సిన విషయం.

రేణు - ఏపరిస్థితిలోనూ తప్పులేదు.

కమల్ - కండ్లారా చూచివున్నాడు నీవలా అనలేవు రేణు

రేణు - ఆయువతి ఆయువకుని తన హృదయ ప్రేమస్మృతి యన
టంలో తప్పేమీలేదు...

కమల్ - ఆ ఆ లేదా తప్పుకాదా?

రేణు - కాదు. కానేరదు.

కమల్ - ఎందువల్ల

రేణు - మీరు మాయుంటికివచ్చి మూడు నెలలైంది అవునా

కమల్ - అవును, (చిశ్చిన్యంగా చూపు)

రేణు - యీ యింటిలో వున్నది

కమల్ - మనిష్యం.

రేణు - మీరిక్కడేవిధంగా ఆదరింపబడుతున్నారు.

కమల్ - హృదయపూర్వకమైన మీ గౌరవప్రేమల విశేషంతో

రేణు - నేను మీకితకముందు ఎన్నో హింసలపదకాలు చేశాను ఏవిధంగా వంటరు.

కమల్ - విషయపూర్వక గౌరవప్రేమలతో

రేణు - నాకోర్కెను నెరవేరుస్తావన్నారు మీరు ఎందువల్ల!

కమల్ - కృతజ్ఞతా విశేషం

రేణు - నన్ను మీ రెలా చూస్తున్నారు...

కమల్ - ప్రాణదాతలన్ని గౌరవం సానుభూతి.

రేణు - సానుభూతియొక్క పుష్పాన్ని.

కమల్ - ప్రేమ.

రేణు - కాబట్టి మీరునన్ను మిమ్మల్ని నేను ఒకేభావంతో అంటే గౌరవప్రేమలతో చూచుకుంటున్నాం అవునంటారా!

కమల్ - అవును.

రేణు - అయినప్పుడు ఆమీప్రేమ ఎటువంటిది.

కమల్ - హృదయపరిశ్రాంతిగల సోదరీ వాత్సల్యంనాది

రేణు - మీయాక్సిడంటునాడే నీ తోబుట్టిన సోదరుడేయని నా హృదయం ముందుకు నెట్టింది నేటికీ అంతే ఒప్పుకుంటారా

కమల్ - తప్పకుండా హృదయపూర్వకంగా

రేణు - కానీ, తొకం ఏమనుకుంటున్నదనీ మీ అభిప్రాయం

కమల్ - ఏమవుతున్నా? అసలు లోకంగానికిది రేణు

రేణు - అయినప్పుడు మీరూఅంతేగా

కమల్ - కాదు. ఆవిషయంగా ఎప్పటికీకాదు. కానేరదు.

రేణు - (నవ్వి) అదేవారవాలు.

కమల్ - ఎందుకనీ

రేణు - మనవిషయంలో తప్పుగా భావించేలోకానికి రెండుకండ్లూ
లేనప్పుడు మీ సంభాషణలోని సుభాదేవిగారి విషయంలో
తప్పుగా భావించిన మీకు హృదయనేత్రాంతంగాడా లేదేమో
నని...

కమల్ - పోనీరేణూ ఆపాపిప్పి గొడవొదిలెయ్యిగు డే బరువెక్కి-
నోంది...కాంచంసేపు విశ్రాంతిగా వుండనీనన్ను

రేణు - సరే విశ్రాంతి తీసుకోండి (లేచి వెళ్ళుచు)

(తెర జారును.)

అష్టమ రంగము

10 వ దృశ్యం స్థలం : రాజారాం యిల్లు

సరళ - (విచారంతో పాట పాడుతుండును.) పాట

కాలము సులభమూ కాదు

కఠినము - దోసమేగా

|| కాల ||

సొంపును - నింపే, సుందరతరమగు

సుఖదాంపత్యము - విషమైపోయె

|| కాల ||

పలువిధములనే - తలచితిగానీ

భగ్నహృదయనై - భంగముపడితీ

కారణమెరుగని - కలతలు కలిగే

నేరమేలేనీ - స్వేచ్ఛ మొదలే

|| కాల ||

(రాజారాం మెల్లన ప్రవేశించును)

సరళ - (చివాల్ను లేచి రాజారాం కెదురేగి విచార ఆమరా లతో) కనుపించారా, తాతయ్యా!... ఏమన్నారు?

రాజా - (మాట్లాడక విచారంతో కూర్చుని తలవంచి రెండు చేతులతో పట్టకొనును)

సరళ - (తాతా రి కాళ్ళందరై కూర్చోని విచారంతో) తాతయ్యా కనుపించలా

రాజా - (మాట్లాడక యుండును)

సరళ - మాట్లాడవేం తాతయ్యా... కనకాడి రానన్నారా!

రాజా - ఎందుకొస్తారు! కళంకవంశిసాంప్రదాయకుల ముఖం చూస్తారా! - సలు గౌరవనశ సాంప్రదాయకులు,

సరళ - అదేమిటా అంటున్నావ్ తాతయ్యా!

రాజా - ఎలాగులేడు. ముందీవిషయం చెప్ప వేయకు, నీకు ఎటువంటి సంబంధం,

సరళ - ఆ విషయంలో నీకు వెలియండేముంది తాతయ్యా

రాజా - అసలేమిటో చెప్ప.

సరళ - స్నేహవాత్సల్యమేగా తాతయ్యా.

రాజా - ఎలాంటి స్నేహం?

సరళ - చిన్ననాటి ఇరుగు పొరుగు స్నేహం చదువులనాటి బడి తిరిగితిలో జత !

రాజా - అదిసరే ! యిప్పటి జీవితపుస్నేహమని నేనడిగేది.

సరళ - పాణిస్నేహం ! వేణు నా పాణిమిత్రుడు...తప్పేమిటి. తాతయ్యా

రాజా - ఎవరిదివారికి తప్పుగా కనపడుతుందా ! కనబడితే, తెలిసి తప్పుపని చేస్తారా !

సరళ - చేసేవారుమాత్రం లేరా ?

రాజా - కళ్ళు నెత్తినాదకు వచ్చినవాస్తే, తెల్చి కానిపని చేయటం కాబట్టే తనకి నీకు ఘన ఆ ప్రాణస్నేహంలోన గుట్టేమిటో చెప్పమంటున్నాను.

సరళ - స్నేహంలో గుట్టేముంటుంది తాతయ్యా ! పవిత్రమైన స్నేహంలో గుట్టునుట్టులనేవి మచ్చుకైనా వుండవు దానికి మించింది మరోటేదీలేదు! ఉండదుకూడా !...

రాజా - ఉండకపోయినట్టే గుండెబ్రదలై కమిలి.

సరళ - ఎందుకేమిటి తాతయ్యా !

రాజా - ఎందుకా ! సిగ్గు బుగ్గెయిపోతేచరీ, నువ్వు నాహృదయ ప్రియజ్యోతిని. అని వేణుని అన్నావా ! నిజంచెప్ప...

సరళ - అందులో తప్పేముందీ అన్నాను!

రాజా - (ధైర్యతపడి) ఆ! అన్నావా ! నువ్వన్నానంటున్నావా ఓసి వాపిస్తేదానా ? ఎంతకు తెగించావే! యింతపాప ఖిన్నురాలవౌతావని కల్లోకూడా అనుకోలేదు. పెంచుకున్న

ప్రేమొకవంక నీకల్లబొల్లుల కపటనాటకాలొకవంక, కళ్ళకు గంతలు కట్టి, గుడ్డివాణ్ణి చేసేసివై. దాంబోవంకగౌరవాన్ని

కుటుంబ మర్యాదను, దేశసౌభాగ్యాన్ని చేతులాతుడిచి పెట్టుకున్నవాడినియ్యాను, సజాన్ని తెల్సుకోగల సజ్జనుణ్ణి, నీచంగా నిందించాను, వుట్టివ వంశాన్ని మట్టిలోకల్పి, కట్టుకున్న మగని నడిసముద్రములోకి నెట్టి మూనాభి మానాను మట్టిలోకల్పి ప్రాణమిత్రుడని వేసుతో సరాగా లాడే నువ్వుసానివిక సంసారవశే, బాల్యమిత్రుడైనప్పుడు వాడేనామగడు కావాలని పెళ్ళికినూందే ఏడ్వలేకపోయినావు కులబగా కులకటం గొప్పనుకున్నావా !

సరిశ- (నిశ్చేష్టతో కన్నీరుగార్చుచు) చాలూర్కో తాతయ్యా నేను కులటనా ! నానినా ! కామసౌఖ్యాలాసించే వారేనా (ప్రాణమిత్తు)లంటే. జారత్వానికి లోబడే వారేనా బాల్య మిత్రులంటే ! మైత్రీశబ్దార్థం. మీ హయాంలో వ్యభిచారిపు పొత్తుగా పరిణమించి. దా యిదేనా మీ వయోవిజ్ఞానం ! మీ లౌకిక జ్ఞానానుభవం యిదేనా ! యిదేనా మీ హృదయ వివిత్రితలోని యదార్థతత్వం ! నేను మిమ్ముల్ని గాఢంగా ప్రేమించటంకూడా అటువంటిదేనా ! హృదయ నేత్రం లేనివారెవరో, సత్యాన్ని శుర్తిందలేక అకారణ అపోహలతో అన్నమాటలను పాటించి, నన్ను మీరే అనుమానిస్తారా ! కులటనని నిందిస్తారా ! ఒక్కచోట పెరిగి ఒక్కచోటయూడి, ఒకేబడిలో చదువుకొని, ఒక్క తల్లి బిడ్డల్లా కల్పి మెల్లీ వుండటం తప్ప తుచ్చమైన

కామసౌఖ్యమేనా ! పవిత్రప్రేమ శబ్దానికి పుత్పశ్చ్యుతం యీ
నీనోద్దేశ్యాలేగా, విశ్వసోదరత్వానికి వేరు పురుగులు
అన్నను చెల్లెలు. అక్కను తమ్ముడు, అమ్మను కొడుకు
ప్రేమిస్తున్నారనటం, ఆలీమగల సంపర్కమేనా ! యిలాంటి
పాపచింతలు చెలరేగటం చేతనేగా దేశమంత నానాటికీ
కృంగి కృశించి కుమిలిపోవటం...

రాజా - యిలానీతులు చెప్తూనే గోతులు తీశావు...

సరళ - ఎందుకలా నిందిస్తావ్ తాతయ్యా! అన్నీ తెలిసిన నీవే
ఆవిధంగా అంటుంటే, యితరులనటం తప్ప! నేనే పాపం
ఎరగను.

రాజా - ఎరక్కపోతే వేణు నీప్రేమజ్యోతేమిట !

సరళ - నిజమే తాతయ్యా! వేణు నా విశ్వసోదరప్రేమ
కాదర్శజ్యోతి. నా పవిత్రహృదయ సోదర వాత్సల్యానికి
పండువెన్నెల నావేణు

రాజా - (నిర్ఘాంతపడి) ఆఁ! ఆఁ !

సరళ - వేణు నాసోదరుడు, నన్నెన్నోసార్లు వేణు చెల్లీయని
మనయిట్లో పిలవటం మీరు చినలే! యిదా, యీనాటి
లోకంపోకడ.

రాజా - (కన్నీట గడ్డదశ్చరణో) ఆఁ! ఏమన్నావు!...

సరళ - వేణు నాసోదరుడు ! ఆ సోదరత్వమే మిత్రవాత్సల్యం
కూడా !

రాజా - అంతే ! ! అంతే ! ! (పాతా చేతితో పట్టుకొని లోనికి పోవును)

సరళ - (తాత వెళ్ళిన వేపు కన్నీళ్ళతో చూచి తిరిగి కమల్ భావో దగ్గరకు వెళ్ళి) ఏం కమల్, నేను సాక్షి నా! నిజమేలే! నీలాంటి హృదయంలే, విటులకు నేను సానినే, చీకటి లోకంలో చిందులేనే మగజాతి నరూ చీల్చి చెండాడాల్సిన దొరిసాక్షి కూడా నేనే! (నవ్వి) వెరికమల్, వేణు నా సోద రుడు! విశ్వసోదరభావాన్ని గుర్తించలేక వెనులెక్కి, విశాల హృదయన్నీ నీసంకుచిత హృదయంతో లేపేశావా! యిదేనా నీవిద్యావిజ్ఞాన సుగంధ పరిమళంలోని, విశుద్ధత. యిదేనా నీవవ్యకళా లంకారసృష్టిలోని మహత్తర శోభ! (విచారంగా) కాదు. కానేరదు. తప్పునాదే, దీనికంతకూ కాకురాల్సి నేనే! నాలోని అమితత్వమే, నాసర్వనాశ నానికి ప్రధాన హేతువైంది! అంచేతనే ప్రకృతి, నాబ్రతుకు నిలా తూర్పూట్టింది. నా హృదయానంద జ్యోతిని నా చీరచెరుగుతో స్వయంగా ఆర్పేసుకున్నాను నిత్యానంద స్వర్గమైన నిండు సంసారములో పండునిప్పులు పోసి, విప్లవ జ్వాలను రేకెత్తించి అమానుక హృదయాల పండులో పెటపెటేయన పేల్చేసుకున్నాను. అండాదందాలేని మొండి కట్టిగా బ్రతికుండేకంటే హద్దూపద్దూలేని ఆడజాతి కాదర్ప గుణపాతాన్ని అందించటమే అమర జీవుల కాత్మశాంతి (లోనికిపోవును)

వేణు - (ఎవేళించి కొంతవకవిని) చెల్లీ, పిచ్చిదానవా, ఏమిటి
పెరితనం, మనోసబ్బరంలేని మానవప్రాణికి...

సరళ - నిద్రమే సబ్బరం ఉండబట్టే, తలిదండ్రులిద్దర్ని చిన్నతన
ముగ్ధనే మ్రొగి కూర్చున్నాను నా నిబ్బరాసకే షహ
తున్న గుండెల్ని మాటుబెట్టాను. (ఏడ్చును) ఆ నిబ్బరం
తోటే తిరిగి నీతో మాట్లాడగలుగుతున్నాను...

వేణు - సరళా, కడుపు చెడుపు వేసుకున్నందువల్ల కష్టాలు
పోతయ్యా, విచారంమాని విషయాన్ని చెప్తే...

మోహను - (ప్రవేశించి వెనుకకు తగ్గి నిల్చుండి వింటుండును)

సరళ - ఏం చెప్పాలి... నీమూలంగా నానందారం నిర్మూలమై
పోయింది. నీమూలంగా నిష్కళంకమైన రెండువంశాల
గౌరవం నేలపాలైపోయింది.

వేణు - (కన్నీట) నే నేంచేశాను చెల్లీ...

మోహను - (కన్నీట కూర్చు కట్టెవలె నిలబడియుండును)

సరళ - (కన్నీట తీవ్రంగా) ఏంచేయాలి. చిన్ననాటిన్నేహం
విడిచిపెట్టలేక, అన్నా చెల్లెలుగా హద్దులేని అనురాగంతో
పొద్దుపుచ్చటం శుద్ధతప్ప. అసలు ఒక తల్లిబిడ్డలం కాక
పోవటమే పెద్దతప్పు. మగనితో కావరంచేసే ఆడది.
పొయి మగవార్ని అడ్డంకులుగా ఆడరించి ప్రేమించ
టమే గొప్పతప్పు—మితిమీరినదేదైనా దుర్గతిపాలే అన్న
దానికిదే తార్కాణం...

వేణు - అయ్యదాసి కారాటపడి ప్రయోజనంలేదు వేటిలోకం
పోకడకదే పరిపాటి, అందుచేతనే ఆకలిమంటల్లో అల్లాడి
పోతోంది దేశం ఎవరి సహజాన్ని నరుకు వదిలిపెడ్తారు
చెల్లీ,.... కానీ, యింతవరకూ ఏసోదర వాత్సల్యానికి నీ
సంసారాన్ని పాడుచేసుకున్నావో, ఆసోదరప్రేమతోనే నా
రెండు ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పాలి చెప్తావుగాదూ,

సరళ - ఏం చెప్పినా, నాహృదయనంద. కమల్ నాకగపడ్తారా

వేణు - నీ కమల్ విషయమా నీసోదరుని గొంతులో ప్రాణము
న్నంతవరకూ ఆ ప్రాణాన్ని బలిచ్చేనా సరే, నీకమల్నూ,
నిన్నూ ఏకంచేసి, మీ సంసారజ్యోతిని వెల్లిస్తాను. భగవ
త్సాక్షిగా ప్రమాణంచేసి చెప్తున్నాను చెల్లీ, నీకు నాపై
మనస్ఫూర్తిగా సోదరప్రేమ వున్నదనటం నిజమైతే, నా
ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పు...కమల్ ఉనికేమైనా,...

సరళ - (ఏడ్చుచు) నువ్వు పంపించోటనే, వున్నారని నా అను
మానం....

వేణు - అంటే తాతగారు...

సరళ - అక్కడినుండి వచ్చింది మొదట, ముద్దరిస్తే హాన్ని
తర్కించారు... తాతగార్లు మాటలన్నీ కమలే అన్నారు,

వేణు - అయితే కమల్, కలకత్తాలోనే వున్నాడు, నిర్గుం
దేహంగా, తప్పక వెళ్ళి జాన్ని బయటపెడ్డం....

మోహన్ - (మెల్లన విచారంతో ప్రవేశించి) నమస్తే, వేణూ,

సరళ - (నీడ్చుచు) చివరకు నాజీవితం ఎలా పరిణమించిందో చూశావా, మోహన్ తాతగారి దృష్టిలో కూడా వేరు... యివన్నీ ఎందుకు సంసార ఘాతానికి నేనే... నాకవలెను నేనే ద్రోహం చేశాను. .. చాపిష్టిదాన్ని మోహన్..

మోహన్ - (విచారంతో) వదినా, నీదుఃఖంతో మాగుండెలు బద్దలైపోతున్నాయిన్నా,

సరళ - వెర్రీమోహన్. గుండెలు బద్దలుగాక కండలగా పడి రక్తం ఏగులుగాక పొండ్లలుగా శవములు గట్టలు పడక, మలినమై... తెలుగునైన. మాటుపడ్డ పవిత్రలక్ష్మిని మాసిపోయి తెలుగువాసి, మరుగుతున్న తెలుగుప్రాణి. మామూలు సిటికొస్తాయూ, రాగలవామోహన్..

మోహన్ - రాసరాపిడిలేక సజ్రానికి కాంతి ఎలావస్తుంది వదినా, నీలిలా కన్నీరు మిన్నీరుగా విచారపడుతుంటే మేమేది చేయగలుగుతాం.. (వేణువో) వేణూ నీమిత్రవాత్సల్యానికి నీ సోదరీ వాత్సల్యానికి నీకు నాజోళ్లు నీ చదువును, నీ బుద్ధి, సస్వేదయోగంతో కెచ్చి విద్యాధిక్యము సార్థకం చేస్తున్నావు నేను మీ సంభాషనంతావిని మలినమై నా హృదయాన్ని కూడా శుద్ధిచేసుకన్నాను యీరత్వాన్ని గుర్తించలేకనే నీ కమల్ వెగ్గి అపోహతో తారుమారై పోయాడు నేను కూడా కమల్ సరళాత మారీల సంసార ప్రతిష్టాపనకై నాజీవితాన్ని ధారపోస్తాను. వదినే కొద్దికాలం ఓర్పుకోగలిగితే నిన్ను నీ సంసారాన్ని సౌఖ్యవంత

స్వర్గంగా నిలబెట్టగలమని నేను శపథం చేస్తున్నాను. కాని నీవుమాత్రం కన్నీరు గార్చకూడదు. యిది శాసనం.

సరళ - పిచ్చిపూహలు, మోహన్ ! మనోవిరక్తి చెందిన నా కమల్ యింకా నా ముఖం చూస్తారా! భ్రమ...

వేణు - ఆ విషయ సంబాళన మాహాదితెయ్యి చెల్లీ. నీవు ప్రశాంతంగావుండు... ఏ మోహన్ తాతగారి కీ విషయాన్ని తెలియపరచి బయలుదేరదాం...

సరళ - నేనూవస్తాను మోహన్.

మోహన్ - (ఆలోచించి) అల్లాగే... మరి తాతగారి వద్దెవరుంటారు. అన్నట్లు మరచా చిట్టి వడి.

సరళ - మీరు వెళ్ళిన వెంటనే వాడూ వెళ్ళాడు. తాత కేం తెలుసు కలకత్తా! నే వెళతానంటూ, ఎంత చెప్పినా విసక...

మోహన్ - సరే. రంగడితో జాగ్రత్తగా చూడమని చెప్పి వెళదాం. (అంతా వెళతారు)

(తె ర జా రు ను)

న వ మ ర ం గ ం

11 వ దృశ్యము - స్థలం : రేణుకాదేవి యిల్లు.

కమల్ - (శిశుహత్యను. చేస్తున్న స్త్రీ బొమ్మను వ్రాసుచుండును.)

రేణు - (ప్రక్కన నిలబడి చూస్తూ) బాబూ! ఎంత ఎంత
మైన స్త్రీ కూడాన్ని యిలా చూపటంలో మీ అభిప్రాయం

కమల్ - స్త్రీ ఎంత, అంధమైనదో అంత హృదయం లేనిది. ఎంత
సున్నితమైనదో అంత కఠినపాపాణమైనది. ఎంత మధుర
మైనదో అంత నీచమైనది. ఆడుదాన్ని, అబల అన్నరుగాని
అబలకాదు సబలే. ప్రపంచంలో ఆడుది సాధించలేనదీ, చడ
దాస కలవి కానదీ, ఏమీలేదు. మోసం ద్రోహం వంచన,
యివి యీనాడు ఆడుదాని కలనడిఎంతగా యితరులకు చేత
కాదు. అది లోకానికి విశదపరిచేందుకే కావాలని నేను
చేసేపని.

రేణు - (చిరునవ్వుతో) అయితే మీరు నన్నకూడా ద్వేషిస్తు
న్నారు నాటేగా!...

కమల్ - నీమీద ద్వేషమా! ఎందుకురేణూ!

రేణు - యీ చిత్రం ద్వారా మీరుచేసే ప్రచారం ఆడజాతి
అతినీచమైందనీ...అవునా!

కమల్ - అవునూ! అందులో నీ విషయమేమున్నదీ, ప్రత్యేక
వ్యక్తులకు ఆధిక్యత వుండగూడదా!

రేణు - అవునొను వెనుకాముందాలోచన లేకుండా స్వ విష
యాన్ని మధ్యపెట్టి అర్థంలేకుండా ఏదో అంటారు. మీరు
మీయిష్టంవచ్చినట్లు స్త్రీజాతినంతా అడిగోసుకున్నారు. నన్ను
నేనుచేసి బుజ్జగిస్తున్నారు. అలాగే ప్రతికవి, తన్నుకన్న

తల్లి (స్త్రీ) అనే విషయాన్ని మర్చిపోయి తన కవితా, రచనలో (స్త్రీ) జాతిని ద్వేషిస్తాడు, దూషిస్తాడు. తన విషయం కాదనుకోకపోతే అలా వ్రాయగలడా! ఆత్మపరీక్ష అందరకూ అవసరం! సాధారణంగా స్త్రీగాంటి అమాయక ప్రాణి మానవసమాజంలో మరొకటి లేదు

కమల్ - కావచ్చు, నామన స్థిమితంలేక అలా అన్నానేమో.

రేణు - ప్రపంచంలో ప్రాణికోట్లాన్ని, ఏదోఒక ఆశతో ఏదో ఒక కోరికతో వుండటం అందొకరి ఆసఫలించి సుఖించటం కొందరు, నిరాశతో బాధపడటం ప్రకృతిసహజమే, అందుకని, నిరాశచెందక, చెదిరిన మనస్సును చిక్కబట్టుకొని, ఆత్మవిశ్వాసంతో, పట్టదలగా, గమ్యస్థానం చేరటానికి పాటుపడి, సఫలీకృతులు కావాలి...

కమల్ - ఎంత ఘాలించినా, నా ఆశయసిద్ధికి దారి, అంత చిక్కటంలేదు. నిరాశా, నిస్పృహలు నన్ను మెట్లాడుతూనే ఉన్నాయి! ప్రకృతి నన్ను పరిహాసంచేస్తుంది. నా వైపు చూసి, నవ్వుతూ కేరింతలుకొట్టోంది...

రేణు - తప్పక చేస్తుంది. తోటివారనేకమంది, ఎందుడొక్కల్తో ఆకలిమంటలతో కృంగి, కృపించి, కుమిలిపోతూనే జీవితాలను కొనసాగించుకొనటం, మనం అనుక్షణం కండ్లారా చూస్తూ, ఎండకన్నెరక్కుండా, ఆకలినే తెలియకుండా, సుకుమారజీవితాన్ని గడిపే మనమే యిలా అలమటించటం మీకు లజ్జగాలేదు

కమల్ - లేదు యీ మానవ సమాజమంతా, మాయో పాయాలకు, నిలయం నాకెవ్వరిమీద నమ్మకం లేదు. ఎవ్వరిజోలీ నాకక్కలేదు. నాకు బాధ్యుణ్ణివేసే! అందరి కంటే తెలివైనవాడను, అందరూ అడిచిచేసే మోసలో, గారడీలో యింద్రజాలంలో పడిపోతారు. నాకళద్వారా వీరందరికీ జ్ఞానోపదేశం చేస్తాను. స్త్రీచంచకురాలని లోకానికి చాటుతాను. భార్యబా సలైన ఓ యువకుల్లా! చలికడుగులకు మడుగులా తే తొత్తులారా! కళ్లు తెరవండి. నిద్రలేవండి, తెలివి తెచ్చుకోండి. అడచిచేసే మాయా మంత్రాలమోసంలో చిక్కుకుని, మీ మానవత్వాన్ని మీ పురుషాకారాన్ని నాశనం చేసుకోకండి! మీగురువునైన నాకు బ్రహ్మరథం పట్టండి నాహిసోపదేశాన్ని ఆచరించడానికి నడుములు కట్టి ముందుకు రండి. (వెకిలిగా నవ్వును)

కేణు - ధర్మశాస్త్రమైన సంఘాలకు బూజుపట్టివ కాస్త్రాలకు, స్వార్థోన్మాదమైన మీ పురుషజాతితోడై, స్త్రీ ఆశ స్త్రీ జీవితం ఎందుకూ ఎనికీరాకుండా, నిరర్థకంచేసి, మీరు మీ యిష్టం వచ్చినట్లు ప్రవర్తిస్తున్నారు. చెప్పేది, చేసేది, పాడేది మేము మీ పురుషజాతికి బాడుగెద్దులూ పుండాలనే పదం తప్పితే, మరోమాట మీజాతినోట రావటంలేదు. యీ ఆధునిక యుగంలోకూడా, విద్యాధికులమని విప్రవీగే తమ లాంటి పెద్దలంతా, అందరితోపాటే అజ్ఞానాంధకారంలో పడి న్యాయాన్ని, ధర్మాన్ని, సత్యాన్ని అణగదొక్కేస్తున్నారు.

భారతదేశం భారతస్త్రీకి పెట్టిన బిక్ష యిదేనా ! యిదేనా !
మీ సంస్కరణ. .

కమల్ - లేదు, ఎదేకాదు. జాతికీ, సంఘా'కీ. దేశానికీ,
తుల్యులుగులైన, విషకీటకాలైన, పశువులకంటే అధమా
ధమాలైన, స్త్రీలను ప్రపంచమునుండి వేరుచేసేది. నా
సంస్కరణ తన సంఘోపకోసం తన సౌఖ్యకోసం కట్టు
కున్న భర్తను, కన్న బిడ్డను పాపభీతిలేకుండా హత్యగావించే
నిరరూపగాక్షసి స్త్రీ. తేనెలూరు మాటలతో మంత్రించి
కొంపలకూల్చే కులట స్త్రీ. వేరుచేసే పాపాలకు అంత
లేదు. ప్రియశ్చిత్తములేదు. ముమ్మాటికీ అడ్డువారి
లోకంలో ఉండటానికి ఏలలేదని దడిసాను. శాసిస్తాను.
డిక్కరిస్తాను. ఎందుకై నా సమర్థురాలే స్త్రీ.

రేణు - అవును...యిందుకూ సమర్థురాలే స్త్రీ (చెంపదెట్ట
కొట్టి చేయి ముఖానికి అడ్డుపెట్టుకొని విచారంతో కుర్చీలో
కూర్చుండును)

కమల్ - (చెంపనులుముకుంటూ పైవ కచూస్తాడు)

పిచ్చివాడు - (లోపల పాట) కామినితో - సంసారసాగరము.
గడువగ లేవు మునిగిపోయెదవు

నావికుడే, నినుమోసగించురా

! నమ్మ!

(కమల్ నెమ్మదిగా వెళ్ళిపోతాడు)

రేణు - (పాటవిడచి పైజేపైనుండి తనలో) ఎవడా ! పూల్
(కూర్చుండి)

(వేణు సరళా మోహనులు ప్రవేశం.)

వేణు - రేణూ !

రేణు - (చివారువలేది) వేణూ ! ఎక్కడనుండి కూర్చోండి,
(అందరనూకూర్చోమని సౌజ్ఞ్యం) మళ్ళీ జాబైనా వ్రాయ
లేకపోయావేం. వేణూ, యిదేనా మగవారి మనఃప్రవృత్తి

వేణు - సరేగాని రేణూ, ఏదో తీవ్రాలోచనలో వున్నావు
చెప్పవచ్చునా, (సరళప్రకృత కూర్చు ఉన్న మోహనాక
ప్రకృత కూర్చుండును)

రేణు - ఏమీలేదు , అసలీరాదు. ఆడుదాని జీవితం అయ్యో
మయాంధ కారడవిలోని. అండాదండాలేని అనాథబ్రతుకు
అందుకై మీ కాదుర్థామందుకుగాని ...వీరెవరూ, వుండండి
కాపీ తెస్తాను.. (లోనికి పోవును)

వేణు - ఆగురేణు , యిప్పుడుకాదు.

రేణు - (ఆగి సరిశనుచూచి) పాపం సోదరి చాలా విచారంలో
వున్నదనుకుంటాను... వేణూ, చెప్పవుకాదూ, వివరాన్ని

వేణు - చెప్తానురేణూ, తొందరెందుకూ, ఆమెనాసోదరి ఆతరు
నా సోదరుడు, సరేగా. రేణూ, మీయింటికి నేపంపినవారె
వ్వరైనా వచ్చారా. యింతకుముందు...

రేణు - నీవు పంపినట్లెవ్వరూ రాలేదే...

(సరళ వేణు మోహనులు ఒకరినొకరు చూచుకుంటారు)

వేణు - (అలోచనగా) రాలేదా పోస్ట్ కనీ, యీసగరంలో
నీ విసికిడిలో ఏవిధంగానైనా కమల్ కుమార్.

రేణు - (ఆప్యాయోదే)కాలో) ఆ, కమల్ కుమార్? ...
యెవరాయ్న వేనూ,

వేణు - కమల్ కుమార్ యీనాసోదరి సరళా, భర్త.

రేణు - ఆ, సరళా,

వేణు - రేణూ! నీ ఆప్యాయోదే బట్టి ఆదంపతులను నీ వెరుగు
న్నట్లుగానే యున్నది దయయించి కమల్ జాడను చెప్పాలి
తొందరగా!

రేణు - కమల్ కుమార్ మాయంటోనే వున్నాడు వేణూ!
సరళ విషయాన్నింతకు ముందెవరో ఒక వయోవృద్ధులు
పచ్చి కమల్ తో సంభాషించటంలో, ఆపేరు, విన్నాను
వేణూ!

మోహన్ - ఏడీ కమలెక్కడన్నాడు.

వేణు - లోపలన్నాడా! రేనూ!

రేణు - తీడు వేనూ! బైటకు వెళ్ళాడు యిప్పుడే.

మోహన్ - (ఆప్యాయంగా) తిరిగివస్తాడా, ఎంతసేపటికీ
వస్తాడూ.

రేణు - రావచ్చు (అలోచనగా) కానీ,

వేణు - అదేం రేనూ, అనుమానంగా ఉవుతున్నావ్, అసలు
తని పర్సనెంట్ లాడ్జింగ్ క్కడ కాదా, ..

రేణు - యిక్కడే వేనూ, కాని (ఎటమును చూపుతు) యీ రోజు వ్రాయుచున్న ఆచిత్ర విమర్శనలో మాయద్దరకూ, కోంచె తీవ్రసంభాషణ జరగటంకో, చిరాకుకో లేవి వెళ్ళాడు...అందుకని..,

మోహన్ - ఎటు వెళ్ళాడు .. ఎంతసేపైందీ...

రేణు - (ఒక ప్రక్కచూపుచు) యిటే వెళ్ళాడు. యిప్పుడే...

మోహన్ - (తోందరగా లోనికిపోసాగి) ఆఁ, యిప్పుడే. (నిష్క్రమించును.)

రేణు - వేనూ! యితవర్గు విషయం అర్థంగాక, పరితపిస్తూనే నాకు తెల్పినంతవరకూ విషయాలను ఆధారం చేసుకొని ఎన్నోవిధాల, సోదరవాత్సల్యంకో హిత పడేశాను చేశాను, కాని యీరోజునే ఆ వ్రాసిన చిత్రాన్ని చూసి స్త్రీ విద్వేషపూరిత తీవ్రసంభాషణను ఎనలేక కమల్ ను తీవ్రంగా హెచ్చరించటం. అతను కోపంకో వెళ్ళిపోవటం, ఆయనకొరకు, యీరోజునే మీరుగావటం, యింతకూ నాకృతంగా, ఆయన్ను మీరు యిప్పుడు కల్గుకొనలేక పోవటానికి. మీరు నన్ను మనస్ఫూర్తిగా క్షమించాలి.

వేణు - ఎంతనూట రేనూ! యింతకాలంనుంచి మేమందరం ఏవ్యక్తికొరకు తపించి, అల్లాడిపోతున్నామో! ఆవ్యక్తి నా ప్రాణమిత్రులే గౌరవాదరణలతో, మనస్థిమితానికెన్నో హితోపదేశాలు చేస్తూ, యింతవరకూ మీ యింట్లో

వుంచి కాపాడుతున్నందుకు నీకు మేమందుం కృతజ్ఞులం కానీ రేనూ !

రేణు - ఏమిటా సందేహం వేనూ.

వేణు - చేజిక్కినదనుకున్న పెన్నిది చెయ్యి జారిపోయిందేమా యని...

రేణు - నీకా విచారం వద్దువేణూ, అతనక్కడకూ వెళ్ళేడు యీతర్కం యిది మాకు మొదటిసారికాదు... అయినా నేనే స్వయంగా కమల్‌ను వెదకి తీసుకొని వస్తాను మీరు యింట్లో వుండండి (సరళలతో జాలిగా) సోదరీ, విచారపడకమ్మా, మీదాంపత్వ శ్రేయస్సుకై నేనుకూడ నాశక్తి సామర్థ్యాలను ధారపోస్తాను...వేనూ, మీరు విశ్రాంతి తీసుకోండి. నేను వెళ్ళి తీసుకొనివస్తాను. (లోనికిచూచి) రామం కారుపెట్టుతాళంతయ్యి.

వేణు - నేనుకూడా వస్తాను రేనూ,

రేణు - సరళ వంటరిగా వుండవలసి వస్తుంది. నీవింటిదగ్గరే వుండు వేనూ, యిప్పుడే వస్తాను...(వెళ్ళును)

వేణు- సరళా, నీవిచారం యికనైనామాసకపోతే ఏలాగమ్మా

సరళ - (ఎదటిబొమ్మను చూపుచు) ఆ చిత్రాన్ని చూచావా వేణూ, ఆమాదిరి హృదయోద్రేకం గలవారు ఎవరూ దొరుకుతారా, దొరికినా, నన్ను క్షమిస్తారా ! (ఎడ్డును)

వేణు - ఏమిటా పిచ్చితనం! యదార్థ పరిస్థితుల్ని ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలతో చెప్తే ఎందుకు నమ్మడు వినకపోవటానికి మౌనంలేని మఃషా కమల్... సరళ!

సరళ - (ఏడ్చుచు) ఏమో ఏంకానున్నదో, నా హృదయంలో ఎందుచేతనో కారణంలేని ఆవేదనగా కూడా వున్నది. వేణు!

వేణు - ఎందుకా అద్వైతం చెప్తే!

సరళ - అద్వైతం కాకేముంది!... ఆచిత్రం భావాన్ని ఆలోచిస్తే నాగుండెలు పగిలిపోతున్నయ్!...

వేణు - సిద్ధోషులను ప్రత్యక్షంలో చూచిన మానవునికి మౌనం పరివర్తన కలగకమానదు.

సరళ - అదినట్టి భ్రమవేణు (యిద్దరూ ఒకసోఫాలో కూర్చోని వుంటారు)

కమల్ - (మెల్లన ప్రవేశించును)

సరళ - (చూచి చివాలునలేసి పరుగున కమల్ కెదురై విచారావస్థయాలలో) కమల్ కమల్.

కమల్ - (తీవ్రంగా సరళను ప్రోసి) ఛీ! ఛీ! పిశాచీ! యిక్కడకుకూడా తయారై నాగూ! రహస్య ప్రేమికులు, ఆనాటి దసత్యం యీనాటిది సత్యం అని ప్రకటించటానికా మీ ప్రణయ వీల.

వేణు - పౌరఫాటు కమల్.

కమల్ - మీ తెరచాటు భాగవతం తెల్పుతోలేకపోవలమా! మహాశయా!

వేణు - కాదుబ్రదర్ యిప్పటికి నీ వాగ్గోరణి !

కమల్ - యిప్పటి తమ చలామణి కేమంటారు!

వేణు - యిది చలామణి కాదు బ్రదర్? క్షమాపణ.

కమల్ - (వెకిలిగా నవ్వి) బహ్వా! అదా విషయం మీచాలు ప్రణయ నటనకు యిప్పటికి మాక్షమాపణ అవునరమ్మైనదా కానీ మేమేమీరాడో క్షమించాం అన్నట్లు గృహత్యాగం చేశాంగా! మీ ఆనందాని కాటంకంలేకుండా !

సరిశ- (ఏడ్చుచు) నేను నిర్దోషిని కమల్!...(బ్రతిమాలబోగా)

కమల్ - (పడద్రోసి) కాదన్న దెవరే! దోషులం మేంకాబట్టే తొలగిపోయాం. తొంగిచూచి, హాయిగా సుఖించక యీ ఆయాశపడటమెందుకు లోకాన్ని తృప్తి పరచటానికా !

వేణు - బ్రదర్! విషయాన్ని గుర్తించలేక వెర్రి ఆరోహణో పడ్డావు, యధార్థం తెలుసుకుంటే ..

కమల్ - ఆశక్తివుంటే కట్టకున్నదాన్ని చాటుప్రియులకు కట్ట పెట్టి. నట్టడవుల పాతాతామా!

వేణు - కళ్ళచూడని విషయానికింత కలవరపడటం, నీబోంట్లకు తగనిపని బ్రదర్.

కమల్ - పాపాన్ని చేసే నీచాలు, పరులకు తెలిసే చేస్తారా! నీచుడా ! సిగ్గులేక సమర్థించాలని వచ్చావా, మీ పాపకృత్యాన్నెవరూ చూడలేదనా !

వేణు - ఎవరూ చూచింది.

కమల్ - (కండ్లుచూపుచు) యీ రెండుకండ్లు! చాలా,

వేణు - కాని నీ హృదయం...

సరళ - (ఏడ్చుచు) పొరపాటు పడ్తున్నారు నేనేపాపం చేయలేదు కమల్.

కమల్ - పాపం చేయనివారికీ తాపాలెందుకే. పీనుగా! నీ ముఖం చూస్తే మహానరకంకూడా?

సరళ - మరేమన్నా భరిస్తాను...కాని...వేణు నానోదరుడు. మీరు వేరుగా భరించి నిందిస్తే మహాపాపం.

కమల్ - ఛీ! ఛీ! కామాంధులైన నేటికాంతిలకు నీటియూ మూలు వాయిచకునలు గాలి తేరలనటాన్న నిరూపించావ్.

వేణు - బ్రిడర్ కమల్. చదువుకున్నందుకు సార్థక్యత యిదేనా!

కమల్ - ఓరి పశువా!... తమ సార్థక్యతనేమంటారు?

వేణు - నిర్దోషులకు నేనే దోషాన్నంట కట్టలేదు.

కమల్ - కానీ పరునిభార్యతో, ప్రణయపట్టం కట్టుకున్నారు అంతేకదా!

వేణు - ఆగు, కమల్, యిదేనా, నీమానవత్వం. యిదేనా నీ మనస్తత్వం, నీకళారాధనలోని మహత్తేదేనా. నీ విశ్వ సౌభ్రాతృత్వ విధానమిదేనా, నీ విషయ విచక్షణా పరిజ్ఞానమిదేనా, అన్న చెల్లెండని గుర్తించలేని అజ్ఞానాంధుడవా, కమల్!...

కమల్ - ఓరి ద్రోహి, నీలాంటినీచులు. పరస్త్రికాముకులు పరసంసార ఘాతకులు, భౌశ్చర్యవంచకులు, మిత్రద్రోహులు

తేగలపాతరలై, దేశాన్ని, నాశనంచేస్తున్నారు. నిలువు
దోపడి చేస్తున్నారు. నీ ప్రతాపాన్నిక్కడ కూడా వెల్లడి
చేయాల. జాతి రాజ్యో జగదానకొచ్చావు. ఛీ. ఛీ.
అవలకు పో. (చెంపమీద కొట్టును)

పరిశ - వేనూ (వడ్డుచు వేనూని పట్టుకొని యిద్దరికిమధ్యలో
నిలువబడి) ఇంత అన్యాయమా కమల్. తప్పుచేసినవారిని
దండించటం ధర్మంగానీ...

కమల్ - తమహృదయ ప్రేమజ్యోతిని తగ్గించడం, తగ్గదనా
మీ సలహా. అయితే తప్పుచేసింది.

పరిశ - నేను, నేనే కమల్ తప్పుచేసింది....నన్ను దండించండి.

కమల్ - అయితే వేనూ, మనోరంజని వైవాహికమాట.

పరిశ - సోదరిగా,

కమల్ - సంసారస్త్రీ పరుసి ప్రేమించాననటం...ని గుట్టు అదే
నటే, మాయలాడి.

పరిశ - నిజమెరుగళ్ల సందించడం ధర్మంకాదు. సోదరీ సోదరుల
సిలా పాదువేయటం న్యాయంకాదు కమల్. సోదరవాత్స
ల్యంగో, నేను వేణుకుపచారం చేయటానికి వెళ్ళాను.
జ్వరతమకలో తనకొక్క సోదరైనా లేకపోయేనే యని
పిచ్చిధోంఱిలో వున్న వేణు మనస్థిమితానికై నేనామాట
ల్పంది నిజంకానీ యీరాటి పాపిష్టిలో కాన్ని గుర్తించలేక

వేణు నా పోకరుడన్న అమిత చనుఘతో ప్రవర్తించి నేటి
లోకానికి, మీకూ తీరివి అనచారం చేశాను. తరగని
ద్రోహంచేశాను.

కమల్ - **స్త్రీ** జన్మలమారిదని తెలియనివాడననే నీకల్లబొల్లులు
నీ వగలేడ్పులు నీనక్క- వినయాలు నీకలషసమ్మనా గర్జ
నలూ, ...మోజు మగనితో రాజీబేరానికి వచ్చావా, ఛీ!
ఛీ, జాతిద్రోహభూతమా, నీబ్రతుకు నాజీవితానికతుకే,
నీలాటినీతిలేని నీచవర్తనలైన ఆడపురుగుల్ని ఆర్పకపోవడం
చేశానికే మాయని కళంకంకూడా, రాక్షసీ చావు (డాబి
రునుండి రివాల్వర్ తీసి సరళకు గురిపెట్టి కాల్చగా బయట
నుండి మోహను పరుగునవచ్చి అడ్డువెళ్తాడు. మోహను
ఎడమచేతికి దెబ్బతగిలి బాధతో కూర్చుంటాడు) వేనూ!
సరళలు గాభరాగా మోహను నెనకి కూర్చోని పట్టు
కుంటారు.)

కమల్ - (రివాల్వర్ చివాలున జారివిడచి) మో...హ...న్.
నా మోహన్, నా పరాభవాన్ని జ్వాలకు నీ ప్రాణాన్ని
బలివ్వవచ్చావా సంసార విధ్వంసక మహామారికి సహా
దరుని హారమిచ్చే ఛండాలుడనయ్యానా మోహన్. నా స్వ
బుద్ధితో యింత ఘోరాన్ని నేను చేయలేదు బ్రిడర్...
నీచురాల్ని నిలబెట్టటానికి నీప్రాణాలియ్య వచ్చావా
మోహన్...

మోహన్ - (బాధతో) అదే పొరపాటు కమల్ ఆనీపొర పాటు కారణంవల్లనే యింతవరకూ జరిగినది. నా గురించి దిగులొద్దు. కానీ ఒక్కమాట తప్పక పాటించాలి వదిలం. పవిత్రశీల అబ్బా... సరళా వేణులు. సహోదర బాంధవులు అది నాస్వయంకృత పరిశోధన నిర్దోషి, (వదిల) చెట్టిఅపో హనీడి.

కమల్ - ఆ (ఆశ్చర్యంగా)

రేణు - (స) వేసింది భయాశ్చర్యాలతో అందర్ని మూచుచు చివారిని మోహన్ వద్దకు వెళ్ళి ఏమిటి ఘోరం కమల్ ఏమిటి భయంకర దారుణచర్య వేనూ! ముందిలిన్ని నా ఆపరేషన్ రూమ్ గాకి చేర్చండి.

(ముందు రేనూ వెళ్ళి, వేనూ సరళిలు, మోహను! చెంక ప్రక్కన పట్టుకొని లోకి తీసుకొని వెళతారు. కమల్ నిశ్చేష్టుడై స్టేజీపై వుంటాడు)

వేణు - (లోనుండి) ఏం రేనూ!

రేణు - (లోనుండి) భయంలేదు వేనూ,

సరళ - (లోనుండి) మా మోహన్.

రేణు - (లోనుండి) ఫువాలేదు చెల్లీ. ఒక అంగంటలో స్పృహకి వస్తాడు (స్టేజీపైకి వస్తుంది) టవల్ తో చేతులు తుడుచుకుంటూ) ఏమిటిది కమల్.

కమల్ - నవయుగ మహిళా స్వతంత్ర నటనలోని మహిమ

రేణు - కాదు, స్వార్థోన్మాద పురుషుల హృదయశూన్యతలోని,
నిరంకుశత్వం...

కమల్ - మగవానిమంచి చెడ్డలకు మార్గదర్శకులెవరో తెలుసా
రేణూ!

రేణు - అడువారు, అయ్యి

కమల్ - చుక్కాని బిచ్చవాడు గుడ్డివాడైనప్పుడు ఓడనడివక
వంకర అనటం మీరు వినలేదనుకుంటా

రేణు - తమ పేకునెత్తివలకు దారులు తీసే మహిళను తడిగుడ్డ
లతో గొంతులు కోయటమేనా మగవారి మన్నన!

కమల్ - హద్దుమీరినప్పుడు చాచరించవలెన్నీ విధానమంతే

రేణు - స్త్రీలకుండేడిన హద్దులు, పురుషులకుండవా, ఉండ
కూడదా!

కమల్ - స్త్రీ పురుషజాతిభేదాని, కనుగుణ్యమైన ఆ హద్దులు
భగవద్గర్భయాలు...

రేణు - కాదు మహాశయా! అది దైవసిర్జనాలు కావు! తమ
బోటి, విద్యాధికులనుకొని విర్రవీగే, స్వార్థస్వాముల
నిర్ణయాలు, పదవీ అధికారవ్యామోహుల ప్రచండశాస
నాలు, నామ్రాజ్య పట్టభద్రుల స్వానుభవాలు.....వేరి
వేగవంతమైన సిద్ధాంతాలు హృదయ దౌర్బల్యంతో వాస్త
వికాన్ని గుర్తించలేక అమమాన పెనుభూతాన్నిదలించ

లేక కట్టుకన్న భార్యను అనాథనుచేసి నిండు సంసారంలో నిప్పులు పోసుకొని, నీవర్చనంకోసం అల్లాడిపోయే పోతి సోదరిని గాయపరచి భార్యను నిందించి నా వేషాని దూషిస్తావా! నా వేనూ! నీలాంటి దుర్బలుడని తలంచా! వివేక విచక్షతలు హత్తుకుపోయిన విజ్ఞానమూర్తి వేణు.

వేణు - (ప్రవేశించి) ఊహ! రేణు! కమల్ మానవనైజానికి లోబడక తప్పలేదు..

రేణు - తమ్ము తామెత్తుకోలేని తమలాంటి పెద్దలు, సంసార గద్దెల నెక్కి, నిజాన్ని తెలుసుకోలేక ధర్మాన్ని మర్చిచేసి, న్యాయాన్ని గాయపర్చి కుబేరులై, కులుకుచుంటుంటేనే, తెలుగులమ్మ మలమల మాడిపోతోంది. కళ్ళు తెరిచి కలిమి చూడొక్కసారి...

కమల్ - నువ్వు! (కన్నీట తెల్లబోయి) మొదటినుంచీ చెప్తూ నేవున్నావు. రేణు, కాని! నాలోని అనుమాన భూతమే నన్ను అధోగతిపాఠ్యేసిందిల్లా!

రేణు - యిప్పటికైనా, పశ్చాత్తప్తులు కాగలిగితే మేమందరూ ధన్యులమే.

కమల్ - మిష్టర్ వేనూ, నాతప్పును మనస్ఫూర్తిగా క్షమించాలని కోరుతున్నాను. కాని యిట్టిదీనాటియుగంలో సాధారణంగా ప్రతి సంసారంలోనూ. ప్రతి దాంపత్యము లోనూ, రివాజుగా జరుగుతుంటుందనే నా వుద్దేశం...

రేణు - కావున, తామే, మాసోదరిని. ఆమె దయాచిత్తను యాచిస్తే. లోకంకూడా మన్నిస్తుంది.

కమల్ - నేటి స్త్రీ జాతికది మామూలే రేనూ, కట్నాల
వెలతో కట్టుకున్న మగని, కావలి బొమ్మగా, గద్దించడమే
అడువారి వేడుక.

రేను - అలినాటబొమ్మగా అణచిపెట్టి అధికారాన్ని చలాయించటం. మగవారి వాడుకకానూ!...

వేణు - రేణూ! పిచ్చితర్కాలకేదేనా సమయం...

రేణు - (కీ)కంటచూస్తూ చలోక్తిగా) గుణంవేరైనా, కులం
వకటేగదూ!

స ర శ ష్రీ వే శం

చెల్లీ యిడిగో నీకమల్ ఆయనను ఆవరించిన అను
మానభూతం, వివేకహీనుడు మోహన్ రక్తజలితో
విడిపోయింది...

కమల్ - సరళా నా పౌరవాణి క్షమించాలి.

సరళ - తప్పు అలా అనకండి, యిదంతా ఖచ్చితం, మన
మంతా కలసి తక్షణం తాతగారివద్దకు వెళ్ళాలి (రేనూ
తో) సోదరీ నీవుచూడా! (లోకిచూచి) అడుగో మోహన్
స్పృహకొస్తున్నాడు.

(అందరూ లోకి వెళతారు)

తెర జారున.

పదవ రంగం

స్థలం రాజారాం ఇల్లు

(రాజారాం, సరళ, కమల్, వేణు మోహన్, రేనూ
ఒకరినొకరి వుంటారు తెరలేస్తుంది మోహన్ చేతికి కట్టివుంచి)

రాజారాం - అయితే యిదంతా చిట్టోడువల్ల వచ్చినదన్న మాట (రేనుకో) అమ్మా! తెలియక, :న్నకూడా! తూల నాడాను, తల్లీ! నీకారణంవల్ల మాకమల్ మాకుక్షేమంగా లభించాడు ఆరోజు మాటలకు అన్యధాతలంచ వద్దవి కోరుచున్నాను.

రేను - అదేమిటి, తాతయ్యా యిందులో మీ పొర పాటు మాత్రం ఏమున్నది... అది మానవసహజం...

రాజా - నీగుణ మేము తీర్చుకోలేం కాని నాదొకకోరిక... వేనూ నాబిడ్డగాంటివాడు. కావున మీపుత్రయుల పెండ్లి యిక్కడేజరగాలి. మీ నాన్నగారినికూడా పిలిపిస్తాను. ఏమంటావ్.

సరళ - అదీనిజమే తాతయ్యా! లేకపోతే రేపెటుపోయి ఎటు వచ్చినా! నేను కావాలని మాయుంటికోల్చి చేసుకున్నారంటుంది, వదిన, కాబట్టి మన యింట్లోకి చెయ్యాలి

కమల్ - అయితే ఆపప్పులేమీ ఉడకపోయ్ అవుసరమైన వాళ్ళోచ్చిమాయుంట్లోనే చేసుకోవాలి. (రేనుకో) ఏం చెల్లీ.

సరళ - (లోనికిచూచి) తాతయ్యా చిట్టనయ్యొస్తున్నాడు.

రాజా - ఆ అయితే మీరంతా లోపలికెళ్ళండి వాడిసంగ తేమిటా చూస్తా

(అందరూ లోపలకు వెళతారు)

చిట్టి - (హడావిడిగా ప్రవేశం) అబ్బబ్బ ఏం కలకస్తా ఏం కలకస్తా తస్తాతియ్యా గుమగుమలాడిపోతే తాతయ్యా నువ్వెళ్ళావా, అసలు

రాజు - లేదురా వెళ్ళలేక తిరిగొచ్చా

చిట్టి - అనుకున్నా లే లేకపోతే నువ్వెక్కడెల్లగలవు ఏం చేరు
వులు ఏం బావులు, అబ్బబ్బసూడకళ్ళునయ్యా తాతయ్యా
కలకస్తానీళ్ళు వాతమనుకుంటానే ఎందుకంటే రోజూ కల్లు
తిరిగేటులే యీ రంగడు యింకా చావలేదే, దోపలో కన
పడితే కాఫీపట్టుకురిమ్మనా, తలకాయనొప్పి కూడావస్తాంది.
(తలపట్టుకుంటాడు)

రంగడు - (ప్రవేశించి పొట్లం గ్లాసు అందిస్తాడు.) కాఫీలేదు
టీ తెచ్చాను

చిట్టి - అప్పుడే చచ్చావే! యింకోగంటాగి చావలేకపోయా!
మొద్దుగాడిద కొడక, (టీతాగి) ముడేం స్టీ రా మదవ
స్టీ వాసనేలేందే. తాతయ్యా కలకస్తాలో తాగాను అదీ
స్టీఅంటే స్టీ.

రంగడు - బాబూ యితరకూ కమలబాబుగారు కనుపించారా!

చిట్టి - యహ, పూర్వకో మధ్యలో ఉడ్డం రాబాక, మేమేదో
గుంపెడెవ్వారంలో పడి చస్తావుంటే నువ్వెంటెహ మధ్యలో
పో, అవతలకి (రంగడు అవతలగా వెళ్ళబడతాడు) ఒరేయ్.
యిటుచావు...ఎట్లాచావరా! యీడ్కా ఎంతటిదిరా?

రంగడు - బేడదిబాబూ!

చిట్టి - బేడవంట్రా యిది, కొట్టేశాడు. తాతయ్యా కొట్టే
శాడు, నాడిగంటరా నీకటలు, నీకటలు బయటపడిపోలే
మా యినాం కనిపెట్టి ఏం తింటన్నావురా ఏం తింటు
న్నావురా, మాసొమ్మ ఇది బేడదంటరా ఒరేయ్, అడ్డనా

యిస్తే కలకస్తాలో అరసేతుడు పెట్టేవాళ్ళుగదా, బేడదా
యిది.....

రంగడు - హోటలలోనేనా బాబూ,

చిట్టి - ఓట్రకెల్లాంట్రా, పిచ్చెదవా, అడుగడక్కి అరవై
డబ్బాకాఫీలు డబ్బై ఉక్మాజంగిళ్ళువుంటే ఓట్రకెళ్ళారీరా,
ఒరేయ్, కలకస్తా అంటే ఏమిటో తెలవనోళ్ళకి చెప్పరా,
నాదగ్గిరంటరా మీ ఆటలు.

రాజారాం - సరేలే, యింతకూ వెనూ చెప్పిన చోటుకు
వెళ్లావా, వాళ్ళేమన్నారు.

చిట్టి - ఓ, అట్టడుగు...బలేమర్యాద చేసారు. ఎంత పెద్దమండ
వాలోగిలనుకున్నా, తస్సాదియ్యా జమ్మదయితే అయ్యింది
కానీ, బలేగానేశారుతే, కోళ్ళగూడెం పసందుగా కట్టారను
కున్నారే తాతయ్యా! కోళ్ళో ఆటితస్సాదియ్యా మెరిసి
పోతే, యేంపుంజులు యేంపుంజులు, దేవతా పుంజులనుకో
తాతయ్యా సరిగ్గా నడిబజారులోవుంది వాళ్ళిల్లు.

రాజారాం - అయితే నీ వెళ్ళిమాట నిజమేరా,

చిట్టి - ఊ! ఎల్లనే లేదంటా (రంగడ్ని చూస్తూ) ముండంట
ముండని.

సరళ - (ప్రవేశించి) ఏ. అన్నయ్యా. వారెక్కడైనా కను
పించారా.

చిట్టి - అగపడ్డేదులే, అగపడకే చెప్పడానికి నోరురావటంలేదు.
అబ్బబ్బా ఏం పడినవకున్నా! బంగారపు ఛాయెచ్చాడ
నుకో. చేయెత్తితే అందాడా కలకస్తా నీళ్ళు బలేపడినైఅను

కుంటా మరేం...ఒక దొరసానిగో క...సి కాదులో యిస్తు
రుగా పోతుండాడు. ఆగమేగాల పోతుండాడనుకో,
బావయ్యా; బావయ్యా అన్న ఒక్కసారిచూచి మళ్ళీ
పోతుండాడు. మళ్ళీకేకేశా అప్పుడు ఆగి కళ్ళెరిచేసి,
ఇంట్లోనులో నోరుముయ్ అన్నాడు. యిక అక్కడ మూసిన
నోరు యిక్కడ తెరిసాననుకోబుల్లా! యిక అనుమం
టోడితో మనకెందుకుగానీ, దప్పుడికి దూరంగా వుండాలి.
కాన నీవుగాక మంచిపోఅమ్మనూ?

సరళ - నిజంగానా. (పురాణస్థాయిలో) హా! నాథా!

కమల్ - (ప్రేమించి) ఏం! ప్రేయసీ విలపించుచున్నావు

చిట్టి - (తెల్లబోయిచూచును)

సరళ - నా సోదరుండిట్లనుచున్నాడేలకో!

కమల్ - వానిని తక్షణం పిచ్చిహాస్యటలుకు పంపుముదేవీ

రాజారాం - సరేయ్ రంగా ఆకరియిట్టాతేరా.

(రంగడు కరి అందిస్తాడు) (అందరూ ప్లేజ్ పైకి వస్తారు)

రాజారాం - (రేమాతో) ఏ, అమ్మా మీది జమ్మయిల్లు
అంటగా

సరళ - కోళ్ళు చాలాపెద్దయ్యిన్నయ్యంటగా పడినా,

చిట్టి - (తెల్లబోయి అందరివంకా చూస్తుంటాడు)

రాజారాం - (కరిచడిస్తూ) ఏరా, ఎక్కడికి వెళ్ళానో చెప్పు
లేదా చంపేస్తా.

చిట్టి - కొట్టకుండావుంటే చెపుతా.

రాజారాం - కొట్టనులే చెప్పు.

చిట్టి - మరేం. కలకస్తా ఎల్లామనేబయలుదేరాను. అసలెల్లాలే

రాజా - ఛా! గడినా నిజంచెప్పు (ఒకదెబ్బ కొట్టను)

చిట్టి - చెప్తా బాబో చెప్తా మరే యిజయనగరం ఎల్లాక
కొత్త బైస్కోపు వచ్చిందంటే బావయ్య అక్కడంటూ
డేమో నని దిగాను

రాజారాం - బైస్కోపంటే దిగావా; కోడిపందాలంటేదిగావురా

చిట్టి - అదేలేనా?

రాజా - ఏమిటదే; చెప్పు (కర్చిచూపుతాడు)

చిట్టి - అదేనే కోడిపందాలంటే దిగా.

రాజా - ఊ. అట్లారా దారికి. తరువాత

చిట్టి - అంతా కాకిడేగమీద కాస్తున్నారు నేను నెమలిమీద
కాసాను... నెమలిమీదే తాతయ్యా ఏం యెగురుడగిరిందే
తస్సాదియ్యా విమానం మోశొచ్చిందనుకో...వరె...వరె
దుమ్మలేచిపోయిందనుకో (అటు ఇటుచూచి) కొట్టి.. కొట్టి
(నీళ్ళుమింగుతాడు)

రాజా - ఆ. తరువాత.

సరళ - ఇంకా తరువాతేమిటి తాతయ్యా ఆ నాలుగు వందలూ
అల్లా లెగలేసుకొని వచ్చాడన్నమాట.

రాజా - ఏరా, అంతేనా.

చిట్టి - నేనోడిపోతుందనుకున్నానా! సొమ్ముపోతే పోయిదిగానీ
మన ప్యామిలీ! బలేపేరొచ్చిందే.

రాజా - చచ్చావు...మర్నీ రోజు లేమి చేస్తున్నావురా,

చిట్టి - తొందరగావస్తే నీవు నమ్మవేమోనని అక్కడక్కడ
తిరిగొచ్చా

రాజా - (రంగడితో) రంగా వీడిముఖంనూస్తే తిండైనా తిన్న
ట్టులేదు తీసుకువెళ్ళి మూడు భోజనంవడ్డించు (చిట్టితో)
ఏరా! తిండైనా తింటున్నావా,

చిట్టి - మరేం. ఆరణాలు మిగిలినయ్యే ఏమైనా పోయిన
సొమ్ము పూర్చుకోదామని లల్లాయిగుండు ఆట ఆడేనే
మళ్ళీ కంటికి కానీ కనపడదంటే.

రాజా - చచ్చా లేపో, రంగా వీడిని తీసుకుపో.

చిట్టి - ఆహోద్దు. ఆడు నాకు సరీగ్గా పెట్టాడు నేనేపెట్టుకుతింటా

సరళ - నేను వడ్డిస్తాలేరా

రాజా - ఒరే, చిట్టి చూడు నీకాకుణంగా ఎంతజరగాలో అంతా
జరిగినది... ఇకమీద నువ్విల్లా పిచ్చిపిచ్చి వేషాలు వేసావా
అంటే బండకొయ్యని వేయిస్తా

చిట్టి - అయినానా కెందుకూ కూడుతిని మళ్ళామిలటరీలోకిపోతా
కమల్ - అవునోయ్ నేనూవస్తాను.

(అందరూ నవ్వుతారు)

తెర జారును ,

స మా ప్తం

